

Industridepartementet.

Vedlegg til st. prp. nr. 1, 1951.
Kap. 555.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXVII. TILLATELSER MEDDELT I 1950.

Innholdsfortegnelse.

	Side.
1. A/S Oppdal Eldktrisitetsverk. (Regulering av Gjevilvatn.) Kgl. res. 20. januar 1950. Jfr. bind XX side 20	5
2. Gloppen kommune. (Endring av planen for regulering av Breimsvatn.) Kgl. res. 20. januar 1950. Jfr. bind II side 121 og 266, IV side 172, VII side 92, X side 60, XVI side 42 og 81	14
3. Tekstilforedling A/S Tefas. (Kraftleie fra Oslo Lysverker.) Departementets avgjørelse 16. februar 1950	19
4. Løvenskiold-Vækerø. (Kraftleie fra Hurum komm. EV.) Departementets avgjørelse 18. februar 1950	20
5. A/S Bardufoss kraftlag. (Leie av Bardufoss i Bardu og Målselv.) Kgl. res. 24. februar 1950. Jfr. bind IX side 62	22
6. Øra Fabrikker. (Kraftleie fra A/S Hafslund.) Departementets avgjørelse 23. mai 1950. Jfr. bind XXIV side 125	25
7. Vest-Agder fylke. (Regulering og overføring av Monselva m. v.) Kgl. res. 26. mai 1950. Jfr. bind XI side 79, XIX side 39, XXIII side 61	26
8. Ytre Fjordane Kraftlag. (Kraftleie fra A/S Stongfjordanleggene.) Departementets avgjørelse 1. juni 1950. Jfr. bind XXV side 47, XXVI side 84, XXXIV side 115, XXXV side 141	31
9. Rena Kartonfabrikk A/S. (Kraftleie fra Rena Kraftselskap A/S.) Kgl. res. 2. juni 1950. Jfr. bind II side 86, IV side 132	33
10. A/S Krogstad Cellulosefabrik. (Kraftleie fra Nedre Eiker komm. EV.) Departementets avgjørelse 13. juni 1950. Jfr. bind XXIV side 140	37
11. A/S Rjukanfos. (Stadfesting av konsesjon på leie av kraft fra Svelgfoss og Lienfoss.) Kgl. res. 16. juni 1950. Jfr. bind I side 83 og 140, XI side 34, XX side 7, XXIV side 22, XXVI side 69, XXVII side 130, XXVIII side 5 og 14, XXXIV side 101, XXXVI side 56 og 144	39
12. Selbu kommune. (Ytterligere regulering av store Slindvatn.) Kgl. res. 16. juni 1950. Jfr. bind VII side 96, XXVII side 127, XXVIII side 15, XXXII side 8, XXXIII side 85	41
13. Fosdalens Bergverks-Aktieselskap. (Kraftleie fra Nord-Trøndelag EV.) Departementets avgjørelse 17. juni 1950. Jfr. bind XII side 50, XVIII side 33	50
14. Mjøndalen Cellulose A/S. (Kraftleie fra Nedre Eiker komm. EV.) Departementets avgjørelse 17. juni 1950. Jfr. bind XXV side 24, XXIX side 12	52
15. A/S Årdal Verk. (Erverv og regulering av Tyavassdraget m. v.) Kgl. res. 14. juli 1950. Jfr. bind I side 151, IV side 21, VI side 72, VIII side 5	53
16. Glommens og Lågens Brukseierforening. (Ytterligere regulering av Vinsteren og Olstappen.) Kgl. res. 14. juli 1950. Jfr. bind XXIX side 81 og 93 XXXIII side 13 og 95, XXXV side 105	60
17. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. (Regulering av Olevatn og Fleinsendin.) Kgl. res. 14. juli 1950	69
18. Oppsittere ved Leirsjøen i Eidskog. (Innførsel av 10 000 kWh pr. år fra Sverige.) Kgl. res. 14. juli 1950	74
19. Storfossen Elektrisitetsverk A/S. (Fornyelse av tillatelse til regulering av Storvatn og Øsevatn.) Kgl. res. 11. august 1950. Jfr. bind XXXIII side 42	75
20. Bergenshalvøens komm. kraftselskap. (Fornyelse av tillatelse til ytterligere regulering av Bergsdalssvassdraget.) Kgl. res. 11. august 1950. Jfr. bind XV side 59, XXIII side 19, XXVII side 141	77
21. A/S Hamarøy Kraftselskap v/ Vidar Henriksen. (Stadfestelse nektet for tillatelse til erverv av rettigheter i Forsåelva og Forsåvatnet i Hamarøy.) Kgl. res. 25. august 1950. Jfr. bind XXIX side 161	78
22. Norsk Elektrokemisk A/S m. fl. (Erverv av aksjer i A/S Holmen-Hellefos.) Kgl. res. 8. september 1950. Jfr. bind XXIII side 25, XXV side 20	83

23. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab. (Fristforlengelse for utbygging av Tveitereidfoss.) Departementets avgjørelse 8. september 1950. Jfr. bind I side 4, IV side 48, V side 69, VI side 25, VIII side 16, XII side 25, XVIII side 65, XXIII side 29, XXVII side 99, XXXIII side 17	84
24. A/S Vafos Brug. (Fristforlengelse for utbygging av Solumfoss.) Departementets avgjørelse 9. september 1950. Jfr. bind I side 4, IV side 48, V side 69, VI side 25, VIII side 16, XII side 25, XVIII side 65. XXII side 49	85
25. Nordland Portland Cementfabrik A/S. (Utvidelse av aksjekapitalen.) Kgl. res. 13. oktober 1950.	85
26. Vest-Agder fylke. (Endring av reguleringsgrensene for Langevatn.) Kgl. res. 13. oktober 1950. Jfr. nr. 7	86
27. A/S Bremanger Kraftselskab. (Fristforlengelse for utbygging og regulering av Svelgenvassdraget.) Departementets avgjørelse 28. oktober 1950. Jfr. bind III side 12, IV side 125, VI side 24, VII side 114, XI side 20, XV side 87, XVIII side 49, XXIV side 78, XXXIV side 45 .	87
28. Repvåg Kraftlag A/L. (Regulering av Tverrelvassdraget m. v.) Kgl. res. 8. desember 1950 .	87
29. A/S Follum Fabrikker. (Erverv av Hofs Brug.) Kgl. res. 15. desember 1950. Jfr. bind XXIX side 140	95
30. Flekkefjord komm. Elektrisitetsverk. (Regulering Høylandsbotn i Fedavassdraget.) Kgl. res. 15. desember 1950. Jfr. bind XXXVI side 130	105
31. A S Norsk Blikkvalseverk. (Kraftleie fra Bergens Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 15. desember 1950. Jfr. bind V side 60, XVII side 51, XXVI side 22, XXXII side 34	112
32. Nøsted Bruk A/S. (Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk) Kgl. res. 22. desember 1950. Jfr. bind XXVI side 56, XXIX side 21	115

1. A/S Oppdal Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta en regulering av Gjevilvatn i Oppdal herred.)

Kgl. resol. av 20. januar 1950.

Ved kgl. resolusjon av 10. mars 1933 ble A/S Oppdal Elektrisitetsverk meddelt tillatelse til erverv av en del nærmere angitte vannrettigheter i Vindøla i Oppdal herred, Sør-Trøndelag fylke, jfr. «Meddelte Vassdragskonsepsjoner» for 1933 side 20 flg.

I 1934 bygget elektrisitetsverket et kraftverk i Vindøla på 375 kVA. Det ble senere arbeidet med planer for utvidelse av anlegget, men planene ble forlatt fordi kraftmengdene i Vindøla ikke ansås tilstrekkelige til å tilfredsstille bygdas behov uten med meget store og kostbare reguleringer.

Ved kgl. resolusjon av 6. juni 1947 ble Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet bemyndiget til i elektrisitetsforsyningsøyemed å leie bort til A/S Oppdal Elektrisitetsverk ca. 220 m fall av statens vannrettigheter m. v. i nedre del av Festa på nærmere angitte vilkår. Leietiden er 40 år fra leiekontraktens dato, juni 1947, men fortsetter også etter dette tidsrom, idet dog partene da har rett til å si opp kontrakten med 2 års varsel. Utbyggingen skal være gjennomført innen 5 år fra kontraktens datum, men elektrisitetsverket må ikke foreta regulering uten særskilt tillatelse.

A/S Oppdal Elektrisitetsverk har i brev av 10. februar 1949 søkt om tillatelse til å senke Gjevilvatn i Oppdal herred, Sør-Trøndelag fylke 1,50 m.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 17. desember 1949:

«Med Sør-Trøndelag fylkesmanns ekspedisjon av 30. mars d. å. er innkommet følgende søknad, datert 10. februar d. å., fra A/S Oppdal Elektrisitetsverk:

«A/S Oppdal Elektrisitetsverk søker hermed om tillatelse til å senke Gjevilvatnet 1,50 m under tidligere lavvannstand og om tillatelse til å ekspropriere nødvendige grunnrettigheter for å kunne gjennomføre denne regulering.

Gjevilvatnet ligger i Oppdal herred, Sør-

Trøndelag fylke. Fra Gjevilvatnet kommer elven Festa som renner ut i Driva ved Aalbu, og den har på denne strekning et fall på ca. 259 m. Fallrettigheten eies av Staten, og A/S Oppdal Elektrisitetsverk har i kontrakt av juni 1947 med Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen fått leie ca. 220 m av fallets nederste del.

Elektrisitetsverket bygget i 1934 et kraftverk i Vindøla på 375 kVA. Allerede i 1939 var dette verk overbelastet, og det ble arbeidet med planer om utvidelse av dette anlegg med et maskinsett på 2 000 kVA. Disse planer ble forsinket på grunn av krigen slik at anleggsarbeidene ennå ikke var påbegynt da kontrakten om leie av Festa ble undertegnet i juni 1947. Det ble da med en gang vedtatt av Elektrisitetsverkets styre å forlate planen om utvidelse av anlegget i Vindøla og istedet bygge ut Festa med ca. 4 400 HK. Det var på det tidspunkt klart at kraftmengdene i Vindøla ikke var store nok til å tilfredsstille bygdens behov uten med meget store og kostbare reguleringer. Bestillingene på turbin og generator ble da med de nødvendige forandringer overført til det nye anlegg i Festa. Alle bestillinger og kontrakter for leveranser til det nye anlegg er nå i orden slik at det kan settes i drift i september 1950. Anleggsarbeidene er påbegynt. Festa kraftanlegg er gitt 1. prioritett ifølge Stortingsmelding nr. 16 fra 1948.

Det vil av bilag 3, første avsnitt, framgå at minstevannføringen i Festa er så liten at en utbygging av dette vassdraget uten regulering av Gjevilvatnet ikke vil være økonomisk og driftsmessig forsvarlig. Den absolutte minste vannføring svarer bare omtrent til turbinens tomgangsvannføring ved den valte turbin størrelse.

Da det bare er snakk om en forholdsvis liten senking av vatnet, tør man gå ut fra at eventuelle skader forårsaket av reguleringen vil bli minimale i forhold til verdien av de innvunne kraftmengder.

Situasjonen for Oppdal Elektrisitetsverk har vært meget vanskelig i flere år idet det er stor etterspørsel i bygden etter elektrisk kraft. Alle søknader om nye og utvidede abonnement må avslåes, og det blir kjørt med redusert spenning størparten av året.

Bindende forhåndstegning viser at Elektrisitetsverket uten fare kan gå til bygning av et såvidt stort anlegg som dette.

Da den vesentlige del av kraften skal leveres til lys, koking, oppvarming og en del småindustri på stedet, tillater Oppdal Elektrisitetsverk seg også, med hjemmel i «Lov av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer» § 11 punkt 7, å søke om å bli fritatt for de avgifter til Staten, fylkes-, herreds- og bykommuner som er fastsatt i samme lov § 11 punkt 1. I tilfelle hel fritakelse ikke kan innvilges, søkes

om at disse avgifter blir satt til lovens minimumssatser.

Det vedlegges foreløpig plan med beskrivelse av arbeidet. Det bemerkes at denne plan er utarbeidet med tanke på 1,35 m senking, mens det nå blir søkt om 1,50 m senking av Gjevilvatnet.

Vi håper Hans Majestet Kongen vil imøtekomme denne søknad på det beste.»

Etter den framlagte plan er Gjevilvatnet 21 km² stort og ligger ca. 660 m o. h. Nedbørfeltet ved utløpet er ca. 168 km² og ved det påtenkte inntak i Festa ca. 174 km². Magasinet ved 1,5 m senking er oppgitt til ca. 31,4 mill. m³ og den hermed påregnelige regulerte vassføring til 2,55 m³/sek., hvorav 1,85m³/sek. representerer økingen ved reguleringen. De tilsvarende kraftytelser i det etter planen utnyttede 211,5 m høye bruttofall er oppgitt til henholdsvis 7 200 og 5 230 nat.-HK.

I planen framholdes at senkingen ikke er så stor at det kan bli tale om noen utrasing, og at den derfor ikke antas å medføre skade på grunnen omkring vatnet. Videre at bassenget vil være fullt når båtene tas i bruk om våren og ikke vil synke nevneverdig under tidligere lavvannstand for etter isleggingen om høsten. Noen ulempe for båtstøenes vedkommende skulle det således ikke bli. Ansøkeren antar at økingen av lågvassføringen ikke vil gjøre skade hverken i Festa eller Driva ovenfor Gjøra. Han peker på at Driva nedenfor Gjøra enkelte steder har lave bredder og at terrenget er temmelig flatt. Det vil derfor være uheldig om iskjøvingen skulle øke nevneverdig utover det som har vært vanlig. Han antar at vårfloppen i Festa vil bli noe mindre og komme senere så floppen i Driva vil bli noe utjevnet. Vinterfloppene i vassdraget mener han også vil bli mindre.

Han regner med at den lille ferdsel som foregår på vassdraget også vil kunne foregå etter reguleringen. Og fløting foregår ikke i Festa.

Han opplyser at fisken i Gjevilvatn består av røye. Bestanden er liten og kvaliteten ikke bra. Da senkingen er forholdsvis liten og vatnet er dypt, tror han at reguleringen ikke vil medføre noen forandring i fiskeforholdene.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement inneholder foruten oppgave over reguleringsgrensene, bestemmelse om at vannslippingen skal foregå etter Oppdal Elektrisitetsverks behov, at manøvreringen skal forestås av en norsk statsborger, at det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand samt de vanlige bestemmelser om protokollføring over vannstandsavlesinger m. m.

I den framlagte plan forutsettes senkingen gjennomført ved hjelp av en ca. 340 m lang

nedgravet trerørledning, som er beregnet å koste kr. 110 000. Men det anføres at det våren 1949 vil bli undersøkt om det finnes såpass fjell på elvas østside at senkingen kan foretas ved tunnel.

Det opplyses at Festa fra Gjevilvatn til Driva har et fall på vel 258 m, men den øverste del -- ca. 40 m fall på en strekning av 3 km -- anses det ikke lønnsomt å utnytte. Et privat kraftverk, Ålbu Elektrisitetsverk, på ca. 40 kW berøres av utbyggingen. Ansøkeren har inngått avtale med eierne om innløsning. I Driva nedenfor Festa er det ifølge planen ingen nyttbare fall.

Fra den projekterte inntaksdam fører det en vanngrøft ned gjennom Ålbugrenda til vannforsyning av Ålbugårdene. Grøften forutsettes nedlagt mot at oppsitterne får knytte sitt vannledningsrør til turbinrøret. Da vannforbruket ansees lite er det ikke tatt noe hensyn hertil ved bestemmelsen av reguleringshøyden i Gjevilvatn.

Overingeniøren ved Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor anfører under 21. mars d. å. at det i kraftstasjonen skal installeres en turbin på 4 400 HK og en generator på 3 800 kVA, at dette aggregat blir sikret årvisst driftsvann ved den planlagte regulering og at det uten regulering ikke vil være lønnsomt å bygge ut annet enn lokale konsentrerte fallstrekninger, som bare vil gi meget beskjedne kraftmengder.

Han antar at økingen av minstevassføringen som reguleringen medfører i Festa og Driva ikke vil bevirke nevneverdig skade, og at skader og ulemper i det hele tatt må bli forsvinnende små i forhold til de fordeler som oppnåes.

Han opplyser at Oppdal kommune eier vel halvparten av aksjekapitalen i Oppdal Elektrisitetsverk, og at kraften for den langt overveiende del skal anvendes til alminnelig elektrisitetsforsyning i Oppdal herred.

Han rår til at den omsøkte tillatelse gis, og at avgifter til stat og kommune settes lavest mulig.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag slutter seg i sin ekspedisjon av 30. mars d. å. til overingeniørens uttalelse. Han opplyser at Oppdal herredstyre i møte den 14. s. m. enstemmig har vedtatt å garantere for et langsiktig lån på kr. 2 500 000 til fullføring av Festa Kraftanlegg.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysningsblad den 3. og 5. mai d. å. (nr. 101 og 103).

Sundal herredstyre har i møte den 30. juni d. å. gjort slikt vedtak:

«Herredstyret kan ikke se bort fra muligheten for at den økte vannføring i Driva om vinteren kan bevirke at isgangen vil øke endel

utover det som hittil har vært vanlig, særlig nedenfor Gjæra hvor Driva har lave bredder enkelte steder. Eventuelle skader og ulemper som den økte vannføring om vinteren forårsaker på grunn av reguleringen av Gjeviltvatnet, må en derfor ta forbehold om å få erstattet etter skjønn. Reguleringen av Gjeviltvatnet vil også bevirke at vannføringen i Driva blir mindre om våren og forsommeren. Dette kan få uheldig innflytelse på fisket i Driva, og en må derfor også ta forbehold om rett til erstatning for eventuell skade på fiske som forårsakes ved denne regulering.

Med disse forbehold gir en søknaden den beste anbefaling.»

Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre og Romsdal anfører den 19. juli d. å.:

«Utbyggingen av kraftanlegget foregår i samsvar med de i St. meld. nr. 17, 1948 opptrukne retningslinjer (se s. 16 første spalte nederst). Reguleringen er nødvendig for å skaffe driftsvann til anlegget. Søknaden anbefales innvilget. De forbehold som Sunndal herredstyre har tatt om erstatning for mulig skade eller ulempe som følge av reguleringen må i tilfelle avgjøres ved skjønn.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ikke noe å merke ved søknaden og tiltrer Elektrisitetsforsyningskontorets anbefaling, jfr. hans ekspedisjon av 26. juli d. å.

Inspektøren for ferskvannsfisket har den 28. november d. å. avgitt slik uttalelse:

«Ovennevnte sak har vært forelagt for konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag som i brev av 18. juni d. å. har anført følgende:

«Jeg har undersøkt fiskerforholdene i Gjeviltvatnet og Festa og kan meddele følgende:

Gjeviltvatn er et ganske stort vann. Det er ca. 2 mil langt og har et areal på 21 km². Vannet er gjennomgående temmelig dypt, og det skal være loddet dybder på opptil 110 m. På de grunnere partier, der jeg kunne iaktta bunnforholdene, var bunnen grov grus og sten. Noen bunnvegetasjon av betydning ble ikke iaktatt.

Vannet er omgitt av tildels høye fjell, og langs strendene vokser bjerkeskog.

Fiskeartene er aure og røye. Det finnes anfølgelig forholdsvis lite aure i Gjeviltvatn, men det fiskes da fra tid til annen endel av den, særlig av sportsfiskere.

Hovedfisket i Gjeviltvatn er fisket etter røye og da særlig vinterrøya eller storrøya som den kalles. Dette fisket foregår omkring midten av oktober måned. Ellers fiskes det også rør til andre tider av året. Den fisk som da tas er ikke så stor som vinterrøya, men av god kvalitet. Jeg forsøkte garnfiske da jeg var på stedet og fikk røye på opptil 1/2 kg.

I elven Festa finnes dessuten en bestand av aure. Fisken blir her tatt endel nå stang og vanlige størrelse er omkring 2—300 gr. Noe større fisk tas av og til. Festa er den av elvene i Gjeviltvatn der auren har de beste gytemuligheter etter det jeg kan skjønne. I utfallsosen her ligger forholdene godt tilrette for gyting, og etter lokalkjente folks utsagn er det også iaktatt at aure gyter her.

Ellers er det bare tre mindre elver eller bekker som renner ut i Gjeviltvatn der det er gytemuligheter for auren. Disse er Gjærdøla, Gravbekken og Hytbekken.

De skadelige virkninger på fiskebestanden og fisket som den foreslåtte regulering antas å medføre:

På røyebestanden eller fisket etter røye antas reguleringen ikke å ha noen skadelige virkninger.

Når det gjelder auren, må en imidlertid anta at Festa vil bli endel redusert som gyteelv. Det er da særlig det øverste parti av elven som vil bli ugunstig påvirket. En må her bl. a. regne med at partier av elva vil kunne bli tørrlagt til visse tider av året. Hvilke virkninger eventuelle døgnvariasjoner vil ha på fiskebestanden er det ikke mulig å ha noen begrunnet mening om på det nuværende tidspunkt.

Fiskens næringsvilkår antas ikke å bli nevneverdig påvirket av en såpass liten regulering som den foreslåtte.

Etter det ovenstående vil jeg foreslå at A/S Oppdal Elektrisitetsverk, som kompensasjon for de skader som må antas å bli påført fisket i Gjeviltvatn og Festa ved den foreslåtte regulering, blir pålagt å sørge for at det blir utsatt et antall yngel eller helst settefisk av aure i Gjeviltvatn. På det nuværende tidspunkt er det vanskelig å si noe bestemt om hvor stort dette antall bør være i og med at en ennå ikke har sett reguleringens virkninger i praksis. Det foreslås derfor at yngeltallet eller settefiskantallet fastsettes nærmere senere i samråd med fiskeriinspektøren.»

Jeg slutter meg til ovenstående.»

A/S Oppdal Elektrisitetsverk har med brev av 18. oktober d. å. oversendt en ny plan, som går ut på å bygge en dam ca. 300 m nedenfor osen, hvor det ved grunnboringer er funnet fjell. Fra dammen og inn i vatnet graves en kanal. Da reguleringen etter denne plan vil bli omkring dobbelt så dyr som etter den opprinnelige, spør elektrisitetsverket om staten på grunn av sine interesser i vassdraget vil bære meromkostningene.

Hovedstyret anførte i sitt svar av 9. november d. å. at statens interesser i Festa knytter seg til kraftforsyning for jernbanedrift, at slik forsyning neppe blir aktuell med det første, at det for tiden ikke er mulig å si noe om elektrisitetsverkets reguleringsanlegg vil kunne innpasses i en eventuell større regulering og at en dessuten må regne med at jernbanens forsyning kan bli tatt fra annen kraftkilde. Hovedstyret kunne derfor ikke anbefale at staten ytet noe tilskudd til reguleringen.

Det ble samtidig gjort oppmerksom på at den nye plan forutsetter 0,5 m oppdemning og 1,0 m senking, mens søknaden gjelder 1,5 m senking. Den må derfor kunngjøres og på ny forelegges distriktet i den utstrekning det er interessert i selve reguleringsbassenget.

For å få den nye plan i samsvar med den regulering som har vært forelagt i distriktet,

søker elektrisitetsverket under 16. november d. å. om alternativt å kunne gjennomføre den omsøkte senking på 1,5 m ved å bygge en massivdam med fast overløp på det ovenfor nevnte sted og med kanal fra dammen og inn i vatnet.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Oppdal Elektrisitetsverk fikk ved kgl. resolusjon av 10. mars 1933 tillatelse til å erverve en del nærmere angitte vannrettigheter i Vindøla, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1933 s. 20—27. Det ervervede fall ble utbygget i 1934.

Som det framgår av søknaden trenger Elektrisitetsverket å øke sin kraftproduksjon, og i juni 1947 undertegnet det kontrakt om leie av ca. 220 m fall av statens vannrettigheter i Festas nedre del. Kontrakten er på statens vegne undertegnet av Hovedstyret i henhold til bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 6. juni 1947. Den er uforbindende for senere konsesjonsbehandling og gjelder i 40 år fra kontraktens datum. Leien fortsetter også fra utløpet av dette tidsrom, men partene har til da eller senere gjensidig rett til å si den opp med 2 — to — års varsel. Utbyggingen skal være gjennomført innen 5 år fra kontraktens datum etter planer som skal være godkjent av Hovedstyret før arbeidet settes i gang.

Utbyggingen, som er beregnet å komme på ca. 3 mill. kroner gjennomføres uten statsstøtte, men elektrisitetsverket har inne søknad om kr. 700 000 til nærmere angitt linjebygging, som i alt er omkostningsberegnet til kr. 1 150 000.

For å få vann nok til den planlagte maskininstallasjon må elektrisitetsverket tilveiebringe et magasin i Gjevilvatn, og det søker altså om tillatelse til å regulere vatnet ved 1,5 m senking fra lavvannstand angitt til kote 659,70.

Vassdragsvesenet har foretatt observasjoner av vannstanden i Gjevilvatn fra 1907 og av avløpet i Festa fra 1919. Høyeste flomvannstand i tiden 1907—1918 og 1922—1948 er 660,75 m o. h. (13. juli 1923) og gjennomsnittet av de høyeste vannstander for årene 1922—1948 er 660,50 m o. h. Laveste observerte vannstand i de samme perioder er 659,62 m o. h. (20—25 mars 1947), tilsvarende Gjevilvatn vannmerkes 0 pkt. Gjennomsnittet av de laveste vannstander for årene 1922—1948 er 659,74 m o. h. Det gjennomsnittlige årlige avløp ved Festa vannmerke, som ligger noe ovenfor det projekterte inntak, er 173 mill. m³ i observasjonsperioden 1. september 1920—1. september 1940. Da det omsøkte magasin bare er på 31,4 mill. m³ — eller ca. 18 pst. av avløpet — må en vente at det blir fylt under vårflommen.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til ansøkerens beregning av vassføringer og kraftytelse, som er basert på Vassdragsvesenets hydrologiske materiale.

Det anføres i planen at det er ingen nyttbare fall i Driva nedenfor Festa. Så lenge det bare er tale om en såvidt beskjeden regulering av Gjevilvatn som den omsøkte, er det vel så, men ved en større regulering må fallstrekningen mellom Ishol i Oppdal og Hagen i Sunndal — 200 m fall på en lengde av 20 km — antas å bli nyttbar. Det foreligger en plan av 1919 for en slik utbygging. Ved samkjøring mellom et kraftverk her og et kraftverk i Festa var den samlede kraftytelse anslått til 65 000 årgangsturbin HK. Planen forutsatte tilveiebragt et magasin i Gjevilvatn på ca. 170 mill m³ og i Ångårdsvatn i Vindøla på ca. 30 mill. m³, jfr. vedliggende kartskisse.

Det blir etter dette bare kraftinnvinningen i Festa på 5 230 natur HK som nå representerer fordelene ved reguleringen.

Ansøkeren regner med at den omsøkte regulering ikke vil medføre noen vesentlig skade og ulempe for de interesser som knytter seg til selve vatnet, og det er ikke innkommet uttalelser som avsvækker denne oppfatning. En av Hovedstyrets ingeniører har sett på forholdene på stedet og herunder konferert med bl. a. eieren av Reinsbekk seter ved vatnets indre del. Setereieren opplyste at kreaturene drives over land til og fra seteren, mens trafikken for øvrig gikk over vatnet. Han kjørte en del fór og ved over isen, men regnet med at kjøringen ville være tilendebragt før nedtappingen hadde nådd noen størrelse. Han gikk ut fra at vannstandsforholdene om sommeren praktisk talt vil bli som før, og han hadde derfor ikke noe å innvende mot senkingen. Men oppdemning var han imot. Han trodde de øvrige setereiere var av samme mening, han visste ialfall ikke om noen som ikke var det. Det ble opplyst under befaringen at det er bygget ny veg på Festas østre side fram til osen, og at det er meningen å føre den fram til den bestående veg til setergrenden på østsiden av vatnet. Avskrift av ingeniør R. Bangs notater fra befaringen vedlegges.

Oppsitterne i Albugrenda har som nevnt en vannforsyningsgrøft fra det projekterte inntaksbasseng. Ansøkeren forutsetter at den blir nedlagt mot at oppsitteren får knytte sin vannledning til turbinrøret. Hvis vannforsyningsspørsmålet ikke ordnes på denne måte, forutsetter Hovedstyret at ansøkeren forpliktes til å avgi vann fra magasinet i den utstrekning det er nødvendig.

Det er neppe mulig på forhånd å si noe bestemt om økingen av lågvassføringen i Driva vil øke faren for isgang, men for såvidt mulig

å gardere seg mot en slik eventualitet forutsetter en — som vanlig ved slike reguleringer — at Kongen under visse omstendigheter kan kreve vannslippingen endret. Konsesjonæren må selvsagt være erstatningspliktig like overfor den enkelte grunneier eller rettighetshaver for skader og ulemper som reguleringen måtte bevirke i den her omhandlede retning.

Etter Fiskeriinspektørens uttalelse må en regne med at gyteforholdene for auren vil bli noe ugunstigere enn før.

Hovedstyret antar at reguleringslovens betingelser — se dens § 8 pkt. 1 — under de foran nevnte forutsetninger er oppfylt. Søknaden anbefales derfor innvilget.

Betingelser:

Tillatelsen må tidsbegrenses slik at den gjelder så lenge leieforholdet mellom elektrisitetsverket og staten varer, etter reguleringslovens § 10 pkt. 1 dog ikke utover 50 år regnet fra konsesjonens datum. Etter samme paragrafs pkt. 5 må der videre betinges rett for staten til å innløse reguleringsanlegget i det 35. år etter at konsesjonen er gitt, jfr. postene 1 og 2 i vedlagte utkast til betingelser.

Elektrisitetsverket har søkt om å bli fritatt for å erlegge avgifter både til staten og kommuner, subsidiært om at avgiftene settes til lovens minimumssatser. Etter det som foreligger er det grunn til å tro at skader og ulemper ved reguleringsbassenget og for øvrig langs vassdraget innen Oppdal herred, skulle bli forholdsvis små. Selv om en ikke nå kan si noe bestemt om skadevirkningene langs Driva i Sunndal herred, synes det naturlig å regne med at noen skade kan opptre. Under disse omstendigheter kan Hovedstyret ikke anbefale fritakelse for å erlegge avgift til kommuner og er stanset ved en sats av kr. 1 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen. Heller ikke kan en anbefale hel fritakelse for statsavgiftens vedkommende; men en finner det rimelig å bruke minimumssatsen kr. 0,10 pr. nat.-HK her, jfr. post 3 i utkastet.

Gjeviltvatn er 21 km² og antas derfor ikke i sin helhet å være undergitt eiendomsrett. I henhold til lovens § 13 er det som post 4 i utkastet medtatt vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen.

I utkastets post 15 har en tatt opp Fiskeriinspektørens forslag vedr. fiske.

Overensstemmende med det som er anført foran er det i post 16 betinget plikt for konsesjonæren til å avgi vann til den alminnelige vannforsyning, og i post 18 forbeholdt Kongen rett til å endre manøvreringsreglementet, hvis slippingen etter dette skulle vise seg å med-

føre skadelige virkninger av omfang for almenne interesser.

Kraftavgivelse til kommuner og staten er i post 20 betinget med lovens ordinære satser, inntil henholdsvis 10 og 5 pst.

I henhold til lovens § 12 pkt. 16 foreslås stillet sikkerhet for et beløp av kr. 2 000, jfr. post 21 i utkastet.

De øvrige foreslåtte betingelser trenger formentlig ingen nærmere begrunnelse.

Da reguleringen skjer ved en forholdsvis beskjedne senking har en ikke funnet det nødvendig å oppstille vilkår vedr. ødeleggelse av plante- og dyrearter m. v.

Manøvreringsreglement.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot at vannslippingen foregår etter Oppdal Elektrisitetsverks behov, men reglementet bør suppleres med bestemmelser om avgivelse av vann til den alminnelige vannforsyning samt rett for Kongen til under visse omstendigheter å endre reglementet, jfr. post 16 og 18 i utkastet.

Utformingen av reglementets pkt. 1 vedr. reguleringsgrensene og pkt. 3 vedr. vassføringene vil avhenge av den planløsning som velges. Etter den opprinnelige plan vil senkingsanlegget ikke berøre vatnets naturlige utløp, ved fullt magasin og stengt tapperør blir derfor avløpet som før. Det er da tilstrekkelig bare å angi nedre reguleringsgrense i reglementet. Ved den alternative løsning — dam med fast overløp — må også øvre reguleringsgrense angis, likesom det må inntas nærmere bestemmelse vedr. flomvannstandene i Gjeviltvatn.

Utkast vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 14. desember 1949.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjon gis for den tid A/S Oppdal Elektrisitetsverk leier fallrettigheter i Festa, dog begrenset til et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i vassdraget nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele reguleringsanlegg. Benytter ikke staten seg herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier minst 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen skal der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreier etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til Staten av kr. 1 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Den har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og om kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20 skal, for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

7.

Til anlegg og drift skal bare brukes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget bruke norske varer for såvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fås fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende departement.

Departementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstviser å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å utsette et antall yngel eller settefisk av aure som nærmere blir å fastsette av vedkommende departement, som også bestemmer hvor og hvorledes utsettingen skal foregå.

16.

Konsesjonæren plikter gratis å avgi det nødvendige vann til den alminnelige vannforsyning av de gårder og hus som nå har vann fra den bestående vannforsyningsgrøft eller fra Festa nedenfor konsesjonærens inntaksdam. Spørsmålet om hvilke foranstaltninger der i så henseende skal treffes, derunder størrelsen av den nødvendige vannmengde, fastsettes i mangel av overenskomst ved skjønne på konsesjonærens bekostning.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift, undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

18.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av om-

fang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

19.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygning skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mel-

lom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 2 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

24.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Gjevilvatn kan senkes 1,5 m fra kote 659,70 til kote 658,20.

Nedre reguleringsgrense skal betegnes med et fast og tydelig vannstandsmerke som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Alternativt (dam med fast overløp). 1.
Reguleringsgrensene er:

Øvre	kote 659,70
Nedre	» 658,20
Reguleringshøyde	1,5 m

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

2.

Det avgis det nødvendige vann til den alminnelige vannforsyning av de gårder og hus, som nå har vann fra den bestående vannforsyningsgrøft eller fra Festa nedenfor inntaksdammen, overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets flomvassføring ikke økes. For øvrig kan vannslipningen foregå etter Oppdal Elektrisitetsverks behov.

Alternativt 3.

Ved manøvreringen skal has for øye at flomvannstandene i Gjevilvatn og vassdragets flomvassføring ikke økes. For øvrig kan vannslipningen foregå etter Oppdal Elektrisitetsverks behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander, samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder og temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal — hvis det forlanges — ved hver måneds utgang sendes til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

6.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten

erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Departementet skal bemerke:

Som nevnt har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet juni 1947 i henhold til bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 6. s. m. avsluttet kontrakt med A/S Oppdal Elektrisitetsverk om bortleie av ca. 220 m fall av statens vannrettigheter m. v. i nedre del av Festa. Hensikten med leien var å sikre bygdas forsyning med elektrisk kraft. Utbyggingen, som er beregnet å komme på ca. 3 mill. kroner uten statsstønad er gitt høyeste prioritet ved tildeling av materialer og arbeidskraft m. m., jfr. St. meld. nr. 17 for 1948. Det er for å få vann nok til den planlagte maskininstallasjon at elektrisitetsverket nå søker om tillatelse til å senke Gjevilvatn 1,5 m.

A/S Oppdal Elektrisitetsverk er et helt norsk selskap med en aksjekapital på kr. 489 500. Herav eier Oppdal kommune aksjer for et beløp av kr. 250 000 og Oppdal Samvirkeforbund for kr. 20 000. I henhold til elektrisitetsverkets vedtekter kan imidlertid hverken kommunen eller samvirkeforbundet avgi mer enn 20 stemmer, mens hver av de øvrige aksjonærer har en stemme for hver aksje.

Etter det som er opplyst vil reguleringen gi en kraftøkning i Festa på 5 230 nat.-HK, som representerer fordelene ved reguleringen.

Som det fremgår av hovedstyrets brev har elektrisitetsverket søkt om at det blir gitt alternativ tillatelse, slik at senkingen kan gjennomføres enten ved hjelp av en ca. 340 m lang nedgravet trerørledning eller ved bygging av en massivdam med fast overløp med en åpen kanal i elveleiet fra dammen og inn i vannet.

Anleggsomkostningene er i første tilfelle beregnet til ca. kr. 110 000. For det annet alternativ foreligger det ingen omkostningsberegninger.

Skadene og ulempene ved reguleringen antas å bli forholdsvis små, og de må antas å være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, slik at det etter reguleringslovens § 8 er adgang til å gi den søkte tillatelse.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte tillatelse til 1,5 m senking av Gjevilvatn blir gitt.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Manøvreringsreglement for reguleringen anbefales også fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilråd:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer A/S Oppdal Elektrisitetsverk å foreta en 1,5 m senking av Gjevilvatn i Oppdal herred i det vesentlige overensstemmende med søknad av 10. februar eller 16. november 1949.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. januar 1950.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen som gjeldende inntil videre overensstemmende med det utkast som er tatt inn i ovennevnte tilråding.

2. Gloppen kommune.

(Om endring i planen for den ved kgl. resolusjon av 9. september 1932 meddelte tillatelse til å regulere Breimsvatn i Nordfjord, Sogn og Fjordane fylke.)

Kgl. resol. av 20. januar 1950.

Ved regjeringens resolusjon av 12. november 1913 fikk Gloppen elektrisitetsverk tillatelse til å regulere Breimsvatn i Nordfjord i Sogn og Fjordane fylke ved 2 m oppdemning og 4 m senkning på nærmere angitte vilkår. Den største delen av Breimsvatn ligger i Breim herred og en liten del i Gloppen herred. Ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1914 fikk Gloppen kommune tillatelse til å benytte konsesjonen på uforandrede vilkår.

Herom viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» II side 121—125 og side 266—267.

Tillatelsen ble ikke benyttet og ved kgl. resolusjon av 9. september 1932 fikk Gloppen kommune tillatelse til å foreta en regulering av Breimsvatn ved 1,8 m oppdemning, idet den tidligere tillatelse ble ansett som bortfalt, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1932 side 49—61. Heller ikke denne regulering er hittil kommet til utførelse.

På en anmodning fra departementet om å sende inn det i tillatelsen betingede sikkerhetsbeløp, kr. 5 000, svarte Gloppen formannskap 28. september 1933 at kommunen for tiden ikke maktet å gå i gang med reguleringen og at det derfor mente at det ikke kunne være nødvendig å effektivere beløpet.

Vilkårene for sistnevnte tillatelse er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr nat.-HK i de første 20 år,
 » 0,30 i de neste 30 år og deretter
 » 0,55 pr. nat.-HK når og etterhvert som den forøkedede vannkraft tas i bruk.

På samme måte til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer

kr. 0,20 i de første 5 år
 » 0,55 i de neste 10 år og deretter
 » 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år

om annet i 350 dager av året. Ved beregning av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften skal der erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2,00 for hver ved reguleringen innvunnen naturhestekraft. Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter og godtgjørelse har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal, for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt, og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

7.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere, som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstede unntagelser fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for såvidt

disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte

og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommen- de regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Kraftstasjon og ledningsnett skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement utføres således at anlegget kan sammenslutes og drives under ett med andre lignende kraftanlegg.

Konsesjonæren plikter å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelsen om utredelse av de hermed forbundne omkostninger treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommuner deres utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

16.

Anleggets eier er forpliktet til, såfremt det av departementet forlanges, å anlegge, drive og vedlikeholde en fiskeutklekningsanstalt ved Breimsvatn. Plan og nærmere bestemmelser herfor avgis av departementet.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Konsesjonæren skal treffe sådanne forføyninger ved anlegget, som departementet måtte finne nødvendige for at flomforholdene i Breimsvatn ikke skal forverres ved reguleringen.

18.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

19.

Vannslippingen skal foregå overenstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

20.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

22.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etterhvert som kraften blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft, vannfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst, ved skjønn. Denne

fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5 år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i et hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

23.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

24.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

25.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning dette i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten etter post 1.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev datert 6. ja-

nuar 1950 angående en søknad fra Gloppens Elektrisitetsverk av 15. november 1949 om tillatelse til å foreta en 1,8 m oppdemning av Breimsvatn:

«Vedlagt tillater en seg å oversende søknad fra Gloppen Elektrisitetsverk av 15. november 1949 med bilag om tillatelse til å regulere Breimsvatn mellom 0 og 1,8 m på Breimsvatn vannmerke.

Gloppen kommune fikk ved kgl. resolusjon av 12. november 1913 tillatelse for et tidsrom av 80 år å regulere Breimsvatn 6,0 m ved 2,0 m oppdemning og 4,0 m senkning i forhold til laveste vannstand. Etter Vassdragsvesenets observasjoner er denne 0,10 på Breimsvatn vannmerke (6. mars 1904), og da vannmerkets 0pkt. ligger på kote 59,339 blir øvre og nedre reguleringsgrense henholdsvis kote 61,439 og 55,439.

Under 6. november 1928 søkte kommunen om tillatelse til bare å gjennomføre den tillatte oppdemning på 2m, og ved kgl. resolusjon av 9. september 1932 fikk kommunen tillatelse til å foreta en oppdemning på 1,8 m, tilsvarende regulering mellom kotene 61,239 og 59,439. I og med denne tillatelse som ble gitt for ubegrenset tid for kommunen, ble konsesjonen av 1913 ansett bortfalt.

Søknaden nå omfatter regulering mellom kotene 59,339 og 61,139 ved hjelp av en nåledam. Det er meningen at nåleløpet skal være åpent fra 1. mai til 30. september og at dammen skal bygges og manøvreres slik at flomvannstandene i Breimsvatn ikke forverres. Elektrisitetsverket søker videre om å bli fritatt for å erlegge reguleringsavgifter til staten.

Kraftytelsen i Gloppens Elektrisitetsverks 33,5 m høye fall antas å ville dreie seg om 3 750 nat.-HK eller ca. 2 300 kW, hvorav ca. 2 050 nat.-HK eller ca. 1 150 kW innvinnes ved reguleringen.

Etter post 6 i konsesjonsbetingelsene av 1932 skulle arbeidet med reguleringen vært påbegynt innen 2 år og fullført innen ytterligere 5 år. Mulkt for oversittelse av fristene er ikke betinget. En teknisk plan utarbeidet av overingeniør Hysing ble behandlet her i 1937, men arbeidet er ikke kommet til utførelse. Heller ikke er der avholdt ekspropriasjonskjønn. Kommunen har videre unnlatt å søke om å få de nevnte frister forlenget.

Det er inngått overenskomst med grunneierne rundt vatnet om gjennomføring av reguleringen etter den nå fremlagte plan.

Da kommunen etter det en kan se ikke har gitt avkall på konsesjonen av 1932 og betingelsene ikke inneholder bestemmelser om fortapelse av konsesjonen, står denne såvidt en skjønner fremdeles ved makt.

Da den nå fremlagte plan praktisk talt omfatter samme regulering som tillatelsen av 1932 foreslår Hovedstyret at den konsederte plan tillates endret overensstemmende med det som foreligger nå. Betingelsene blir altså som før. Foruten de foran nevnte om ubegrenset konsesjonstid for kommunen og utbyggingsfristen bl. a.:

Konsesjonstid på 50 år for private falleiere og årlige avgifter til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK i de første 20 år, kr. 0,30 i de neste 30 år og deretter kr. 0,55 pr. nat.-HK når og etterhvert som den forøkede vannkraft tas i bruk. På samme måte til kommuner kr. 0,20 i de første 5 år, kr. 0,55 i de neste 10 år og deretter kr. 1 pr. nat.-HK (Post 3). Godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen (Post 4).

Videre plikt til å samarbeide med andre kraftanlegg (Post 14) og å anlegge fiskeutklekningsanstalt hvis departementet forlanger det (Post 16) samt godkjennelse av planer (Post 17). I denne post bestemmes også at konsesjonæren skal treffe sådanne forføyninger ved anlegget som departementet måtte finne nødvendige for at flomforholdene i Breimsvatn ikke skal forverres ved reguleringen. Vanlig betingelse om manøvreringsreglement (Post 19).

Kraftavgivelse til staten og kommuner henholdsvis inntil 5 og 10 pst. med plikt for kommunale vannfall til etter 30 år å avgi ytterligere kraft under visse omstendigheter (Post 22), og sikkerhetsstillelse for et beløp av kr. 5 000 (Post 23).

Hovedstyret kan ikke anbefale at konsesjonæren fritas for å erlegge avgifter til staten.

En gjør oppmerksom på at manøvreringsreglement ennå ikke er utferdiget.

Den innsendte tekniske plan er ikke så detaljert at dammens styrke kan bedømmes. Nye tegninger forutsettes derfor innsendt før arbeidet påbegynnes, jfr. betingelsenes post 17.

Behandlet i møte den 6. januar 1950.»

Departementet skal bemerke:

Gloppen kommune har ikke benyttet seg av tillatelsen av 9. september 1932 til å foreta en 1,8 m oppdemning av Breimsvatn og fristene for påbegynnning og fullføring av reguleringsarbeidene, henholdsvis 2 og 5 år fra konsesjonens dato, er oversittet uten at det er søkt om forlengelse av fristene.

Tillatelsen er imidlertid gitt på ubegrenset tid, og vilkårene for tillatelsen inneholder ingen bestemmelse om fortapelse av konsesjonen dersom fristene oversittes. Da kommunen

ikke kan ses å ha gitt avkall på konsesjonen, antas denne derfor fremdeles å stå ved makt.

I sin søknad av 15. november 1949 anfører elektrisitetsverket at det i sin kraftstasjon i Eidsfossen i flere år har hatt for lite vann i vinterhalvåret, særlig i januar—mars. Verkets kraftstasjon er dessuten nå utvidet med et maskinsett på 1 500 kVA. Utenom sitt eget forsyningsområde har verket kontrakter om levering av kraft til Breim herred og Driva Kraftlag i Jølster. Gloppen kommune er med i samkjøringslaget L/L Firdakraft.

Gloppens Elektrisitetsverk er kommunalt, og da den nå fremlagte plan omfatter vesentlig samme regulering som tillatelsen av 1932 vil departementet med hovedstyret anbefale at en istedenfor å gi ny konsesjon meddeler tillatelse til å endre den opprinnelige plan overensstemmende med det nå foreliggende.

Vilkårene blir i alt vesentlig som tidligere, idet en med hovedstyret ikke finner å kunne rå til at konsesjonæren blir fritatt for å betale avgifter til staten.

Bestemmelsene i vilkårenes post 6 om frister for påbegynnelse og fullføring av arbeidene anbefales gjort gjeldende fra denne resolusjons dato.

Departementet vil senere avgi innstilling om manøvreringsreglement for reguleringen.

Industridepartementet

tilrår:

Planen for den ved kgl. resolusjon av 9. september 1932 meddelte tillatelse for Gloppen kommune til å foreta en regulering av Breimsvatn tillates endret i det vesentlige overensstemmende med søknad fra Gloppens Elektrisitetsverk av 15. november 1949 og dermed fremlagt plan, idet det foretas slike forandringer i konsesjonsvilkårene som anført i Industridepartementets tilråding av 20. januar 1950.

3. Tekstilforedling A/S Tefas.

(Tillatelse til å leie inntil 1 600 kW fra Oslo Lysverker.)

Departementets avgjørelse 16. februar 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 tillates det Tekstilforedling A/S Tefas å leie inntil 1 600 kW fra Oslo Lysverker på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Tekstilforedling A/S Tefas måtte leie inntil 1 600 kW fra Oslo Lysverker, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og

prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter

bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom kraft til drift av elektrodekjelen for varming av vann, erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Utgiften ved kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

4. Løvenskiold — Vækerø.

(Tillatelse til å leie inntil 500 kW primakraft og inntil 1 200 kW spillkraft fra Hurum komm. EV.)

Departementets avgjørelse 18. februar 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 meddeler departementet herved Løvenskiold-Vækerø ved godsierne Carl Løvenskiold og Harald Løvenskiold tillatelse til å leie inntil 500 kW primakraft

og inntil 1 200 kW spillkraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser:

Betingelsene er:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge Løvenskiold-Vækerø måtte leie inntil 500 kW primakraft og inntil 1 200 kW spillkraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk i samsvar med kraftleiekontrakt av 29. juni 1943, dog ikke lenger enn til 1. juli 1954.

2. *Styre.*

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid svares 6 pst. rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av Industridepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i post 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

5. A/S Bardufoss Kraftlag.

(Om utleie av statens rettigheter i Bardufoss i Bardu og Målselv herreder til A/S Bardufoss Kraftlag.)

Kgl. resol. av 24. februar 1950.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 15. februar 1950 gjort dette vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at staten sitt vassfall Bardufoss i Bardu og Målselv herader vert leigt bort til A/S Bardufoss Kraftlag i samsvar med tilråding frå Industridepartementet dagsett 2. desember 1949.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 6 og St. prp. nr. 3 for 1950.

Med tilrådingen 2. desember 1949 la en fram følgende utkast til leiekontrakt:

«1.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen (staten) bortleier til A/S Bardufoss Kraftlag (Kraftlaget), de staten tilhørende vann og strandrettigheter under følgende eiendommer:

Bardufossen, g.nr. 1, br.nr. 5, i Bardu herred og

Bardufossen søndre, g.nr. 50 br.nr. 4

Bardufossen nordre, g.nr. 51, br.nr. 10, i Målselv herred,

alt i den utstrekning det er nødvendig for utbygging av Bardufoss. Bortleien skjer med de rettigheter og forpliktelser staten har som eier.

Leien er bindende i 60 år fra kontraktens datum med mindre leieforholdet faller bort tidligere i medhold av bestemmelser i pkt. 3, 9, 19 eller 20 nedenfor.

Kraftlaget har i leietiden rett til å utnytte statens fall på ca. 47,1 m med elvens uregulerte vassføring og dessuten vassføringsøkning tilveiebrakt ved regulering når denne er gjennomført og opprettholdt i henhold til reguleringstillatelse etter gjeldende lovgivning, men må da utrede alle reguleringsutgifter.

2.

De leide rettigheter skal brukes til alminnelig elektrisitetsforsyning. Kraftlagets vedtekter og endringer i disse skal godkjennes av staten.

3.

Som vederlag for de leide rettigheter betaler kraftlaget: I de første 5 år etter idriftsettelsen:

kr. 0,50 pr. inninstallert turbin HK pr. år. Deretter:

» 1,00 » » » » » » » »

dog ikke over vannfallets årgangskraft.

Leieavgiften beregnes pro rata for den del av det utbygde fall som tilhører staten.

Avgiftene begynner å løpe fra den dag kraftanlegget settes i drift — dog senest 7 år fra kontraktens dato — og betales ukrevet etterskuddsvis hvert år til Kraftverksavdelingen.

Ved for sen betaling svares vanlig morarente. Er avgiftene med påløpende renter ikke betalt innen 3 måneder fra forfall, er staten berettiget til etter et varsel av 3 måneder å heve kontrakten, og der forholdes som bestemt i punkt 20 nedenfor.

4.

Kraftlaget overtar alt ansvar som ellers måtte falle på staten som eier av vannrett og grunn for skade eller ulempe forvoldt andre ved anleggenes utførelse og drift.

5.

Kraftlaget har ikke uten statens samtykke rett til å overdra eller pantsette sin rett etter denne kontrakt.

6.

Kraftlaget skal innen 7 år fra kontraktens datum ha fullført anlegget med en installasjon på ca. 18 000 HK (13 000 kW) og ha begynt driften. Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout ikke har vært mulig å utnytte.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Sentralpasskontoret kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

8.

Kraftlaget skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud, som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovenfor nevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

9.

Kraftlaget plikter i leietiden å holde såvel kraftstasjonen som maskiner og tilbehør for-svarlig brannforsikret samt om det forlanges av staten — forsikret mot ulykkelige hendelser. Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper og skal godkjennes av staten. Forsikringssummen må bare brukes til å gjenopprette anlegget.

I tilfelle av ulykkelig hendelse, hvorved kraftanlegget helt eller delvis blir ødelagt, har kraftlaget plikt til innen en av staten fastsatt frist og på en av staten godkjent måte å utbedre skaden således at kraftleveringen hurtigst mulig blir effektiv. Hvis kraftlaget ikke innen den fastsatte frist utbedrer skaden — eventuelt gjenoppbygger kraftanlegget — har staten rett til med 14 dagers varsel å heve kontrakten, og det forholdes i så fall som bestemt i pkt. 20. Staten har i tilfelle rett til å få utbetalt forsikringssummen for å bruke den til anleggets gjenoppsettelse, men må da overta eventuell pantegjeld på dette.

10.

Kraftlaget er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Kraftlaget plikter å forelegge Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging. Planene skal approberes av Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen. Anlegget skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av kraftlaget.

12.

Kraftlaget er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veger, bruer og kaier som kraftanlegget anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget.

13.

Kraftlaget plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftverker. Kraftstasjon og ledningsnett kan herunder pålegges utført således at anlegget kan drives under ett med andre kraftverker.

Kraftlaget plikter på egen bekostning å foreta de forandringer som måtte finnes påkrevet for slikt samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet under størst mulig hensyntagen til anleggets økonomiske forhold.

14.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

15.

Kraftlaget er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet fastsetter å skaffe arbeiderne og funksjonærene den til enhver tid nødvendige legehjelp.

16.

Kraftlaget er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraftlaget er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

17.

Kraftlaget skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som kraftlaget måtte oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Det påhviler leieren, i den utstrekning hvori det kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Leieren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

19.

Hvis kraftlaget ikke driver sitt anlegg forsvarlig eller misligholder sine forpliktelser overfor kraftlagets kunder, har staten rett til uten erstatning å si opp leieforholdet med 3 måneders varsel.

20.

Hvis kraftlaget ikke overholder sine forpliktelser i henhold til denne kontrakt, har staten rett til å heve kontrakten med 6 måneders varsel.

21.

Ved leieforholdets opphør — jfr. pkt. 1, 3, 9, 19 og 20 — har staten rett til å innløse grunnarealer og rettigheter som kraftlaget måtte ha ervervet til sitt anlegg for priser, som i mangel av overenskomst fastsettes ved voldgift etter pkt. 23. Videre kan staten forlange at kraftlaget bekoster anlegget med tilbehør fjernet, eller den kan innløse det for den tekniske verdi på innløsningstiden. Verdien fastsettes ved overenskomst eller ved voldgift etter pkt. 23.

Alle heftelser som hviler på de innløste anlegg og rettigheter, faller bort ved statens overtakelse i den utstrekning de ikke dekkes av innløsningssummen, om nødvendig ved at kraftlaget innfrir dem.

Staten kan overdra de innløste eiendommer og rettigheter videre.

22.

Kontrakten stemples og tinglyses for kraftlagets regning.

23.

Twist om forståelsen eller gjennomførelsen av denne kontrakt skal, hvis den ikke løses

ved forhandlinger, avgjøres med bindende virkning av en voldgiftsrett, bestående av 3 medlemmer, hvorav hver av partene oppnevner ett, mens det tredje medlem, rettens formann, oppnevnes av sorenskriveren i Malangen.

Voldgiftsretten bestemmer selv prosessordningen og hvem der skal bære utgiftene med voldgiften.

24.

I tilfelle av søksmål vedtar begge parter Oslo forliksråd og byrett som rette verneting.

25.

Denne kontrakt er utferdiget i to eksemplarer — ett til hver av partene.»

I samme tilråding er det nevnt at det må være en forutsetning for utleien at dersom staten senere — f. eks. ved en eventuell innløsning av det nye kraftanlegg — skulle få bruk for de grunnstykker som Troms fylke i henhold til statens hjemmelsdokumenter vedkommende Bardufoss eller ved særskilt kjøp har ervervet til byggetomter og annet formål for det gamle kraftanlegg, må det tas omsyn til den rett staten nå har til vederlagsfri overtakelse av disse.

Departementet vil rå til at tillatelse til utleien blir gitt vesentlig i samsvar med det ovenfor nevnte utkast til leiekontrakt og under ovennevnte forutsetning.

Industridepartementet

tilrår :

Statens vassfall Bardufoss i Bardu og Målselv herreder leies bort til A/S Bardufoss Kraftlag vesentlig overensstemmende med det i St. prp. nr. 3 for 1950 inntatte utkast til leiekontrakt og under den i samme proposisjon nevnte forutsetning.

6. Øra Fabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 500 kW spillkraft og inntil 320 kW primakraft fra A/S Hafslund.)

Departementets avgjørelse 23. mai 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946 tillates det Øra Fabrikker, Fredrikstad, å leie inntil 500 kW spillkraft og inntil 320 kW primakraft fra A/S Hafslund på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge Øra Fabrikker måtte leie inntil 320 kW primakraft og inntil 500 kW spillkraft fra A/S Hafslund dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1955.

2. *Styre.*3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og

prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter

bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover kraft til dampfremstilling samt til oppvarming av maskineri erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares 6 pst. rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene ved kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i post 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

7. Vest-Agder fylke.

(Tillatelse til regulering og overføring av Monselva m. v. til Skjerkavassdraget.)

Kgl. resol. av 26. mai 1950.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets Presidentskap i møte 4. mai d. å. gjort slikt vedtak:

«1) Stortinget samtykker i at det blir tillatt Vest-Agder fylke å regulere Monselva, Ljosåna og Grytåna og til å føre avløpet fra dem og fra Faråna og Stigebotåna over

i Skjerkavassdraget, alt i Åseral herred, i samsvar med Industridepartementets tilråding av 3. februar 1950, dog med sådan endring:

I Konsesjonsbetingelsenes post 3 endres de årlige avgifter til fylkes-, herreds- og bykommuner fra kr. 1,50 pr. nat.-HK. til kr. 2,00 pr. nat.-HK.

Post 15. Opphjør av fiske, gis følgende lydelse:

«Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget plikter konsesjonæren årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget, plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold. Om departementet forlanger det og på den måte departementet bestemmer, skal konsesjonæren være forpliktet til å sette gitter foran tunnelinntakene for å hindre at fisk blir ført inn i overføringstunnelen og til å ryddiggjøre neddemte arealer helt eller delvis.»

- 2) Stortinget samtykker i at staten frafaller tidligere betinget rett til innløsning av Vest-Agder fylkes vassfall og fylkets og kommuners andeler i reguleringsanlegg i Skjerkavassdraget, slik som foreslått i Industridepartementets tilråding av 3. februar 1950.»

Vedtaket samsvarer med Innst. S. nr. 51, jfr. St. prp. nr. 17 (Industridepartementets tilråding 3. februar 1950).

Med tilrådingen 3. februar d. å. la departementet fram utkast til konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement. Utkastene med endringer etter Stortingets vedtak er sålydende:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeiere i anleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfall-eieres andeler i anleggene staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De overførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2. Innløsningsrett.

I det 35. år etterat konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i regulerings- og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3. Årlige avgifter.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av lavvassføringen i Skjerka som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kun net påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnytted på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, og kontroll med vassforbruk samt angående avgivelse av kraft, jfr.

post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5. Byggefrister.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6. Norske arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7. Norske varer.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestilling — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9. Betaling til arbeiderne med varer m. m.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10. Legehjelp m. v.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11. Husrom.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12. Veier og broer.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og broer,

hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og broer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

13. *Skjønn.*

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen og overføringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

14. *Fattigutgifter.*

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

15. *Opphjelp av fiske.*

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget plikter konsesjonæren årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget, plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

Om departementet forlanger det og på den måte departementet bestemmer skal konsesjonæren være forpliktet til å sette gitter foran tunnelinntakene for å hindre at fisk blir ført inn i overføringstunnelen og til å ryddiggjøre neddemte arealer helt eller delvis.

16. *Planer.*

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17. *Vannslippingen.*

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18. *Hydrologiske iakttagelser.*

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19. *Kraftavståelse.*

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avggi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall som tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år.

Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21. Militære tiltak.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

22. Naturfredning.

Det påhviler konsesjonshaverne i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23. Kontroll.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24. Tinglysing.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

25.

Vest-Agder fylke leverer elektrisk kraft i samsvar med erklæring av 13. oktober 1948 også til de rettighetshavere som slutter seg til erklæringen (overenskomsten) innen en rimelig frist som fastsettes av fylkesmannen.»

Utkast til manøvreringsreglement.

«1.

Reguleringsgrensene er:

Vatn	Nåværende l. vasst. m o. h.	Øvre m o. h.	Nedre m o. h.	Reg. høyde m
Storevatn	ca. 854	860	854	6,0
Kvernevatt	» 757	771	745,2	25,8
Langevatn	» 667	683	667	16,0

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes naturlige flomvassføring ikke forøkes. For Storevatns og Kvernevattns vedkommende skal så vidt mulig av hensyn til vannspill lågvassføringen ikke minskes til skade for andres rettigheter. Ellers kan vannslippingen foregå etter behovet i Skjerka kraftanlegg, så lenge dette er det eneste utbygde fall i vassdraget.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over dammenes manøvrering samt observeres og noteres, om det forlanges, nedbørmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

7.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt på de foran oppstilte vilkår med reglement.

Videre tilrå departementet at tidligere betinget rett for staten til innløsning av Vest-Agder fylkes vassfall m. v. i og fylkets og kommuners andeler av reguleringsanlegg i Skjerkavassdraget, blir frafalt således:

Kgl. resolusjoner 29. august 1924 og 30. juni 1939 om overdragelse og bortleie av vassfall m. v. i Skjerkavassdraget, betingelsenes post 9 om innløsning i førstnevnte resolusjon og den tilsvarende bestemmelse i sistnevnte, frafalles.

Kgl. resolusjoner 29. august 1924, 4. september 1936, 30. juni 1939 og 7. januar 1949 om reguleringer i Skjerkavassdraget, betingelsenes poster 1 om konsesjonstid og 2 om innløsningsrett, skal lyde som de tilsvarende poster i de foran oppstilte konsesjonsvilkår.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 Vest-Agder fylke å regulere Monselva, Ljosåna og Grytåna og å føre avløpet fra dem og fra Faråna og Stigebotåna over i Skjerkavassdraget, alt i Åseral herred, på de betingelser med manøvreringsreglement som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 26. mai 1950.
2. Tidligere betinget rett for staten til innløsning av Vest-Agder fylkes vassfall m. v. i og fylkets og kommuners andel av reguleringsanlegg i Skjerkavassdraget, frafalles i samsvar med nevnte tilråding.

8. Ytre Fjordane Kraftlag.

(Tillatelse til å leie inntil 1800 kW elektrisk energi fra A/S Stongfjordanleggene.)

Departementets avgjørelse 1. juni 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 meddeler departementet herved Ytre Fjordane Kraftlag tillatelse til å

leie inntil 1 800 kW elektrisk energi fra A/S Stongfjordanleggene på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge Ytre Fjordane Kraftlags kraftleiekontrakt av 1. juli 1949 med A/S Stongfjordanleggene om leie av inntil 1 800 kW står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1960.

2. *Styre.*

Kraftlagets styre skal ha sitt sete her i riket og skal bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som departementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene til kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

9. Rena Kartonfabrik A/S.

(Tillatelse til å leie ytterligere inntil ca. 3 400 kW fra Rena Kraftselskap A/S's kraftanlegg i Osfallet.)

Kgl. resol. av 2. juni 1950.

Ved kgl. resolusjon av 23. mai 1913 fikk Rena Træsliperi A/S tillatelse til å leie inntil 3 200 turbin-HK. fra Åmot kommunes kraftanlegg i Osfallet, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind II, side 86 fig.

Ved kgl. resolusjon av 3. august 1917 ble Rena Kraftselskap A/S meddelt tillatelse til å erverve Åmot kommunes rettigheter i Osfallet samtidig som selskapet ble tillatt å tre inn i Åmot kommunes stilling som utleier av kraft til A/S Rena Træsliperi. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind IV side 132 fig.

A/S Rena Træsliperi har endret navnet til Rena Kartonfabrik A/S.

Høyesterettsadvokat Kristen Nygaard har i brev til departementet av 1. oktober 1949 på vegne av Rena Kartonfabrik A/S søkt om tillatelse til å leie ytterligere inntil 3 000 kW elektrisk energi fra Rena Kraftselskap A/S.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 29. april 1950:

«Med Industridepartementets påtegning av 26. oktober 1949 har hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 1. oktober 1949 fra h.r.advokat Kristen Nygaard på vegne av Rena Kartonfabrik A/S om konsesjon på leie av ytterligere inntil 3 000 kW fra Rena Kraftselskap A/S (Osfallet kraftanlegg).

Søknaden er sålydende:

«På vegne av Rena Kartonfabrikk A/S tillater jeg meg herved å søke om tillatelse til å erverve ytterligere inntil 3 000 kW elektrisk energi fra Rena Kraftselskap for et tidsrom av 30 år i henhold til ervervsloven av 14. desember 1917, med senere tillegg og endringer.

I det høve skal jeg tillate meg å opplyse:

Ved kgl. resolusjon av 23. mai 1913 ble der meddelt A/S Rena Træsliperi tillatelse til å leie av Åmot kommune inntil 3 200 HK. elektrisk kraft fra Osfallet for et tidsrom av 60 år, fra den dag kraften ble stillet til disposisjon.

Ved kgl. resolusjon av 3. august 1917 ble Rena Kraftselskap A/S meddelt tillatelse til å erverve Åmot kommunes rettigheter i Osfallet og ved kgl. resolusjon av samme dag ble det tillatt Rena Kraftselskap A/S å inntre i Åmot kommunes stilling som utleier av kraft til Rena Træsliperi, i henhold til før nevnte konsesjon. Samtidig ble det tillatt Rena Kraftselskap A/S å overta den leiekontrakt, som var godkjent i forholdet mellom Åmot kommune og A/S Rena Træsliperi.

Rena Kartonfabrik A/S er det samme som A/S Rena Træsliperi, kun navnet er forandret.

Det bemerkes at Rena Kartonfabrik A/S har vært eier av aksjemajoriteten i Rena Kraftselskap helt fra selskapets opprettelse og nå er eier av samtlige aksjer.

Den opprinnelige kontrakt mellom de to selskaper om kraftleie, ble i 1918 avløst av en ny kontrakt som skulle gjelde fra 14. august 1917 til 1. mai 1923. Kontrakten fortsatte imidlertid å løpe etter sistnevnte dato og har vært gjeldende hele tiden siden i forholdet mellom de to selskaper.

Etter denne kontrakt forplikter Rena Kraftselskap seg til å levere og Rena Kartonfabrik seg til å kjøpe all den elektriske energi Kraftselskapet kan produsere etter en pris som dekker selskapets produksjonsutgifter + 6 pst. utbytte til Kraftselskapets aksjonærer, dog minst kr. 54 pr. kW pr. år.

Imidlertid fikk Rena Kartonfabrik bruk for mer kraft etter at fabrikkens var gjenoppbygget og utvidet etter bombingene i 1940. Som Departementet vil kjenne til besluttet derfor Rena Kraftselskap i 1946 å foreta en videre

utbygging av Osfallet, med sikte på en ytterligere utnyttelse av Osenreguleringen.

Denne utvidelse er nå ferdig og Rena Kraftselskap er derved satt i stand til å produsere inntil 5 400 kW levert Kartonfabrikken eller ca. 3 000 kW mer enn kraftleiekonsesjonen av 23. mai 1913 omfatter.

Det er altså denne kraftmengde Kartonfabrikken nå søker om tillatelse til å leie i tillegg til de 3 200 HK. fabrikkens tidligere har konsesjon på.

Det er opprettet en tilleggskontrakt mellom de to selskaper om leie av de nevnte 3 000 kW. En gjenpart av denne tilleggskontrakt vedlegges.

Utvidelsen av Osfallet Kraftanlegg inklusive Kraftselskapets andel i Osenreguleringen, er kommet på ca. 5 mill. kroner. Den innvunne kraft er således blitt temmelig dyr og prisen har måttet settes til minst kr. 120 pr. kW pr. år. Det er da regnet med amortisering av anleggskapitalen i løpet av 30 år.

All overskuddskraft vil foreløpig bli benyttet til dampframstilling og i den anledning er der på Kartonfabrikken installert elektriske kjeler for i alt 3 500 kW.

Jeg går ut fra at der for de kW-timer som benyttes til dampframstilling, ikke blir å betale konsesjonsavgift (kW-år = 7 200 timer), hvilket skulle være i samsvar med, hva jeg forstår er alminnelig praksis.

Imidlertid er der forskjellige forhold til stede som gjør, at også den øvrige del av kraften bør være fri for konsesjonsavgift. Fabrikkens ligger så vidt langt inn i landet med derav følgende dyr transport for produktene. Dertil kommer at den del av kraften som går til dampframstilling, selvfølgelig ikke kan betales med høyere pris enn det som motsvarer brenselprisene.

Når Kraftselskapets utgifter skal dekkes kan den øvrige del av kraften da bli temmelig dyr, dersom brenselprisene synker.

En ytterligere fordyrelse ved konsesjonsavgifter vil derfor kunne virke urimelig.

Jeg tillater meg også å peke på at det i forbindelse med konsesjonen på Osenreguleringen er fastsatt ganske betydelige avgifter og Osfallet Kraftanlegg er belagt med hjemfallsrett i henhold til Rena Kraftselskaps ervervs-konsesjon av 3. august 1917. Dette skulle vel medvirke til avgiftsfrihet i forbindelse med kraftleiekonsesjonen (jfr. ervervsloven § 23, punkt 4).

Videre tillater jeg meg å peke på at konsesjonen av 1913 er gitt uten betingelse om konsesjonsavgifter, til tross for at den da gjeldende lovgivning åpnet samme adgang som loven av 1917 til å betinge seg slike avgifter til staten.

Det er muligens hensynet til Kartonfabrikens konkurransevne som har vært bestemmende for dette. I ethvert fall kjenner jeg til at andre treforedlingsbedrifter, som skulle være betydelig gunstigere stillet enn Rena Kartonfabrik, har oppnådd full fritakelse for konsesjonsavgifter i forbindelse med sin kraftleie.

Jeg håper at det blir vist den samme forståelse når det gjelder Rena Kartonfabrik.

Med hensyn til kraftavståelse skal jeg tillate meg å bemerke:

Det er muligens så at det i konsesjonen må medtas en bestemmelse om kraftavståelse til kommuner. Kartonfabrikken har imidlertid

sterkt behov for all kraften til sin produksjon. Jeg går derfor ut fra at bestemmelsen i tilfelle håndheves med lempe og at det ikke blir spørsmål om å betinge kraftavståelse til staten.

Skulle tildeling av konsesjonskraft til noen kommuner bli aktuell, tør jeg be om å få meg saken forelagt før avgjørelse treffes, da det er selskapets mening å søke å få istand en kontrakt med Åmot om en rimelig levering, under forutsetning av at denne godkjennes som oppfyllelse av konsesjonsbestemmelsen om kraftavståelse.

Jeg vedlegger en erklæring fra Kartonfabrikens styre om, at det ikke foreligger noen avtale som sikter å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.»

Industridirektoratet har i brev av 22. oktober 1949 til Industridepartementet meddelt følgende:

«Søknaden har vært forelagt Bransjerådet for papir-, cellulose- og tremasseindustrien til uttalelse på møte 18. oktober 1949. Bransjerådet har enstemmig gjort følgende vedtak:

«Bransjerådet vil uttale at det på grunn av bedriftens beliggenhet er av største betydning for Rena Kartonfabrikk å kunne få billigst mulig kraft og tilstrekkelig kraftmengde også til dampproduksjon. Bransjerådet vil derfor tilråde at det vises størst mulig imøtekommenhet overfor Rena Kartonfabrikks søknad om konsesjon på kraftleie.»

Bedriftens søknad med bilag oversendes vedlagt.

Industridirektoratet slutter seg til bransjerådets uttalelse.»

Trysil herredstyre har i møte den 28. januar 1950 enstemmig vedtatt følgende innstilling fra Trysil formannskap:

1. Trysil kommune anbefaler konsesjon gitt, dog således at en intet har imot at Rena Kraftselskap A/S og Åmot kommune og Åmot kommunale elektrisitetsverk inngår en avtale om at Åmot kommunale elektrisitetsverk overtar forpliktelsene til å levere konsesjonskraft i den utstrekning Trysil vil bli tildelt denne.
2. Trysil kommune godkjenner det mellom Åmot kommunale elektrisitetsverk og A/S Sagnfossen Kraftselskap opprettede forslag til kontrakt om leveranse av elektrisk kraft — jfr. bilag 5 b foran.
3. Trysil kommune finner ikke grunnlag for å anbefale avgiftsfrihet for så vidt angår den del av konsesjonsavgiften som skal tilfalle Trysil kommune.»

Åmot herredstyre har i møte den 4. februar 1950 enstemmig vedtatt følgende innstilling fra Åmot formannskap:

«Under forutsetning av departementets godkjenning av overenskomst mellom Rena Kraftselskap A/S/Rena Karton Fabrik A/S og Åmot kommune om leie av 400 kW—600 kW elektrisk kraft i 5 år, eventuelt i 7 år, vedtatt av Åmot herredstyre i møte den 17. desember 1949, anbefaler herredstyret konsesjonsandragendet innvilget, og slutter seg for øvrig til bransjerådets uttalelse.»

Fylkesmannen i Hedmark fylke har i påtegning av 9. februar 1950 til Hovedstyret meddelt at han slutter seg til Åmot herredstyes vedtak og at søknaden anbefales innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 23. mai 1913 ble Rena Tresliperi A/S meddelt konsesjon på leie av inntil 3 200 turb.-HK, fra Åmot kommunes kraftanlegg i Osfallet. Tillatelsen som gjelder for et tidsrom av inntil 60 år (regnet fra den dag kraften i henhold til kontrakten stilles til disposisjon) er meddelt på betingelser bl. a. om norsk styre og norsk aksjekapital samt på betingelse om plikt til oppsamling av fattigfond m. v. Eestemmelser om avgift og kraftavståelse er ikke medtatt i denne konsesjon. Ifølge forarbeidene er avgift ikke pålagt av hensyn til den betydning bedriften forutsettes å få for distriktet og de store interesser som for Åmot kommune og dens strømforsyning knytter seg til igangsettelsen av det omhandlede tresliperi.

Imidlertid ble Rena Kraftselskap A/S ved kgl. resolusjon av 3. august 1917 meddelt tillatelse til å erverve Åmot kommunes rettigheter i Osfallet samt å inntre i Åmot kommunes stilling som utleier av kraften til Rena Tresliperi m. v.

Tillatelsen er meddelt på betingelser om norsk styre og norsk kapital, fattigfond, 5 pst. kraftavståelse til kommuner og andre 5 pst. til staten, samt på vilkår om hjemfallsrett til staten etter 60 år fra konsesjonens datum.

Videre er Rena Kraftselskap A/S delaktig i reguleringen av Osensjøen. Konsesjon på denne regulering er meddelt Glommen og Lågens Brukseierforening ved kgl. resolusjon av 5. juli 1928 og for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. I henhold til konsesjonsvilkårenes post 3 skal det etterhvert som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften tas i bruk av eiere av vannfall eller bruk i vassdraget erlegges kr. 0,20 pr. nat.-HK. til staten og kr. 1,30 pr. nat.-HK. i de første 5 år og deretter kr. 1,80 pr. nat.-HK. til kommuner.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er i henhold til samme konsesjon forpliktet til å avgj 10 pst. av kraftøkingen til kommuner mens staten er forbeholdt andre 5 pst. av kraftøkingen.

Den kraft som kan kreves avgitt i henhold til Rena Kraftselskaps forannevnte ervervs-konsesjon av 3. august 1917 samt i henhold til konsesjonsvilkårene for regulering av Osensjøen er ikke fordelt. Imidlertid er Åmot kommune og Trysil kommune interessert i å få

seg tildelt konsesjonskraft. Spørsmålet om konsesjonskraftens fordeling er tatt opp i hovedstyrets annen skrivelse av d. d. til det ærede departement, hvortil en tillater seg å henvise.

Hva nærværende sak angår skal bemerkes:

Ifølge kraftselskapet yter kraftanlegget ca. 6 000 kW ved den vannslipping som Brukseierforeningen praktiserer på vintertid. Herav leier Rena Kartonfabrik fra før 3 200 turb.-HK. eller ca. 2 200 kW. Etter fradrag av overføringstap skulle da den ytterligere levering til Kartonfabrikken kunne utgjøre ca. 3 400 kW. Det søkes derfor om konsesjon på leie av dette kraftkvantum.

Hovedstyret vil rå til at den søkte kraftleiekonsesjon innvilges og at tillatelsen meddeles for den tid tilleggskontrakten av 3. oktober 1949 mellom Rena Kraftselskap A/S og Rena Kartonfabrik A/S står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 5. juli 1978 (utløpet av konsesjonen på regulering av Osensjøen).

Av prinsipielle grunner bør vel avgift pålegges, men da det fortrinnsvis dreier seg om utnyttelsen av reguleringskraften og da denne på forhånd er belagt med avgift, vil Hovedstyret foreslå at det bare betinges en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover de tidligere leide 3 200 turb.-HK. og utenom kraft til dampfremstilling.

Etter den ordning som nå er truffet mellom Rena Kraftselskap A/S og Åmot kommune om Åmots leie av suppleringskraft, skal denne kraftleie tre istedenfor den konsesjonskraft som Åmot og Trysil måtte bli tildelt i henhold til foran nevnte konsesjons- og regulerings-tillatelser. Imidlertid er ordningen gjort avhengig av at det ikke blir betinget ytterligere kraftavståelse i forbindelse med den konsesjon på ytterligere kraftleie som Rena Kartonfabrik A/S nå søker om.

Da Rena Kraftselskap A/S er pålagt plikt til kraftavståelse til kommuner og staten fra Osfallet med alt i alt ca. 13,5 pst. av anleggets produksjonsevne, vil det neppe være rimelig å kreve ytterligere kraftavståelse.

Konsesjonskraften for kommuner og staten i henhold til nevnte konsesjons- og regulerings-tillatelser går for øvrig noe utover de inntil 600 kW som etter overenskomstene er forutsatt tildelt Åmot og Trysil kommuner. Hovedstyret vil foreslå at det i nærværende kraftleiekonsesjon ikke betinges kraftavståelse idet den tilleggskraft som nå aktes leiet er reguleringskraft hvorav det er betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten i henhold til reguleringstillatelsen for reguleringen av Osensjøen av 5. juli 1928 (jfr. for

øvrig Erhvervslovens § 23 p. 5 siste avsnitt samt Hovedstyrets foran nevnte annet brev av d. d. til departementet).

For øvrig vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at konsesjonsbetingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag til betingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 28. april 1950.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge Rena Kartonfabrik A/S måtte leie ytterligere den til enhver tid ledige kraft inntil ca. 3 400 kW i Osfallet, i samsvar med tilleggskontrakten av 3. oktober 1949 mellom Rena Kraftselskap A/S og Rena Kartonfabrik A/S, dog ikke lenger enn inntil 5. juli 1978.

2. Styre og kapital.

Selskapet styre som skal ha sitt sete her i riket, skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer skal lyde på navn. Aksjekapitalen skal til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til bygging og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler

mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til

vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover de tidligere leide 3 200 turb.-HK. og utenom kraft til dampfremstilling erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid svares 6 pst. rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene ved kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i post 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke:

Det er søkt om tillatelse til leie av ytterligere inntil 3 000 kW elektrisk energi. Det fremgår imidlertid at søknaden gjelder all ledig kraft kraftanlegget kan yte, hvilket også er meddelt muntlig av advokat Nygaard. Hovedstyret har beregnet den ledige kraft til ca. 3 400 kW og har foreslått at Rena Kartonfabrik A/S blir meddelt tillatelse til leie av denne kraftmengde. Departementet har ikke noe å innvende mot at tillatelse blir gitt og vil med hovedstyret rå til at selskapet får tillatelse til å leie ytterligere inntil ca. 3 400 kW av den til enhver tid ledige kraft i Osfallet.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått.

En er således enig med hovedstyret i at det ikke betinges avgift til kommuner, og at avgiften til staten settes til kr. 0,50 pr. kW pr. år, og bare blir å regne av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover de tidligere leide 3 200 turb.-HK. og utenom kraft til dampfremstilling.

En finner videre med hovedstyret ikke grunn til å betinge avståelse av kraft, idet den kraft det her dreier seg om er reguleringskraft, hvorav det i henhold til konsesjonen av 5. juli 1928 på regulering av Osensjøen allerede er betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det Rena Kartonfabrik A/S å leie ytterligere den til enhver tid ledige kraft inntil ca. 3 400 kW fra Rena Kraftselskap A/S's kraftanlegg i Osfallet på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 2. juni 1950.

10. A/S Krogstad Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 1 375 kW fra Nedre Eiker komm. EV.)

Departementet avgjørelse 13. juni 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 tillates det A/S Krogstad Cellulosefabrik å leie inntil 1 375 kW fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Krogstad Cellulosefabrikk måtte leie inntil 1 375 kW fra Nedre Eiker kommunale Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til bygging og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departe-

mentet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav det betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til statskassen. Avgiften forfaller til betaling 30. juni hvert år. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

11. A/S Rjukanfos.

(Stadfesting av konsesjon på leie av kraft fra Svelgfoss og Lienfoss.)

Kgl. resol. av 16. juni 1950.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 5. juni 1950 gjort følgende vedtak, jfr. innst. S. nr. 106:

«Stortinget samtykker i at konsesjoner, meddelt A/S Rjukanfos 8. juli 1940 på bygging og drift av kraftledningen Såheim—Årlifoss med transformatorstasjon ved Såheim og 19. oktober 1940 på leie av kraft fra Svelgfoss og Lienfoss kraftverk, henholdsvis omgjøres og stadfestes i samsvar med Industridepartementets tilråding 24. mars 1950.»

Omgjøringen av konsesjonen 8. juli 1940 forutsettes foretatt av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

For konsesjonen 19. oktober 1940 foreslo departementet i tilrådingen 24. mars 1950 — St. prp. nr. 64, 1950 — følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Rjukanfos måtte leie den til enhver tid ledige kraft inntil 28 500 kW. (i tillegg til tidligere leiede inntil

6 500 kW.) fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskaps kraftstasjoner Svelgfoss I og II og A/S Svelgfos' kraftstasjon Lienfoss dog ikke lenger enn til 16. februar 1963.

2. Revisjon av konsesjonen.

Vedkommende departement kan når som helst ta konsesjonen opp til revisjon for så vidt leiekvantumet — 28 500 kW. — angår, hvis dette skulle vise seg nødvendig av hensyn til distriktenes strømforsyning.

3. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

5. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

6. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

7. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er liksom god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilagge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

8. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

9. Kraftavstødelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

10. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges fra og med 8. mai 1945 til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

11. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

12. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av postene 3 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet vil tilråde at kraftleiekonsesjonen av 19. oktober 1940 stadfestes i samsvar med det anførte. Tillatelse av s. d. for A/S Rjukanfos til overføring av kraft til Herøya er som nevnt i St. prp. nr. 64 og innst. S. nr. 106, 1950 forutsatt helt å falle bort når foran nevnte konsesjoner henholdsvis omgjøres og stadfestes.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av restitutionslovens § 4 og lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV stadfestes konsesjon av 19. oktober 1940 for A/S Rjukanfos på leie av den til enhver tid ledige kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstoffaktieselskaps kraftstasjoner Svælgfos I og II i Heddal og fra A/S Svælgfos' kraftstasjon ved Lienfoss i Notodden, for et leiekvantum på inntil 28 500 kW og på de vilkår som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 16. juni 1950.

12. Selbu kommune.

(Tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Store Slindvatn.)

Kgl. resol. av 16. juni 1950.

Ved kgl. resolusjon av 17. september 1920 fikk Selbu kommune tillatelse til å foreta en regulering av Lille og Store Slindvatn mellom kotene 349,0 og 353,0. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1920, side 96 fig.

Den 7. april 1941 fikk kommunen tillatelse til å regulere Østrungen 4,25 m og ved kgl. resolusjon 16. august 1946 ble tillatelsen stadfestet, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXVIII side 15 fig. og XXXIII side 85 fig.

Ved kgl. resolusjon 13. juli 1945 fikk Selbu kommune videre tillatelse til å overføre vatn fra Sørungen til Store Slindvatn, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXXII side 8 fig. Trondheim kommune hadde tidligere — ved kgl. resolusjon av 6. juni 1919 — fått tillatelse til å regulere Sørungen og en del andre sjøer i vassdraget. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1919 side 42 fig.

Advokat Olaf Klingenberg, Trondheim, har i brev av 23. februar 1950 på vegne av Selbu kommune søkt om tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Store Slindvatn ved en oppdemning på 6¼ meter.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 25. mai 1950:

«Selbu herredstyre vedtok i møte den 21. desember 1949 å søke om tillatelse til å utvide reguleringen av Store Slindvatn ved oppdemning fra kote 353,0 (nåv. øvre reguleringsgrense) til kote 359,0. Det bemyndiget samtidig høyesterettsadvokat Olaf Klingenberg, Trondheim, til å sende inn søknad på grunn-

lag av planer utarbeidet av ingeniør Torvald Kuløy, Trondheim.

Av søknaden, datert 23. februar og innkommet med Sør-Trøndelag fylkes ekspedisjon av 1. mars d. å., hitsettes:

«Selbu kommune fikk den 17. september 1920 tillatelse til å regulere Slindvannene. Som det fremgår av det i «Meddelte vassdragskonsesjoner» i 1920, s. 96 fig. anførte, så gikk herredsstyrets andragende den gang ut på regulering overensstemmende med ingeniørene Grøndahl & Kjørholts planer av 14. august 1919. Det ble den gang anført at det ved reguleringen av Lille- og Store Slindvatn var meningen å fremme reguleringen i flere utbygningstrin, og i henhold hertil ble så begge vannene den gang oppdemmet til kote 353. Overensstemmende med planen ble deretter Østrungen regulert etter at tillatelse var gitt den 7. april 1941. Reguleringen ble iverksatt etter at fornødne skjønn var avholdt i 1941 og 1942.

Etter krigen er så neste trinn i reguleringsplanen, overføringen av vann fra Sørungen til Store Slindvatn foretatt. Det gjenstår således nå av den opprinnelige plan å oppdemme Store Slindvatn til kote 359 eller med 6 meter. Der ønskes imidlertid her føyet til ¼ meter for å oppnå den beregnede effekten, så det man søker om er altså å få reguleringstillatelse opp til kote 359,25.

De fornødne opplysninger av teknisk art vil fremgå av ingeniør Kuløys plan, som jeg ikke finner det nødvendig å gjennomgå. Når reguleringshøyden ønskes hevet med ¼ meter er grunnen som anført i planen side 3—4.

Det vil av det opprinnelige andragende av 8. september 1919 fremgå at denne regulering foruten i Slindelva også vil komme til nytte i de forskjellige fall i Nidelva mellom Selbusjøen og Trondheimsfjorden. Under henvisning til vassdragsreguleringslovens § 5 g meddeles at planen straks vil bli oversendt til Trondheim Elektrisitetsverk og Fjæremfosens kommunale Kraftselskap med tilbud om å ta del i foretaket. Svarene fra disse skal bli meddelt så snart de innløper.

Det viser seg at det er nødvendig snarest å komme opp i den her ansøkte regulering for å få tilfredsstillende behovet for elektrisk kraft.

Betydningen av denne elektrisitetsstilførsel for distriktet er jo av den størrelse at det ikke kan synes nødvendig å belyse det ytterligere. Det må jo også innrømmes at i forhold til den betydning det har står den skade som denne regulering vil medføre i et tilfredsstillende forhold, idet man ikke kan si at et etter stedforholdene betydelig areal av naturlig eng, skog eller havnegang ødelegges eller lider skade ved reguleringen.

For øvrig tillater jeg meg å henvise til den medsendte plan med bilag og tillater meg å be andragendet snarest mulig avgjort.»

Samtidig søkes om tillatelse til å stevne eiere og rettighetshavere til ekspropriasjonsskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1.

Av de med søknaden innsendte bilag fremgår at det kommunale kraftverk har sitt inntak i Lille Slindvatn, som sammen med Store

Slindvatn er regulert mellom kotene 349,0 og 353,0. Det naturlige nedbørfelt på 128,2 km² ble i 1947 økt med 45 til 173,2 km² ved overføring av Sørungen. Kraftverket, som utnytter et bruttofall på 118 m, ble satt i drift i 1921 med et aggregat på 1 130 turbin-HK. I 1933 ble der installert et nytt aggregat på 1 390 turbin-HK. og i 1949 ennå ett. Dette siste er på 5 000 turbin-HK. med et vannforbruk på 3,8 m³/sek. Ved full belastning på alle 3 turbiner er vannforbruket 6 m³/sek.

Elektrisitetsverket disponerer nå følgende magasiner:

Store- og Lille Slindvatn	12,5 mill. m ³
Østrungen	5,5 » »
Sørungen	12,5 » »
Tilsammen	<u>30,5 mill. m³</u>

Den eneste mulighet som står igjen for å øke magasinet er — fremholdes det — å demme Store Slindvatn ytterligere. Den i 1919 fremlagte plan forutsatte senere tilveiebrakt et tilleggsmagasin i Store Slindvatn på 24 mill. m³ ved oppdemning fra kote 353,0 til kote 359,0. Etter supplerende oppmålingsarbeider i 1949 må vatnet for å gi dette magasin demmes til kote 359,25, hva altså søknaden går ut på.

Vassføring og kraftytelse i Selbu komm. kraftverk ved den nåværende regulering er angitt til henholdsvis 2,5 m³/sek. og 3 320 turbin-HK., og ved den omsøkte tilleggsregulering til 3,3 m³/sek. og 4 500 turbin-HK., eller en øking ved reguleringen på henholdsvis 0,8 m³/sek. og 1 180 turbin-HK.

Ansøkeren har ved kraftberegningen tatt hensyn til at det avgis fløtningsvann fra Sørungen, men ikke fra Lille Slindvatn, idet spørsmålet her forutsettes ordnet slik at fløtningen faller bort. Fløtningen ned til Lille Slindvatn forutsettes derimot opprettholdt.

Det er fremlagt 2 alternativer for utførelsen av reguleringsdammen, enten lamelldam av betong eller steinfylldam med tetningsmur av betong på vannsiden. Felles for begge alternativer er en omløpstunnel med 2 tappeluker og et fritt flomløp, begge på østsiden av hoveddammen. På vestsiden av denne er projektert et nåleløp og et fløtningsløp som begge har avløp gjennom et naturlig dalsøkk til Lille Slindvatn. Videre er planlagt bru over dammen med de nødvendige veiforbindelser.

Dessuten bearbeides også et tredje alternativ, hvor flomløpet legges i selve hoveddammen og tappelukene i nåleløpet på vestsiden så omløpstunnelen kan sløyfes.

Byggeutgiftene er i februar 1950 beregnet til kr. 530 000 ved lamelldam og kr. 472 000 ved steinfylldam.

Ansøkeren opplyser at Store Slindvatn ligger i skogs- og utmarkterreng. Dyrket og dyrkbar mark blir ikke berørt av oppdemningen og heller ikke seterstøler eller nevneverdig beitemark. Mellom kotene 353,0 og 359,0 demmes ned 114 dekar myr og 613 dekar skog, tilsammen 727 dekar. På disse arealer er utført skogtelling ved den offentlige tømmermåler, hvoretter det neddemmes vel 19 000 stk. gran og furu på tilsammen henimot 3 000 m³.

Ansøkeren fremholder at det neppe er sannsynlig at det vil kunne påberopes skade for røyfisket utover det som det må forutsettes å være tatt hensyn til ved den bestående regulering, og at det er mulig der foregår en del sportsfiske etter ørret.

Ar om annet kommer atskillig tømmer ned i Store Slindvatn, og derfra fløtes det ned i Lille Slindvatn. Reguleringsdammen er derfor planlagt med et tømmerløp på 3,5 m bredde og 3,5 m dybde (regnet fra øvre reguleringsgrense). — Det er mulig at de bestående forhold for innlensing av tømmer ved Nålås utløp i Store Slindvatn vil bli noe forandret.

Det foregår en del båttrafikk fra dammen for Lille Slindvatn gjennom «Eidet» og opp i Store Slindvatn, vesentlig i forbindelse med seter- og skogsdrift. Den nye dam vil sperre «Eidet», og båtstøene må flyttes opp i Store Slindvatn. Til gjengjeld vil det bli god kjørevei fram til dammen. Tilsvarende forhold vil oppstå for kjøring på isen.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at vannslippingen skal foregå etter Selbu komm. elektrisitetsverks behov, at nåleløpet i dammen skal være helt fritt når vannstanden er steget til 0,6 m over øvre reguleringsgrense og at også fløtningsløpet skal være fritt ved ytterligere stigning av vannstanden til 0,8 m over samme grense. Videre at det avgis det nødvendige vann til nedfløting av tømmer fra Store- til Lille Slindvatn, men på en slik måte at vann ikke går til spilde over eller gjennom dammen for Lille Slindvatn.

* Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 11. og 14. mars d. å. (nr. 60 og 62), og den har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Selbu vassdragets Fellesfløtningsforening besluttet i møte den 15. mars d. å. å meddele konsesjonssøkeren og fylkesmannen

«at Fellesfløtningsforeningen ikke motsetter seg at den søkte konsesjon blir meddelt, idet

man går ut fra at alle spørsmål som vedrører fløtningen vil bli avgjort i forbindelse med det reguleringssskjønn som man forutsetter vil bli holdt. Spørsmålet kan også tenkes ordnet ved en forhåndsavtale mellom konsesjonssøkeren og Fellesfløtningsforeningen.»

Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor uttaler 1. april d. å. følgende:

«Den utvidelse av reguleringen i Slindvatna som Selbu søker om konsesjon på, går inn som et ledd i de utbyggingsplaner som ble lagt fram i 1948 og som da ble godkjent. Utvidelsen av selve kraftanlegget har pågått siden 1948 og en håper at anlegget skal kunne settes i drift ved slutten av inneværende år.

Med den nåværende regulering vil anlegget kunne dekke en maksimumsbelastning på ca. 3 200 kW. Da Malvik har kontrakt på å få 2 200 kW, blir det igjen på Selbu selv bare 1 000 kW, og det blir for lite til å dekke behovet hos de ca. 4 000 mennesker som er tilknyttet ledningsnett. Dessuten vil det være av stor betydning å kunne tilføre Fjæremsfossen komm. kraftselskap noe mere kraft inn til Aurakraften kommer i 1952—53. En må nemlig regne med at Trondheim elektrisitetsverk ikke kan dekke kraftselskapets behov.

Det er derfor nødvendig at der skaffes en større regulert vassføring til kraftanlegget i Slindelva, som etter utvidelser vil ha rikelig maskinkapasitet. De utvidelser av reguleringen som er planlagt, er påkrevd for å kunne utnytte maskineriet og da Selbu skulle være sikret å få avsetning for kraften vil gjennomføringen av reguleringsplanen styrke verkets økonomi.

Etter de opplysninger som foreligger må det antas at skadene ved reguleringen blir små i forhold til de fordeler som oppnås.

En vil derfor anbefale at det blir gitt tillatelse til å gjennomføre reguleringen.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag slutter seg til elektrisitetskontorets uttalelse og rår til at tillatelse blir gitt, jfr. hans ekspedisjon av 5. april d. å.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har 5. mai d. å. avgitt slik uttalelse:

«Saken har vært forelagt Fiskerikonsulenten for Trøndelag hvis skrivelse av 11. april d. å. følger vedlagt i avskrift.

Idet jeg slutter meg til konsulentens uttalelse meddeles at jeg for innvilgning av konsesjon tillater meg å foreslå inntatt følgende betingelser som angår fisket: Før reguleringen tas i bruk plikter konsesjonæren etter anvisning av konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag å ryddiggjøre for trær og busker visse mindre nærmere utpekte arealer som kan egne seg for garnfiske.

Det bør videre pålegges konsesjonæren årlig å utsette et antall yngel og settefisk i vassdraget som må bli å bestemme av Landbruksdepartementet. For aurens vedkommende kan konsesjonærens forpliktelse til årlig utsettelse begrenses oppad til 20 000 yngel eller 2 000 settefisk. Kvaliteten må godkjennes av vedkommende konsulent.

Før røyens vedkommende vil forhånds maksimaltall ikke kunne fastsettes, men vil måtte

bestemmes av Landbruksdepartementet etter erfaringer som høstes.

Omkostningene ved utsettingen og ved de biologiske undersøkelser som er nødvendig for å fastslå det årlige antall yngel eller settefisk som bør utsettes, bør belastes konsesjonæren.»

Styret i Fjæremsfossens komm. Kraftselskap har i møte 16. mars d. å. fattet følgende vedtak:

«For tiden ønsker ikke Fjæremsfossens komm. kraftselskap å delta i reguleringen av Store Slindvatn i Selbu. Det vil muligens ved en eventuell utbygging av Fjæremsfossen bli aktuelt å delta i omkostningene, hvis der blir opprettet en brukseierforening for vassdraget.»

Trondheim Elektrisitetsverk anfører i brev av 20. mai d. å.:

«Foranlediget ved en henvendelse fra Selbu kommunes tekniske konsulent, ingeniør Kuløy, skal vi få bekreftet at Trondheim elektrisitetsverk ikke har noe å innvende mot at Selbu kommune får adgang til å foreta en utvidelse av reguleringen av Slindvatn ved å heve høyeste overvann fra kote 353 til kote 359.

Spørsmålet om hvor vidt Trondheim elektrisitetsverk vil interessere seg økonomisk i den utvidede regulering, vil senere bli forelagt for byens kommunale myndigheter. Vi skulle anta at det vil bli avgjørende for elektrisitetsverkets stilling til denne sak i hvilken utstrekning Selbu kommune finner å kunne foreta manøvreringen av Slindvann under hensyntagen til de interesser Trondheim elektrisitetsverk har i Nidelva.»

Hovedstyret skal bemerke:

Selbu kommune fikk ved kgl. resolusjon av 17. september 1920 tillatelse til å regulere Lille- og Store Slindvatn mellom kotene 349,0 og 353,0. (Begge vatn var tidligere regulert mellom kotene henholdsvis 350,2 og 350,3 og 351,8). Den 7. april 1941 fikk kommunen tillatelse til å regulere Østrungen, som har avløp til Store Slindvatn, 4,25 m ved 2,5 m oppdemming og 1,75 m senking i forhold til uregulert lavvann betegnet med kote 431,0. Tillatelsen ble ved kgl. resolusjon av 16. august 1946 stadfestet på uforandrede vilkår. Og ved kgl. resolusjon av 13. juli 1945 fikk kommunen tillatelse til å overføre vann fra Sørungen til Store Slindvatn. Sørungen er regulert av Trondheim kommune i henhold til tillatelse av 6. juni 1919, som bl. a. omfatter regulering av Sørungen mellom kotene 447,5 og 453,5.

Kommunen søker nå om tillatelse til å utvide reguleringen av Store Slindvatn ved 6,25 m oppdemming til kote 359,25, hvorved fås et tilleggs magasin på 24 mill. m³, eller av samme størrelse som forutsattes oppnådd i den opprinnelige plan av 1919 ved 6,0 m oppdemming til kote 359,0.

Ansøkeren har beregnet vassføringsøkningen

til 0,8 m³/sek., og Hovedstyret har ikke noe å bemerke hertil.

Kraftøkingen blir ca. 1 260 nat.-HK. i Selbu komm. elektrisitetsverks bruttofall på 118 m. Også Trondheim kommunes kraftverk i Nidelva (Svean 54,5, Øvre Løfoss 32,5 m og Nedre Løfoss 26,5 m) vil kunne nytte reguleringen og få i maksimum 1 200 nat.-HK. økning. Hertil kommer vel 200 nat.-HK. i Fjæremfossen — ca. 20 m bruttofall — hvor utbyggingen er påbegynt, men foreløpig stilt i bero. Dessuten er der et nyttbart fall på ca. 60 m i Slindelva umiddelbart nedenfor Selbu kommunes kraftanlegg.

Etter ansøkerens oppgave demmes det ned 114 dekar myr og 613 dekar skog mellom kotene 353 og 359, hertil kommer det som demmes ned mellom sistnevnte kote og kote 359,25. Etter den fremlagte areal- og magasincurve dreier det seg om 40 dekar, således at det i alt demmes ned ca. 770 dekar. Man må også regne med forsumpning av den grunn som ligger over regulert høyvannstand, etter den samme curve omkring 150 dekar.

Reguleringen vil dessuten berøre ferdsel og fløting. Den nå bestående forbindelse mellom Lille- og Store Slindvatn vil bli stengt, så båttrafikken fra dammen for Lille Slindvatn og inn i Store Slindvatn må opphøre og nye båtstøer anordnes i dette vatn. Til gjengjeld vil det bli kjørevei fram til Store Slindvatn. Ferdsele på isen vil få de samme ulemper, dessuten vil det bli vanskeligere enn nå å komme ut på og i land fra isen.

De vanskeligheter reguleringen påfører fløtingen forutsetter ansøkeren eliminert ved det projekteerte fløtingsløp. Etter det som foreligger synes ikke ordningen av fløtingsspørsmålet å by på spesielle vanskeligheter.

Også fisket må antas å bli skadet. Hovedstyret henholder seg til de sakkyndiges uttalelser herom.

Skader og ulemper ved reguleringen må i det hele antas å bli store sett i forhold til kraftinnvinningen. Men for distriktet — Selbu og Malvik, og for de andre bygder som forsynes fra Trondheim elektrisitetsverk, er situasjonen f. t. slik, at enhver øking selv om den er forholdsvis beskjedent vil ha betydelig verdi. Hovedstyret finner derfor at betingelsene er til stede for at reguleringstillatelse slik som ansøkt blir gitt. Videre anbefales at det i medhold av samme lovs § 16 pkt. 1 tillates å stævne eiere og rettighetshavere til ekspropriasjonsskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1, jfr. lov om rettergangsordningens ikrafttreden § 15.

Vedrørende betingelsene bemerkes;

Konsesjonstid og innløsningsrett, jfr. post 1 og 2 i vedliggende utkast.

Reguleringstillatelsen av 17. september 1920 er gitt på ubegrenset tid for kommuner og for 50 år for private falleiere med vanlig innløsningsrett etter 35 år. Hovedstyret foreslår det samme for den nye regulering. Man nevner at tilleggsreguleringer av praktiske grunner i alminnelighet er gitt samme løpetid som hovedkonsesjonen, men det skulle ikke være nødvendig her, hvor reguleringen gjennomføres ved et selvstendig anlegg og den overveiende del av fallene eies av kommuner eller sammenslutning av kommuner.

Avgifter, post 3 i utkastet.

Avgiftene ved Selbu kommunes tillatelser av 1920 (Slindvatna) og 1941 (Østrungen) er fastsatt til kr. 0,50 pr. nat.-HK. til staten og kr. 1 pr. nat.-HK. til kommuner. Da reguleringen nå omfatter en forholdsvis stor oppdemning og skadevirkninger deretter synes det rimelig å høyne kommuneavgiften, og man foreslår den satt til kr. 2 pr. nat.-HK. innvunnen ved reguleringen. Da det hovedsakelig er kommunale fall som vil ha nytte av reguleringen foreslås avgiften til staten som før satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Ved kgl. resolusjon av 14. oktober 1938 ble Selbu komm. elektrisitetsverk i henhold til reguleringslovens § 11 pkt. 7 fritatt for å erlegge kommuneavgiften så lenge det eies av Selbu kommune og brukes til alminnelig elektrisitetsforsyning — dog ikke utover 31. desember 1946. Samtidig ble avgiften til staten for samme verks vedkommende under de samme forutsetninger — men uten tidsbegrensning — nedsatt fra kr. 0,50 til kr. 0,10 pr. nat.-HK. Og under 10. februar 1949 samtykket departementet i at det samme verk ikke blir avkrevd kommuneavgift for regulering av Slindvatna og Østrungen inntil 31. desember 1956. Kommuneavgiftene for øvrig er i sin helhet tildelt Selbu kommune inntil samme tidspunkt.

Kommuneavgiften skal etter loven avsettes til fond, som forutsettes anvendt etter nærmere bestemmelse. Det gjelder i foreliggende tilfelle en større regulering, med forholdsvis betydelige skadevirkninger og Hovedstyret mener derfor at heller ikke Selbu elektrisitetsverk bør fritas for å betale avgift. Videre forutsetter Hovedstyret at avgiften til staten blir opprettholdt med kr. 0,50 pr. nat.-HK. også for Selbu elektrisitetsverk.

I konsesjonen av 17. september 1920 er betinget godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2 for hver ved reguleringen innvunne nat.-HK. Ved den nevnte resolusjon av 14.

oktober 1938 ble Selbu elektrisitetsverk også fritatt for å erlegge godtgjørelsen. Da Store Slindvatn etter det som foreligger bare er ca. 3,5 km² stort (på kote 353) og derfor må antas å være undergitt eiendomsrett, finner Hovedstyret ikke grunn til å opprettholde betingelsen for tilleggsreguleringen.

Opphjelp av fisket, post 14 i utkastet.

Hovedstyret tar opp fiskeriinspektørens forslag, dog med den endring at det neddemte areal foreslås betinget ryddet i sin helhet. — Etter konsesjonen av 17. september 1920 plikter konsesjonæren i den utstrekning departementet måtte forlange å anlegge og drive fiskeutklekningsanstalter i vassdraget. Krav herom er hittil ikke fremsatt av vedkommende departement.

Kraftavgivelse, post 19 i utkastet,

er betinget med de vanlige satser: inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten samt med den vanlige rett for kommuner til under visse omstendigheter etter 30 år å kreve avgitt mer kraft fra kommunale vassfall.

For øvrig er betingelsene i det vesentlige overensstemmende med dem som gjelder for den nåværende regulering av Slindvatna, dog således at den nå vanlige form er brukt og dessuten er sløyfet betingelser som man ikke lenger pleier å stille.

Manøvreringsreglement.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot at vannslippingen inntil videre foregår etter Selbu komm. elektrisitetsverks behov.

Som ved den nåværende regulering regner ansøkeren med at vannstanden under flom kan tillates å stige inntil 1 m over øvre reguleringsgrense, og han har utformet bestemmelsene for de manøvrerbare tappeløp med det for øye. Av hensyn til skadevirkningene mener Hovedstyret at flomvannstanden i Store Slindvatn må søkes holdt så lav som mulig. Den bør derfor ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle reguleringsinnretninger er åpnet, dog således at flommen i vassdraget nedenfor så vidt mulig ikke økes.

Av praktiske hensyn bør bestemmelsene for tilleggsreguleringen innflettes i det någjeldende reglement for Slindvatna fastsatt ved kgl. resolusjon av 26. mai 1922. Utkast vedlegges.

Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor anfører — som det ses — at tilleggsreguleringen «går inn som et ledd i de utbyggingsplaner

som ble lagt fram i 1948 og som da ble godkjent». Hertil bemerkes at godkjennelsen — kgl. resolusjon av 24. september 1948 — angikk Selbu kommunes vedtak om å oppta et lån på kr. 2 300 000 til videre utbygging av kraftanlegget, dog skulle kr. 200 000 brukes til konvertering av gjeld. Det ble fremholdt den gang at den allerede utførte regulering var tilstrekkelig for anlegget i utvidet stand, men at det var anledning til ytterligere regulering.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 23. mai 1950.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget gjelder konsesjonen for disses vedkommende i femti år fra konsesjonens datum.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfalleieres andel i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjon er gitt skal staten kunne innløse de andeler av anlegget der måtte tilhøre andre enn staten eller norske kommuner. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt vedkommende eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus ansettes til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen, mens annet tilbehør takseres etter den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning. Av den således fastsatte sum for det hele anlegg utbetales vedkommende eier en anpart svaerende til hans andel i anlegget.

For så vidt angår andeler av reguleringsanlegget der på innløsningstiden måtte tilhøre andre enn staten og norske kommuner blir i innløsningssummen å gjøre fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid på 50 år av

grunnstykker, rettigheter, vannbyggingsarbeider og hus.

Anlegget skal ved innløsingen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet ved den tidligere bestående regulering. Ved beregning av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og om kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19 blir, for så vidt de ikke er fastsatt med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle å gi av vedkommende departement. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

5.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes så vidt mulig i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner

at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren skal ombygge veier, bruer og kaier, hvor dette nødvendiggjøres ved reguleringen. Videre skal han utføre de foranstaltninger som fylkesveistyret finner nødvendig for så vidt mulig å avhjelpe skade og ulempe som for almenheten måtte oppstå på is- og vinterveier.

Fylkesveistyrets avgjørelse kan innankes for departementet.

14.

Konsesjonæren plikter før reguleringen tas i bruk å ryddiggjøre de neddemte arealer i den utstrekning Landbruksdepartementet eller den dette bemyndiger finner det nødvendig av hensyn til garnfisket.

Videre plikter konsesjonæren årlig å sette ut i vassdraget det antall yngel eller settefisk av aure og røye som Landbruksdepartementet måtte bestemme. Den årlige utsetting av aure begrenses oppad til 20 000 yngel eller 2 000 settefisk.

Omkostningene ved utsettingen og ved de biologiske undersøkelser som er nødvendige for å fastslå det årlige antall yngel eller settefisk bæres av konsesjonæren.

15.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

16.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen utferdiger på forhånd. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren

måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften beregnet på samme måte.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Herunder regnes med gjennomsnitt for samtlige, samme vassfallseier tilhørende vannkraftanlegg. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledningen til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris

og på samme vilkår som leiere av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Reguleringsanleggets eier plikter å treffe sådanne anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette, samt å avgi vann i sådan utstrekning at den alminnelige ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe på ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelper, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så langt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter er

stattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Utkastet til manøvreringsreglementet er sålydende:

«1.

Store Slindvatn.		
Øvre reguleringsgrense	kote	359,25
Nedre —»—	»	349,00
Reguleringshøyde		10,25 m.

Lille Slindvatn.		
Øvre reguleringsgrense	kote	353,00
Nedre —»—	»	349,00
Reguleringshøyde		4,00 m.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige merker som skal godkjennes av det offentlige.

2.

Der avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte bestemmelser.

3.

Vannstanden i Store Slindvatn må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle reguleringsinnretninger er åpnet.

Vannstanden i Lille Slindvatn må ikke overstige kote 353,50 uten at bunnlukene er helt åpnet. Nevnte kotehøyde skal betegnes ved et fast-merke som det offentlige godkjenner.

Det skal dog ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen i vassdraget nedenfor så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må dets naturlige lågvassføring forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan — så lenge Selbu kommunes fall er det eneste utbygde i Slindelva —

vannslipningen foregå etter dettes behov. De nærmere regler for slipningen etter at det er bygd ut andre fall i elva blir senere å bestemme.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

Damvokteren skal bo i dammens umiddelbare nærhet og ha telefon i sin bolig.

5.

Det skal påseses at flomløpene (overløpene) ikke hindres av is eller lignende, samt at dammene til enhver tid er i god stand.

6.

Der føres protokoll over dammenes manøvrering, avleste vannstander samt observeres og noteres om det måtte forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

7.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

8.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet skal bemerke:

Som anført av hovedstyret forutsatte den plan som lå til grunn for tillatelsen av 1920 til regulering av Lille og Store Slindvatn at det senere ble tilveiebrakt et tilleggsmagasin i Store Slindvatn på 24 mill. m³ ved oppdemning fra kote 353,0 til kote 359,0. For å gi dette magasin må vatnet imidlertid demmes ytterligere en kvart meter, altså til kote 359,25.

Økingen i vassføringen ved reguleringen er beregnet til 0,8 m³/sek. og den tilsvarende kraftøking i utbygde og utbyggbare fall ca. 3 300 nat.-HK.

Anleggskostningene er beregnet til ca. kr. 530 000 dersom det blir bygget lamelldam og kr. 472 000 dersom det bygges steinfylldam.

Skadene ved den søkte regulering antas å bli forholdsvis store.

Det vil bli demmet ned ca. 770 dekar, hvorav det alt vesentlige er skog, samtidig som det må regnes med at ca. 150 dekar vil bli forsumpet.

Reguleringen vil medføre ulemper for båttrafikken på vatnet og likeledes for ferdselen på isen.

Også fisket antas å bli skadelidende, mens derimot de vanskeligheter reguleringen vil påføre fløtningen forutsettes eliminert.

Kraftsituasjonen i distriktet er for tiden slik at enhver tilgang på elektrisk kraft vil ha betydelig verdi.

Hensett hertil og til at herredsstyret i Selbu, hvor skadene ved oppdemningen voldes, har gått inn for reguleringen, finner departementet å burde rå til at den søkte tillatelse til ytterligere regulering av Store Slindvatn blir gitt.

Dersom tillatelse blir gitt, vil departementet meddele den søkte tillatelse til å stevne eiere og rettighetshavere til ekspropriasjonskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1, jfr. lov om rettergangsordningens ikrafttreden § 15.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt i det vesentlige overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Konsesjonen er foreslått gitt på ubegrenset tid for kommuner og for 50 år for private falleiere med innløsningsrett for staten i det 35. år, jfr. vilkårenes post 1 og 2.

Avgiften til kommuner er av hovedstyret foreslått satt til kr. 2 pr. nat.-HK. Departementet er på grunn av de forholdsvise store skadevirkninger enig i denne sats, likesom en slutter seg til hovedstyrets forslag om en avgift til staten på kr. 0,50 pr. nat.-HK.

I post 14 er det tatt med bestemmelser til opphjelpe av fisket i vassdraget.

Inspektøren for ferskvannsfisket har foreslått plikt for konsesjonæren til — etter anvisning av konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag — å ryddiggjøre for trær og busker visse mindre nærmere utpekte arealer som kan egne seg for garnfiske, mens hovedstyret har foreslått en ubetinget plikt for konsesjonæren til å ryddiggjøre de neddemte arealer før reguleringen tas i bruk.

Som nevnt dreier det seg om ca. 770 dekar, hvorav mellom 600 og 650 dekar er skog.

Departementet er av den oppfatning at en fullstendig ryddiggjøring av omhandlede arealer ikke er absolutt påkrevet og en vil derfor rå til at betingelsenes post 14, 1. ledd gis følgende ordlyd:

«Konsesjonæren plikter før reguleringen tas i bruk å ryddiggjøre de neddemte arealer for skog, og — i den utstrekning Landbruksdepartementet finner det nødvendig for fisket — også for busker og kratt.»

Vilkårene er for øvrig de vanlige.

Manøvreringsreglement for reguleringen an-

befales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer Selbu kommune å foreta en ytterligere regulering av Store Slindvatn i det vesentlige overensstemmende med søknad fra advokat Klingenberg av 23. februar 1950 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 16. juni 1950.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen som gjeldende inntil videre, overensstemmende med det utkast som er tatt inn i ovennevnte tilråding.

13. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab.

(Tillatelse til å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag EV.)

Departementets avgjørelse 17. juni 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 22. april 1949 meddeler departementet herved Fosdalens Bergverks-Aktieselskab tillatelse til fra 1. juli 1946 fortsatt å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge Fosdalens Bergverks-Aktieselskab måtte leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonal-

bot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav det betales leie er legges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir den ikke betalt til forfallstid svarer 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

14. Mjøndalen Cellulose A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 1 200 kW fra Nedre Eiker komm. EV.)

Departementets avgjørelse 17. juni 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 tillates det Mjøndalen Cellulose A/S å leie inntil 1 200 kW elektrisk energi fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Mjøndalen Cellulose A/S måtte leie inntil 1 200 kW fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonal-

bot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav det betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1

— en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling 30. juni hvert år. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

15. A/S Årdal Verk.

(Tillatelse til erverv og regulering av Tyavassdraget, Rausdøla og Berdøla og overføring av Rausdøla og Berdøla til Tyavassdraget.)

Kgl. resol. av 14. juli 1950.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 30. juni 1950 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt A/S Årdal Verk å erverve og regulere Tyavassdraget, Rausdøla og Berdøla og å overføre Rausdøla og Berdøla til Tyavassdraget i samsvar med Industridepartementets tilråding 5. mai 1950, dog med slik forandring at punkt 14 i konsesjonsbetingelsene gis følgende lydelse:

«Konsesjonæren skal ettersom kraften er tatt i bruk betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. anvendt nat.-HK. og til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. anvendt nat.-HK.

Fra konsesjonens datum skal konsesjonæren betale de samme avgifter beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den til enhver tid foretatte utbygging kan frambringe, med den påregnelige vannføring år om annet.

Avgiften til staten nedsettes dog for tiden før konsesjonens datum og de første 5 år deretter til kr. 0,10 pr. nat.-HK. pr. år.

Avgiftene, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 183 for 1950 og i det vesentlige med St. prp. nr. 109 for s. å., idet det er gjort den endring som nevnt ovenfor i vedtaket.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen er sålydende:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partsbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets grunnkapital skal når utbyggingen er ferdig utgjøre minst en tredjedel av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

De gjenstående utbyggings- og reguleringsarbeider må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbyggingsarbeidene og reguleringen må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 13 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragel-

ser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 2 000 pr. dag som vedkommende frister oversittes.

4.

Ved reguleringen av vedkommende vassdrag, ved vassfallets utbygging og kraftanleggets drift samt ved de bedrifter som tilhører konsesjonæren og forsynes med kraft fra anlegget skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelse er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved reguleringen av vedkommende vassdrag, ved vassfallets utbygging og kraftanleggets drift samt ved de bedrifter som tilhører konsesjonæren og forsynes med kraft fra anlegget, anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver

gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe de ved anleggsarbeidene beskjeftigede arbeidere den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Vedkommende departement kan forlange at sykestuen i Øvre Årdal settes i drift så snart som mulig og at sykestuen på Årdalstangen stilles vederlagsfritt til disposisjon for Årdal kommune.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved regulerings-, kraft- og fabrikkannlegg samt ved driften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sundt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem med vejer, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon. Tilsvarende regler skal gjelde hvis byggesel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse fastsettes denne av husleienemnda, hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Spørsmålet om i hvilken utstrekning konsesjonæren for øvrig skal være med på å dekke utgiftene ved bysamfunnets regulering avgjøres i mangel av overenskomst med bindende virkning av departementet. Vedkommende departement kan forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige vejer og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skoler, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kommune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygget grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som ansees skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor dem som er betinget i foregående ledd. Så fremt det ikke oppnåes enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vejer, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Vejer, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for

så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget, kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjon beskjefte arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en

kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft, vassfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

14.

Konsesjonæren skal ettersom kraften er tatt i bruk betale en årlig avgift til staten av

kr. 1 pr. anvendt nat.-HK. og til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. anvendt nat.-HK.

Fra konsesjonens datum skal konsesjonæren betale de samme avgifter beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den til enhver tid foretatte utbygging kan frambringe, med den påregnelige vannføring år om annet.

Avgiften til staten nedsettes dog for tiden før konsesjonens datum og de første 5 år deretter til kr. 0,10 pr. nat.-HK. pr. år.

Avgiftene, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Konsesjonæren plikter før de gjenstående arbeider påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende samtlige konsesjonerte reguleringer og vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og de skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Når 60 år er forløpet fra 1. januar 1948, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør så vel som reguleringsanleggene med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 40. år etter 1. januar 1948 skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende reguleringer, grunnstykker, rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren, med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra 1. januar 1948. Det kan ikke overdras. De utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg, uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

19.

Før den øking av vannkraften som ved reguleringen av Tyin tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregning av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttet på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften,

avgjøres med bindende virkning av departementet.

Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Godtgjørelsen har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

20.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 14, godtgjørelse etter post 19 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

21.

Konsesjonæren plikter å søke fiskebestanden vedlikeholdt i de omhandlede sjøer og vassdrag ved årlig utsetting av et antall yngel og/eller settefisk som måtte bestemmes av vedkommende departement.

Om departementet forlanger det og i tilfelle etter dettes nærmere bestemmelse, skal det ved gitter foran tunnelåpninger søkes hindret at fisk blir ført inn i tunnelene.

22.

Til fremme av jord- og skogbruk i Årdal kommune skal konsesjonæren avsette et fond etter nærmere bestemmelse av Landbruksdepartementet, dog således at fondet skal være begrenset til kr. 75 000.

23.

Til anlegg og drift av et gamlehjem i Årdal skal konsesjonæren yte et bidrag hvis størrelse fastsettes til kr. 50 000.

24.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

25.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn

kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

26.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

27.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

28.

Det påhviler konsesjonæren, i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

29.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

30.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

31.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre pantheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 33) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt stor inntil kr. 100 pr. dag som løper inntil saken er ordnet.

32.

Overtredelse av foranstående poster 1, 12 og 31 samt unnlatelse av å stille de i medhold av post 11 påbudte fond medfører i gjentagel-

sestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

33.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at ervervs- og reguleringskonsesjonen, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser, som i henhold til nærværende reguleringstillatelse måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget, blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers eller bruks folier i panteregisteret.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter konsesjonen omfatter.»

Departementet vil rå til at det meddeles tillatelse i samsvar med Stortingets vedtak.

En vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene og overføringene i samsvar med det i proposisjonen inntatte utkast.

Utkastet er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:

Magasin	Sommer- vass-st. m o. h.	Reg. h. vass-st. m o. h.	Reg. låg. vass-st. m o. h.	Oppd. m	Senking m	Reg. h. m
Tyin	1077,84	1079,84	1072,50	2,0	5,34	7,34
Torolmen	1045,0	1050,08	1047,08	5,08	0	3,0
Mannsbergvatn	1344,0	1344,0	1335,70	0	8,3	8,3
Kyrkjevatn	1350,0	1352,0	1342,0	2,0	8,0	10,0
Breibottenvatn	1232,50	1232,5	1228,20	0	4,3	4,3
Biskopvatn	1340,0	1342,0	1336,0	2,0	4,0	6,0
Krækjavatn	1320,0	1320,0	1312,0	0	8,0	8,0
Skogsvatn	1233,0	1235,0	1227,0	2,0	6,0	8,0
Viervatn	1216,0	1228,0	1206,0	12,0	10,0	22,0

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke økes og at den naturlige lågvass-

føring — så vidt det kan skje uten at regulerings (overføringens) effekt forringes — ikke forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslippingen foregå etter A/S Ardal Verks behov.

3.

Det skal påseses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at dammer og

andre reguleringsanlegg til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Om det forlanges skal også nedbørmengde, temperatur m. v. observeres og noteres. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norske statsborgere som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring av reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Industridepartementet

tilrårder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 og lov nr. 17 av s. d. A/S Årdal Verk å erverve og regulere Tyavassdraget, Rausdøla og Berdøla og å overføre Rausdøla og Berdøla til Tyavassdraget på de i Industridepartementets tilråding av 14. juli 1950 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

16. Glommens og Lågens Brukseierforening.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Vinsteren og Olstappen i Vinstra.)

Kgl. resol. av 14. juli 1950.

Stortinget har 26. juni d. å. samtykket i at det blir tillatt Glommens og Lågens Brukseierforening å foreta en ytterligere regulering av Vinsteren og Olstappen i Vinstra i samsvar med Industridepartementets tilråding av

17. mars 1950. Vedtaket samsvarer med innst. S. nr. 141 og St. prp. nr. 50, 1950.

Med tilrådingen 17. mars d. å. la departementet fram følgende utkast (med et par mindre rettelser) til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement:

«Betingelser for tillatelse for Glommens og Laagens Brukseierforening til ytterligere reguleringer av Olstappen og Vinsteren i Oppland fylke.

A. Olstappen.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens dato. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen, eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke derav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20 skal, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også

tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmateriale). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskottet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å utsette i Olstappen det antall settefisk av aure som Landbruksdepartementet måtte bestemme.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetting av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisk (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

15.

Konsesjonæren skal ryddiggjøre det nedemte areal. Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Konsesjonæren skal i tilløpselvene til Olstappen utføre sikringsarbeider etter planer som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

16.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

17.

Nærmere bestemmelser om vannslipningen blir å innta i reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene

— deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

26.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

B. V i n s t e r e n.

1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens dato. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjø-

res til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag de private vassfalleieres andel i reguleringsanlegget med tiliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften skal der erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1 for hver ved reguleringen innvunnen nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegges konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for be-

stillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver

tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende forsorgskommuner dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å utsette i Vinsteren det antall settefisk av aure som Landbruksdepartementet måtte bestemme.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetningen av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisk (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

16.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

18.

Nærmere bestemmelse om vannslippingen blir å innta i et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesser finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste og laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

21.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftled-

ning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse

til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

25.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

«Manøvreringsreglement for regulering av Olstappen i Oppland fylke.

1.

Øvre reg.grense	H.R.V. kote 668,00
Nedre reg.grense	L.R.V. kote 655,00
	Reguleringshøyde <u>13,00 m.</u>

Høydene refererer seg til Olstappen vannmerkes 0-punkt på kote 658,958.

Reguleringsgrensene betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslippingen skal fortrinnsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende bruk som deltar i reguleringen eller får tillatelse til å bruke reguleringsvannet. Det vann som nyttes av Vinstra Kraftanlegg tappes gjennom driftstunnelen fra Olstappen til Lågen.

3.

Det avgis vann til fløtingen i samsvar med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av vassdragsreguleringslovens § 19.

4.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen ikke økes. Vannstanden i Olstappen må ikke tillates å stige over regulert høyvannstand på kote 668,0 uten at alle flomløp er åpne.

5.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Damvokteren skal ha bolig ved reguleringsdammen og ha telefon i sin bolig.

6.

Damvokteren skal føre protokoll over manøvreringen. Han skal avlese vannstander samt observere og notere nedbørhøyder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal hver måned sendes til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

«Manøvreringsreglement for regulering av Vinsteren i Oppland fylke.

1.

Øvre reg.grense	H.R.V. kote 1 031,50
Nedre reg.grense	L.R.V. kote 1 027,50
	Reguleringshøyde <u>4,00 m.</u>

Høydene refererer seg til Vinsteren vannmerkes 0-punkt på kote 1 028,565.

Reguleringsgrensene betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Vannstanden i Vinsteren kan under flom heves midlertidig til høyest kote 1 032,0 for atter å senkes til H.R.V. kote 1 031,50 når flommen har kulminert i Olstappen.

Vassdragets naturlige lavvannføring må ikke forminskes, idet der gjennom dammen til stadighet skal tappes minst 2,0 m³/sek. Det skal innen denne ramme stadig slippes tilstrekkelig vann gjennom fisketrappen fra isløsningen til utgangen av oktober og så jevnt som mulig.

3.

Der avgis vann til den alminnelige fløtning i samsvar med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

4.

Det magasinerte vann kan ellers tappes etter behovet hos de bruk som deltar i reguleringen eller får tillatelse til å bruke reguleringsvann, fortrinnsvis de nærmest nedenforliggende bruk.

5.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Damvokteren skal ha bopel ved reguleringsdammen og ha telefon i sin bolig.

6.

Damvokteren skal føre protokoll over manøvreringen. Han skal avlese og notere vannstander samt observere og notere nedbørshøyder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal hver måned sendes til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Til betingelsenes poster A 20 og B 21 om kraftavgivelse til kommuner bemerkes: I tilrådingen 17. mars d. å. har departementet bl. a. nevnt at det arbeides med en overenskomst om kraftleveringen til Fron kommunene m. v. I innst. S. nr. 141 regner komitéen etter det foreliggende med at det blir en tilfredsstillende løsning. Departementet arbeider f. t. videre med spørsmålet.

Departementet finner å kunne tilrå at konsesjon blir gitt på de betingelser med reglement som er stillet opp foran.

Skjønsmenn forutsettes oppnevnt av departementet.

I samsvar med tilrådingen 17. mars d. å. foreslåes videre bestemt at konsesjonstiden og adgangen til innløsning i konsesjon 20. august 1948 på regulering av Vinsteren og Olstappen, betingelsenes poster 1 og 2, skal regnes fra den nye konsesjonsdato.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Glom-

mens og Lågens Brukseierforening å regulere Vinsteren og Olstappen i Vinstra på de betingelser med manøvreringsreglement som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 14. juli 1950. Manøvreringsreglementet fastsettes som gjeldende inntil videre.

2. Videre endres «konsesjonens datum» og «at konsesjon er gitt» i betingelsenes poster 1 og 2 i konsesjon 20. august 1948 på regulering av de samme vatna til «14. juli 1950».

17. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

(Tillatelse til å foreta en regulering av Olevatn og Fleinsendin i Raudøla.)

Kgl. resol. av 14. juli 1950.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 26. juni 1950 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt Foreningen til Bægnavassdragets Regulering å foreta regulering av Olevatn og Fleinsendin i Raudøla, Oppland fylke, i samsvar med Industridepartementets tilråding 21. april 1950.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 150 for 1950 og St. prp. nr. 104 for s. å.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vassfall der ikke tilhører Staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfallseieres andeler i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem

reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forvegen. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen vært i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringa som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såframt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Etter departementets nærmere bestemmelse plikter konsesjonæren å legge om stier og

framkomstveger langs vatna hvis de demmes ned, så det blir like framkommelig som før og ved utløpet av Yksnin å bygge en bru som kan kjøres med hest.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Vang kommune kr. 50 000 som avsettes til fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredstyret anvendes til fremme av jordbruket i distriktet.

15.

For så vidt mulig å hindre fisk i å gå ut av vatna plikter konsesjonæren — dersom Landbruksdepartementet finner det nødvendig — innen reguleringen tas i bruk å anbringe gittere foran tappeluker og tunneler i den årstid der ikke er fare for isdannelse på gitrene.

Videre plikter konsesjonæren etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å sette ut i de regulerte vatn eller deres tilløp inntil 60 000 yngel eller 6 000 settefisk av aure. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

Planene for disse foranstaltninger skal godkjennes av Landbruksdepartementet, som også fører kontroll med utsettingen. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøymed.

18.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Så snart det iverksettes utbygging av fallet fra Fleinsendin — Kalvedalsfallet — skal reguleringen foregå med dettes tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Inntil denne tid kan reguleringen utføres til fordel for de nedenforliggende fall.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Reguleringsanleggenes eier skal måle vassføringskurver for sjøene før reguleringsarbeidene igangsettes hvis tiden tillater det.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

21.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann,

er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall som tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseiere som ikke er medeier i reguleringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning, at den alminnelige fløtning i vassdraget forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

24.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

25.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framtrådende sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet vil rå til at det meddeles reguleringstillatelse i samsvar med Stortingets vedtak.

En vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene i samsvar med det i proposisjonen inntatte utkast.

Utkastet er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Olevatn, øvre	kote 1004,2
Olevatn, nedre	» 995,2
Reg.høyde	<u>9,0 m.</u>

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke F.M. 21, 1002,780 m o. h. ved vatnets utløp.

Fleinsendin, øvre	kote 952,5
Fleinsendin, nedre	» 947,0
Reg. høyde	<u>5,5 m.</u>

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke F.M. 19, 954,721 m o. h. ved vatnets utløp.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

4.

Så snart det iverksettes utbygging av fallet fra Fleinsendin — Kalvedalsfallet — skal reguleringen foregå med dette falls tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Inntil denne tid kan reguleringen utføres til fordel for de nedenforliggende fall etter følgende regler:

Etter uttappingen om vinteren fylles magasinene hurtigst mulig idet avløpet reguleres etter Øystre Slidre Kraftverks behov. Bortsett fra vann til fløtingen slippes ikke mer enn regulert vassføring i fyllingsperioder eller i tappingsperioder om sommeren og høsten uten etter vedtak av de interesserte. I vinterreguleringsperioden tappes jevnest mulig etter de interesserte kraftverkens bestemmelse.

5.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand. Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

6.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer Foreningen til Bagnavassdragets Regulering å foreta en regulering av Olevatn og Fleinsendin i Raudøla på de i Industridepartementets tilråding av 14. juli 1950 inn-tatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-tatte utkast som gjeldende inntil videre.

18. 7 oppsittere ved Leirsjøen i Eidskog herred.

(Tillatelse til å innføre inntil 10 000 kWh. pr. år fra Sverige.)

Kgl. resol. av 14. juli 1950.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 28. juni 1950 har departementet mottatt en søknad av 29. oktober 1949 fra Lyskomitéen for Lindkjølen og Leirsjøen krets i Eidskog om tillatelse til å innføre elektrisk energi fra Sverige til dekning av behovet for lys og kraft til 7 oppsittere ved Leirsjøen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fra lyskomitéen for Lindkjølen og Leirsjøen krets i Eidskog herred har Hovedstyret mottatt en søknad av 29. oktober 1949 om tillatelse til å overføre elektrisk energi fra Sverige for å dekke behovet til lys og kraft til 7 grenseoppsittere ved Leirsjøen i Eidskog herred.

Lyskomitéen opplyser i brev av 24. oktober 1949 til A/S Brødbøfoss Elektrisitetsverk, som forsyner Eidskog kommune med elektrisk kraft for øvrig, at hvis det skal overføres kraft fra Brødbøfoss til Lindkjølen og Leirsjøen må det bygges en ca. 4,5 km lang høyspentlinje med to transformatorer samt ca. 3 km lavspentlinje. Et slik anlegg vil komme på ca. kr. 35 000, hertil kommer at det må ryddes ca. 40 mål produktiv skog. Ved å forsyne oppsitterne ved Leirsjøen med kraft fra Sverige vil oppsitterne ved Lindkjølen, etter hva komitéen opplyser, kunne forsynes ved hjelp av en lavspentledning fra Brødbøfoss EV's anlegg. Anleggskostnaden vil der-ved bli redusert med ca. kr. 25 000 og skogen blir spart.

Etter det tilbud som foreligger fra Billeruds Aktiebolag, Sverige, skal bolaget bygge og bekoste anlegget på svensk side. Videre skal bolaget sette opp og bekoste målere for hver abonnent. Kraften skal betales etter en tariff med nærmere definert grunnavgift pluss 6 øre pr. kWh. Bolaget garanterer at strømvogiften høyst kommer opp i 30 sv. øre pr. kWh. Hertil kommer abonnentavgift som er kr. 10 pr. år. Lyskomitéen opplyser i brev av 6. desember 1949 til Eidskog kommune at det ikke trengs svensk valuta til anlegget og at strømvogiften skal betales med norske kroner som bolaget skal bruke bl. a. til lønninger ved sin skogsdrift, slik at pengene blir her i landet.

Driftsbestyreren ved A/S Brødbøfoss EV har underhånden opplyst at oppsitterne ved Leirsjøen høyst trenger 4—5 kW og han rår

til at den søkte tillatelse gis inntil A/S Brødbølfoss EV eller Eidskog kommune finner å kunne overta forsyningen ved Leirsjøen.

Eidskog herredstyre har i møte 19. desember 1949 tilrådet at søknaden blir innvilget, idet det etter herredstyrets mening er den eneste måte kretsen kan tilføres elektrisk kraft med rimelige omkostninger.

Fylkesmannen i Hedmark har i påtegning av 10. januar 1950 til Hovedstyret anbefalt søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Etter de opplysninger som foreligger blir kraften fra Sverige nokså dyr. Hovedstyret har derfor undersøkt nærmere om kraftforsyningen til de oppsittere det her gjelder kan løses ved overføring av kraft fra A/S Brødbølfoss EV, eventuelt med bidrag fra oppsitterne og kommunen samt statsstønad.

Brødbølfoss EV har beregnet de anlegg som må bygges for å forsyne 7 oppsittere ved Leirsjøen og 4 oppsittere ved Lindkjølen til å komme på ca. kr. 53 500, uten grunnerstatninger.

Overslaget er, etter Hovedstyrets mening, nøkternt satt opp.

Oppsitterne selv kan, etter hva det opplyses, bidra med kr. 5 060.

Ordføreren i Eidskog har antydnet et kommunalt bidrag på kr. 10 000, men tilføyer at bevilgningsspørsmålet eventuelt må forelegges herredstyret. Ordføreren mener imidlertid at den heldigste løsning vil være å overføre kraft fra Sverige til de 7 oppsittere i Leirsjøen krets og å forsyne de 4 oppsittere i Lindkjølen fra Brødbølfoss. Og når en tar i betraktning de uforholdsmessig store utgifter det vil medføre å forsyne de forholdsvis få abonnenter det her gjelder fra norsk side, vil kommunen på nytt tilrå at tillatelse til overføring av kraft fra Sverige blir innvilget.

Etter hva en har fått opplyst fra Brødbølfoss EV kan det neppe regnes med salg av kraft til vesentlig annet enn lys. Kraftforbruket blir i så fall meget lite i forhold til anleggets kostende, formentlig ikke engang såpass som antydnet av driftsbestyreren for A/S Brødbølfoss EV, nemlig 4—5 kW.

Uansett om anleggsutgiftene nedskrives ved bidrag fra distriktet og ved statsstønad, er det etter Hovedstyrets mening lite rimelig å legge ned så vidt stor kapital i anlegget. Her til kommer at det må ryddes ca. 40 mål produktiv skog.

Slik som forholdene ligger an er det etter Hovedstyrets mening neppe noen bedre måte å løse spørsmålet på enn å leie kraften fra Sverige.

Hovedstyret vil derfor tilrå at den søkte tillatelse til å innføre kraft fra Sverige blir innvilget og vil foreslå at tillatelsen blir gitt for inntil 10 000 kWh pr. år og inntil A/S Brødbølfoss EV eller Eidskog kommune finner å kunne overta kraftforsyningen i Leirsjøen krets.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. juni 1950.

Sakens dokumenter vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det blir tillatt de 7 oppsitterne ved Leirsjøen å innføre inntil 10 000 kWh. pr. år fra Sverige som av hovedstyret foreslått.

En forutsetter at det i den utstrekning installasjonene blir utført av svenske monterer bare benyttes materiell som er godkjent av den svenske eller norske materiellkontroll.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 a 7 oppsittere ved Leirsjøen i Eidskog herred å innføre inntil 10 000 kWh pr. år fra Sverige inntil kraftforsyningen kan bli overtatt fra norsk side.

19. Storfossen Elektrisitetsverk A/S.

(*Fornyelse av den ved kgl. resolusjon av 21. juni 1946 meddelte tillatelse til å regulere Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen og fastsettelse av manøvreringsreglement.*)

Kgl. resol. av 11. august 1950.

Ved kgl. resolusjon 21. juni 1946 fikk Storfossen Elektrisitetsverk A/S tillatelse til å foreta en regulering av Storfossen og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke, på nærmere angitte vilkår. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1946, side 42 flg.

Manøvreringsreglement ble forutsatt fastsatt senere.

I brev til departementet av 14. mars 1948 søkte advokat Johannes Harr på vegne av A/S Storfossen Elektrisitetsverk bl. a. om fornyelse av konsesjonen i henhold til reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en mottatt følgende uttalelse av 29. juni 1950:

«Ved kgl. resolusjon av 21. juni 1946 fikk Storfossen Elektrisitetsverk A/S tillatelse

etter vassdragsreguleringsloven til å regulere Storvatn og Øsevatn i Gratangen. Man henviser til Meddelte Vassdragskonsesjoner 1946, s. 42—48.

Hovedstyret uttalte i sin innstilling av 13. april 1946 at det skulle komme tilbake til spørsmålet om manøvreringsreglement når forslag forelå.

I brev til hovedstyret av 23. juni 1947 har selskapet — i forbindelse med besvælinger fra et par grunneiere — antydnet avholdelse av reguleringskjønn overfor private grunneiere ved Storvatn og Øsevatn.

Selskapets konsulent ingeniør Johannes Johnsen antydnet i brev hit av 12. juli 1947 et forslag til manøvreringsreglement.

Med brev herfra av 3. september 1947 ble et her utarbeidet utkast til reglement forelagt selskapet. Man gjorde samtidig oppmerksom på at reguleringstillatelsen av 1946 må fornyes før reguleringskjønn kan holdes.

Senere, ved brev av 10. september 1947, ba selskapet om å få saken ordnet så snart som mulig.

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement ble forelagt fylkesmannen i Nordland 28. september 1947 og man ba samtidig overveiet spørsmålet om fornyelse av reguleringsstillatelsen av 21. juni 1946.

Med fylkets ekspedisjon av 11. mars 1948 fulgte vedtak i Gratangen herredstyre av 18. november 1947, hvor det anbefaler fornyelse av reguleringstillatelsen og godkjenning av det foreslåtte manøvreringsreglement.

Det samme gjør overingeniøren for fylkets kraftforsyning i uttalelse av 3. mars 1948 og fylkesmannen slutter seg hertil.

I brev av 14. mars 1948 søkte høyesterettsadvokat Johannes Harr på vegne av Storfossen elektrisitetsverk A/S om

- 1) å få fornyet tillatelsen av 21. juni 1946 vedrørende Storvatn og Øsevatn,
- 2) tillatelse til å regulere Hestvatn i samme vassdrag ved 0,5 m senking og 2,5 m oppdemning og derved innvinne 49 000 m³ magasin,
- 3) tillatelse til å forlenge elektrisitetsverkets rørdning fra den nåværende inntaksdam ca. 750 m opp til Hestvatn.

Senere, i brev av 29. desember 1948 og 10. april 1949, meddelte elektrisitetsverket, at det ønsket 1,0 m senking av Hestvatn, slik at re-

guleringshøyden tilsammen skulle bli 3,5 m og videre om tillatelse til å regulere Reisevatn i samme vassdrag 1 m ned og 1 m opp i forhold til vanlig vannstand. Samtidig uttalte elektrisitetsverket, at det ville søke å renske opp foran sin nåværende inntaksdam og i elveløpet opp til Hestvatn. Spørsmålet om å erverve rett til å forlenge rørdningen skulle dermed anses bortfalt.

I forbindelse med disse regulerings spørsmål søkte høyesterettsadvokat Harr den 30. mars 1948 — jfr. Departementets påtegning av 7. april — 854/1948-HV. — om tillatelse for Gratangen kommune til å erverve fallrettighetene i Storelva, nedenfor det nåværende Storfossen elektrisitetsverk. Av søknaden fremgår at kommunen ikke har fått noen minnelig ordning med grunneierne, og at det med andre ord blir nødvendig for kommunen å få tillatelse til å ekspropriere rettighetene. Kommunen er større aksjonær i Storfossen Elektrisitetsverk A/S, og meningen er at de nedre fallrettigheter blir å bortleie til selskapet og utbygges av dette.

For de nye reguleringer — av Hestvatn og Reisevatn — foreligger hverken planer eller omkostningsoverslag, opplysninger om skadevirkninger m. v.

Det samme gjelder kommunens søknad om de nedre fallrettigheter.

Man har derfor ved gjentatte henvendelser til Storfossen Elektrisitetsverk A/S, Gratangen kommune, og senest ved brev til høyesterettsadvokat Johannes Harr datert 7. november 1949, søkt å tilveiebringe det nødvendige grunnlag, men uten tilfredsstillende resultat hittil.

Hovedstyret finner under disse omstendigheter, at spørsmålet om å fornye reguleringsstillatelsen av 21. juni 1946 nå bør fremmes som særskilt sak. Tillatelsen omfattet 0,2 m oppdemning av Storvatn i høyde med Øsevatn og 1,3 m senking av begge vatn i forhold til alminnelig vannstand i Storvatn. Det derved innvunne magasin var beregnet til ca. 2,9 mill. m³ og kraftøkingen til ca. 750 nat.-HK. tilsammen i de utnyttbare fall i vassdraget.

Hovedstyret tillater seg å innstille, at reguleringsstillatelsen av 21. juni 1946 fornyes, og at der fastsettes manøvreringsreglement etter vedlagte utkast.

De øvrige spørsmål — tillatelse for Storfossen Elektrisitetsverk A/S til å regulere Hestvatn og Reisevatn og tillatelse for Grat-

angen kommune til å ekspropriere de nedre fallrettigheter — vil hovedstyret søke klarlagt og deretter forelagt for departementet.

Sakens dokumenter følger vedlagt.
Behandlet i møte den 27. juni 1950.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre: 0,2 m over alm. vannstand i Storvatn.
Nedre: 1,3 m under alm. vannstand i Storvatn.

Reguleringshøyde 1,5 m.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner. Ved reguleringsdammen er forutsatt fast avløp hvis krone ligger på øverste reguleringsgrense, hvorfor vannstanden under flom vil stige noe over denne høyde.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig foregår vannslippingen etter behovet i nedenfor liggende kraftanlegg.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller liknende og at dammen til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over avleste vannstander og observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Avskrift av denne protokoll skal — om det forlanges — for hver måned sendes til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse avgjøres med bindende virkning av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet har ikke noe å bemerke til søknaden om fornyelse og vil rå til at konsesjonen av 21. juni 1946 på regulering av Storvatn og Øsevatn i Gratangen

fornytes overensstemmende med reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Samtidig anbefales manøvreringsreglement fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag og gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. I medhold av § 16 pkt. 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fornyes den ved kgl. resolusjon av 21. juni 1946 meddelte tillatelse for Storfossen Elektrisitetsverk A/S til å foreta en regulering av Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for tillatelsen overensstemmende med det i Industridepartementets tilråding av 11. august 1950 inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

20. Bergenshalvøens kommunale kraftselskap.

(Fornyelse av den ved kgl. resolusjon av 2. juli 1948 meddelte tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget m. v.)

Kgl. resol. av 11. august 1950.

Ved kgl. resolusjon 2. juli 1948 fikk Bergenshalvøens kommunale kraftselskap — etter at Stortinget i møte 14. juni 1948 hadde gitt sitt samtykke — tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget og å regulere og overføre til Hamlagrøvatn den øvre del av Flatabø- og Frydlielva. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1948, side 75 flg., jfr. St. prp. nr. 34 for 1948, Innst. S. nr. 108 for s. å. og St.forh. for s. å. side 1540—1542.

I brev til departementet av 12. juni 1950 søkte Bergenshalvøens kommunale kraftselskap om fornyelse av tillatelsen i henhold til reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev til departementet av 26. juli 1950 anbefalt at tillatelsen blir fornyet.

Departementet har ikke noe å bemerke til søknaden om fornyelse, og vil rå til at konsesjonen av 2. juli 1948 på ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget og regulering og overføring til Hamlagrøvatn av den

øvre del av Flatabø- og Frydlielva fornyes overensstemmende med reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av § 16, pkt. 6, i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fornyes på uforandrede vilkår den ved kgl. resolusjon 2. juli 1948 meddelte tillatelse for Bergenshalvøens kommunale kraftselskap til å foreta en ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget og å regulere og overføre til Hamlagrovatn den øvre del av Flatabø- og Frydlielva.

21. Vidar Henriksen, Oslo, på vegne av A/S Hamarøy Kraftselskap.

(Tillatelse av 3. desember 1942 til erverv av rettigheter i Forsåelva og Forsåvatnet i Hamarøy herred, Nordland fylke, nektes stadfestet.)

Kgl. resol. av 25. august 1950.

Ved beslutning av «ministerpresidenten» den 3. desember 1942 ble disponent Vidar Henriksen, Oslo, på vegne av det stiftendes selskap, A/S Hamarøy Kraftselskap, meddelt tillatelse til i henhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 å erverve rettigheter i Forsåelva og Forsåvatnet fraskilt gnr. 103 bnr. 1 i Hamarøy herred, Nordland fylke.

Tillatelsen ble meddelt etter anbefaling av «generaldirektøren» for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet og på saklig grunnlag.

De vilkår som ble oppstilt for tillatelsen er sålydende:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjenning andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets grunnkapital skal når utbyggingen er ferdig utgjøre minst en tredjedel av de

samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part)majoriteten i noe annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vassfall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som seinere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såframt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbyggningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten departementets samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 13 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre av-

gjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såframt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fra-drag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder

handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av

vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjonen beskjeftegede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekking av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som departementet gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det seinere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygning kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i

mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke seinere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygning kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som departementet bestemmer av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 14 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygning, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets seinere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlånge fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

18.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse anlegget i den utstrekning hvori det etter post 17 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såframt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrogra-

fiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd å stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

20.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstatte det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Konsesjonæren plikter innen en måned fra konsesjonens meddelelse å utbetale de nåværende eiere av gården Forså gnr. 103 bnr. 1 i Hamarøy kr. 18 500 hvori inngår de kr. 8 000 som er nevnt i tilføyelse 20. juli 1917 til kontrakt 23. september 1899 mellom eierne av gården Forså og Carl Lund. Samtidig bortfaller den i kontrakten stipulerte årlige avgift.

22.

Overtredelse av foranstående poster 1, 12 og 20, samt unnlattelse av å stille de i medhold av post 11 påbudte fond medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse. Konsesjonen tapes dessuten hvis den i post 21 pålagte forpliktelse misligholdes.

23.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysing er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.»

Ifølge elektrisitetsforsyningskommissjonens oversikt over vannkraften i Nordland har Forsåvassdraget et nedbørområde på vel 25 km², et gjennomsnittlig avløp på 60 l/sek. pr. km² og en utnyttbar fallhøyde på 94 m. Det er regnet med å oppnå et reguleringsmagasin på 38,5 mill. m³ og en regulert vassføring på 1,5 sm³, tilsvarende en yteevne på ca. 1 900 nat.-HK.

Den 8. august 1946 søkte selskapet om stadfesting av konsesjonen i henhold til restitujonsanordningens § 4.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en i den anledning mottatt følgende brev, datert 28. juni 1950:

«Idet man viser til Departementets brev av 8. juni d. å. oversendes vedlagt søknad av 8. august 1946 fra selskapet om stadfesting av ervervskonsesjonen av 3. desember 1942. Søknaden ble ved Hovedstyrets påtegnning av 21. august 1946 sendt fylkesmannen i Nordland til uttalelse. Idet man viser til de innkomne uttalelser fra Hamarøy herredsstyre, Nordland fylkes elektrisitetskontor og fylkesmannen, skal man meddele at man i brev av 18. juni 1947, hvorav avskrift vedlegges anmodet selskapet om å innsende erklæringer i henhold til ervervslovens § 24. Slike erklæringer er tross purringer ikke innkommet.

Som det fremgår av brev fra fylkets elektrisitetskontor av 12. mai 1947 har selskapet heller ikke gitt nærmere opplysninger om formålet med en eventuell utbygging av Forsåvassdraget, og det synes tvilsomt om selskapet i det hele har noen planer for utnyttelse av vassdraget.

Under disse omstendigheter, og da selskapet tross gjentatte henvendelser ikke har gitt Departementet opplysninger om aksjonærforhold m. v. kan Hovedstyret ikke tilrå at konsesjonen av 3. desember 1942 blir stadfestet.

De oversendte utskrifter av utleggsforretninger 22. november 1949 og 13. februar 1950 tilbakesendes.

Behandlet i møte 27. juni 1950.»

Hamarøy herredsstyre har i møte 26. september 1946 anbefalt at konsesjonen blir stadfestet.

Nordland fylkes elektrisitetskontor har i brev til fylkesmannen i Nordland 24. oktober 1946 gitt følgende uttalelse:

«Kommunene i nordre Salten har dannet et kraftlag, Nord-Salten Kraftlag, hvor også Hamarøy er medlem. Dette kraftlag, som har til formål å forsyne distriktet med elektrisk kraft, tar i første omgang sikte på å fullføre utbyggingen av Rekvatnet kraftanlegg, som er påbegynt av tyskerne. Ved full utbygging av dette anlegg, Rekvatnet—Fjerdevatn, kan det utvindes omkring 10 000 døgn-HK, og ved utnyttelse av det ovenforliggende fall, Slonkavatn—Rekvatn, kan utvindes ca. 9 000 døgn-HK. I området er det en befolkning på henimot 10 000 mennesker, og behovet for kraft til den alminnelige elektrisitetsforsyning antas å være sikret for en overskuelig fremtid ved trinnsvis utbygging av Rekvatnet og eventuelt Slonkavatn.

Det vil derfor neppe for tiden være aktuelt for Nord-Salten Kraftlag å kjøpe kraft fra Forså ved eventuell utbygging av dette vassdrag.

Ved utbygging av Forsåelv kan det etter Vassdragsdirektørens oversikt over vannkraften i Trøndelag og Nordland (1920) utvindes 3 300 døgn-HK, og etter ingeniør Kristen Friis's plan av 1943 3 540 døgn-HK.

En vil anbefale at den meddelte vassdragskonsesjon stadfestes.»

I brev til fylkesmannen i Nordland av 12. mai 1947 opplyser elektrisitetskontoret at det har anmodet A/S Hamarøy Kraftselskap om å gi nærmere opplysninger om formålet med en eventuell utbygging av Forsåvassdraget, men at det tross purring ikke har fått noen uttalelse fra selskapet. I telefonsamtale med herr Henriksen fikk kontoret forståelse av at en ikke hadde noen bestemte planer for utnyttelse av vassdraget.

Fylkesmannen i Nordland har i ekspedisjon til hovedstyret av 14. mai 1947 vist til elektrisitetskontorets uttalelse.

Departementet skal bemerke:

Som det fremgår av det foregående har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet gjentagne ganger anmodet selskapet om å sende inn lovbestemte erklæringer fra selskapets styre angående selskapets kapital og bestyrelse uten at slike erklæringer er kommet inn.

Nordland fylkes elektrisitetskontor har tross purring ikke fått opplysninger fra selskapet om det har noen planer for utbyggingen av vassdraget.

Trass i flere henvendelser fra departementet har selskapet ikke stillet den i vilkårenes post 23 betingede sikkerhet for et beløp av kr. 5 000.

I post 3 i vilkårene for tillatelsen er det satt en frist av 2 år fra konsesjonens dato for påbegynnelse av utbyggingen og en ytter-

ligere frist av 5 år for fullføringen og driftens igangsettelse. Arbeidet er ennå ikke påbegynt.

Selskapet har videre trass gjentatte purringer ikke sendt inn aksjonærøppgaver m. v. pr. 31. desember 1948 eller senere i henhold til § 37 i ervervsloven av 14. desember 1917, jfr. Arbeidsdepartementets rundskrivelser av 15. februar 1932 og 1. februar 1946, (som ligger ved).

Selskapet er herfor ilagt tvangsmulkt. Mulkten er ikke betalt og utlegg tatt.

Under henvisning til foranstående finner departementet med hovedstyret å måtte frarå at selskapets tillatelse av 3. desember 1942 blir stadfestet.

Dersom stadfesting nektes vil departementet i henhold til ervervslovens § 31 fastsette en frist på 6 måneder for selskapet til å bringe forholdet i lovlig orden, ved frivillig omgjørelse av ervervet eller ved salg av rettigheten og eiendommen til noen som er berettiget til å erverve dem.

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 3. desember 1942 for Vidar Henriksen, Oslo, på vegne av det stiftendes selskap, A/S Hamarøy Kraftselskap, til å erverve rettigheter i Forsåelva og Forsåvatnet fraskilt gnr. 103, bnr. 1 i Hamarøy herred, Nordland fylke, nektes stadfestelse i henhold til § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946.

22. Norsk Elektrokemisk A/S og direktør Sig. Rinde m. fl.

(Tillatelse til å eie inntil 91 pst. av aksjene i A/S Holmen-Hellefos.)

Kgl. resol. av 8. september 1950.

Fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap har departementet mottatt en søknad av 20. juni 1947 om tillatelse til å eie majoriteten av aksjene i A/S Holmen-Hellefos.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 18. september 1947 har avgitt følgende uttalelse:

«Med påtegning fra Departementet av 30. juni 1947 har man mottatt til uttalelse følgende andragende fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskap av 20. s. m.:

«Vi har mottatt det ærede Departements brev av i dag med anmodning til oss om snarest mulig å innsende søknad om tillatelse til

å erverve aksjemajoriteten i Aktieselskapet Holmen-Hellefos.

Vi har tidligere ikke innsendt ansøking herom, fordi det var en avtale mellom selgeren, Den norske Creditbank, Oslo og oss at der ikke skulle søkes konsesjon på ervervelse av aksjene før etter krigen. Hensikten med vårt kjøp av disse aksjer fra Den norske Creditbank har vært å drive papirfabrikken A/S Holmen-Hellefos sammen med de to tremassefabrikker A/S Vafos Brug og A/S Trælandsfos, som også i sin tid ble kjøpt fra Den norske Creditbank.

A/S Holmen-Hellefos, som for øyeblikket kun driver produksjon av avisepapir, må kjøpe en del av sine råstoffer, tremasse og cellulose fra andre fabrikker og det er meningen at A/S Holmen-Hellefos skal moderniseres og rasjonaliseres og i fortsatt stigende utstrekning forsynes med råstoffer fra de to nevnte fabrikker som vi eier. Ved hjelp av tremasse fra de to nevnte fabrikker er også A/S Holmen-Hellefos holdt i kontinuerlig drift og med full produksjon fra august 1945.

Vi hadde siden 1937 vært i forhandlinger med Den norske Creditbank om ervervelse av bankens aksjer i A/S Holmen-Hellefos og hadde tenkt å utsette med det endelige kjøp til etter fredsslutningen, men da banken i 1943 stilte oss overfor det valg enten å kjøpe bankens resterende aksjer eller å oppgi planen om kjøp, idet banken var begynt å selge aksjene på børsen og i det åpne marked, ble de aksjer banken hadde tilbake ervervet av oss.

Vi innsender derfor nå formell ansøking om tillatelse til for vårt selskap å erverve aksjemajoriteten i A/S Holmen-Hellefos, idet vi samtidig vedlegger en erklæring fra styret i vårt selskap.»

Øvre Eiker herredsstyre har i møte den 5. september 1947 intet å bemerke til andragendet og fylkesmannen i Buskerud har ifølge påtegning av 10. s. m. heller intet å bemerke.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Holmen-Hellefos eier Hellefos i Øvre Eiker, som ved den nåværende regulering kan utbringes til 6300 nat.-HK.

Aksjekapitalen i A/S Holmen-Hellefos er kr. 3 850 000 fordelt på 385 000 aksjer à kr. 10. Ifølge aksjefortegnelsen pr. 31. desember 1946 eier Norsk Elektrokemisk Aktieselskap 134 000 aksjer. Ifølge ervervslovens § 36 skal i et tilfelle som dette sammen med selskapets aksjer også regnes aksjer tilhørende selskapets styremedlemmer. Selskapet og styremedlemmene eier tilsammen 229 490 aksjer, altså over halvparten av aksjekapitalen. Tillatelse etter § 36 er for øvrig nødvendig når der disponeres over mer enn 35 pst. av aksjekapitalen.

Hovedstyret anbefaler Norsk Elektrokemisk A/S og dets styremedlemmer gitt tillatelse til å erverve ytterligere 95 490 aksjer i tillegg til de 134 000 aksjer de på egen hånd har i A/S Holmen-Hellefos, således at de derved får mer enn 35 pst. av de 385 000 aksjer.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 16. september 1947.»

Saken har senere vært under behandling i Industridirektoratet, som igjen har forelagt saken for bransjerådet for papir-, cellulose- og tremasseindustrien.

A/S Holmen-Hellefos, som er eier av vassfallet Hellefoss i Drammenselva, har en aksjekapital på kr. 3 850 000 fordelt på 385 000 aksjer à kr. 10.

Av selskapets aksjonær oppgave fremgår det at Norsk Elektrokemisk Aktieselskab eier 134 036 aksjer i A/S Holmen-Hellefos. Direktør Sig. Rinde, cand. jur. Erik Rinde og grosserer Thv. Johnsen jr., som er styremedlemmer i N. E. A. eier henholdsvis 40 000, 40 000 og 42 005 aksjer i Holmen-Hellefos, mens øvrige medlemmer av familien Rinde eier til sammen 91 204 aksjer i selskapet.

I henhold til ervervslovens § 36 trenger Norsk Elektrokemisk Aktieselskab sammen med ovennevnte rettssubjekter tillatelse til sitt aksjeervert, og høyesterettsadvokat von Krogh har i brev av 17. august 1950 supplert søknaden.

Etter initiativ av bransjerådet for papir-, cellulose- og tremasseindustrien har departementets vassdragsavdeling i samråd med Industridirektoratet foreslått oppstilt følgende vilkår for en eventuell kongelig tillatelse til aksjeervertet:

«1. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab og A/S Holmen-Hellefos forplikter seg til hverken direkte eller indirekte å overføre til A/S Trælandsfos eller A/S Vafos Brug tømmer som er innkjøpt eller på annen måte bestemt for A/S Holmen-Hellefos, eller å motta direkte eller indirekte tømmer som er innkjøpt eller på annen måte bestemt for A/S Trælandsfos eller A/S Vafos Brug.

2. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab, A/S Vafos Brug, A/S Trælandsfos og A/S Holmen-Hellefos forplikter seg til ikke å utvide eller omlegge sin produksjon av treforedlingsprodukter uten tillatelse fra Industridepartementet.

Produksjonskapasiteten for Holmen-Hellefos skal likeledes fastlegges av departementet.

3. Selskapene plikter å rette seg etter de bestemmelser som departementet måtte treffe til kontroll med at vilkårene blir overholdt.

Utgiftene ved kontrollen erstattes det offentlige av vedkommende selskaper etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. For overtredelse av vilkårene 1—3 kan departementet for hver gang ilegge de selskaper som har overtrådt vilkårene en tvangsmulkt på inntil 100 000 kroner. Tvangsmulkten kan inndrives ved utpantning.

Overtredelse av vilkårene medfører i gjentakelsestilfelle tap av de konsesjoner og tillatelser til aksjeervert som vedkommende selskap og dettes aksjonærer har fått i henhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Betingelsene under post 2 krever vedtakelse av selskaper som formelt ikke er interessert i aksjeervertelsen, men de nevnte selskapers økonomiske forhold er så avhengige av hverandre at det neppe kan reises noen reell innvending mot at betingelsene kreves vedtatt av alle selskaper.

I brev til Norsk Elektrokemisk Aktieselskab av 31. oktober 1949 forela en vilkårene for selskapet til vedtagelse samtidig som en ba selskapet foranledige at vilkårene ble vedtatt også av de andre selskaper som er omhandlet i betingelsene.

Etter at enkelte av de nevnte selskaper først nektet å vedta vilkårene, har h.r. advokat Fred. von Krogh i brev til departementet av 4. august 1950 meddelt at Norsk Elektrokemisk Aktieselskab, dets styremedlemmer og de andre nevnte selskaper aksepterer de oppstilte vilkår. Departementet finner derfor å kunne rå til at de søkte tillatelser til ervert av aksjer i A/S Holmen-Hellefos blir meddelt på de vilkår som er omhandlet i nærværende tilråding.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 36 tillates det Norsk Elektrokemisk Aktieselskab, dets styremedlemmer, administrerende direktør Sig. Rinde og medlemmer av familien Rinde å eie tilsammen inntil 91 pst. av aksjene i A/S Holmen-Hellefos på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 8. september 1950.

23. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab.

(Fristforlengelse for utbygging av Tveitereidfoss.)

Departementets avgjørelse 8. september 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 punkt 3, jfr. bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946, bestemmer departementet:

Den senest ved kgl. resolusjon 25. januar 1946 fastsatte frist for utbygging av Tveitereidfoss forlenges med 5 år til 5. juli 1955.

24. A/S Vafos Brug.

(Fristforlengelse for utbygging av Solumfoss.)

Departementets avgjørelse 9. september 1950.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 punkt 3, jfr. bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946, bestemmer departementet:

Den senest ved Handelsdepartementets bestemmelse av 27. juli 1946 fastsatte frist for fullføring av utbyggingen av Solumfoss forlenges med 5 år til 20. desember 1955.

25. Nordland Portland Cementfabrik A/S.

(Tillatelse til å utvide aksjekapitalen med kr. 848 000 til kr. 2 288 000.)

Kgl. resol. av 13. oktober 1950.

Nordland Portland Cementfabrik A/S har i brev til departementet av 16. mai 1950 søkt om tillatelse til å forhøye selskapets aksjekapital med kr. 848 000 til kr. 2 288 000.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse, datert 26. september 1950:

«Med påtegning fra det ærede Departement av 8. juni 1950 mottok hovedstyret til uttalelse følgende søknad av 16. mai 1950 om tillatelse til å utvide selskapets aksjekapital ved tegning av 5 300 preferanseaksjer à kr. 160:

«I forbindelse med planer for utvidelse av vår fabrikk ble der på ordinær generalforsamling den 18. april 1950 besluttet å utvide vår aksjekapital ved tegning av 5 300 preferanseaksjer à kr. 160 tilsammen kr. 848 000. I tilslutning hertil ble det besluttet at statuttene § 3 for fremtiden skal lyde således:

«Selskapets aksjekapital skal være kr. 2 288 000, fordelt på 9 000 ordinære aksjer à kr. 160 og 5 300 preferanseaksjer à kr. 160. Samtlige aksjer lyder på navn. Preferanseaksjene blir fra 1. januar 1951 fortrinnsberettiget til 5 pst. kumulativt utbytte. Selskapet har rett til å innløse preferansekapitalen etter 5 års forløp til en kurs av 105 pst. og er forpliktet til sådan innløsning etter 10 års forløp til en kurs av 110 pst. Preferanseaksjeeierne har adgang til selskapets generalforsamling men har ikke stemmerett i selskapets anilggender.»

Vi anmoder om departementets godkjennelse på denne forandring i våre statutter.»

Saken har vært forelagt distriktet.

Tysfjord formannskap har i møte 28. juni 1950 gjort følgende vedtak:

«Om utvidelse av aksjekapitalen i Nordland Portland Cementfabrik A/S ved tegning av 5 300 preferanseaksjer à kr. 160. Skrivelse fra Hovedstyret i Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen til fylkesmannen i Nordland av 13. juni 1950 med dennes påtegning til formannskapet av 17. juni 1950.

Vedtak, enst.: Tysfjord formannskap anbefaler på det beste at der gis adgang til utvidelse av aksjekapitalen under forutsetning av at den nyreiste kapital kommer kraftutbyggingen til gode.»

Nordland fylkes elektrisitetskontor har i påtegning av 27. juli 1950 uttalt følgende:

«Etter det vi har fått opplyst ved henvisning til disponent Holmsen ved Nordland Portland Cementfabrik, skal bedriftens kraftanlegg i Sørfjord utvides slik at turbininstallasjonen blir den dobbelte av den nåværende på 3 000 HK., og en del av den nye aksjekapital skal anvendes til disse arbeider.

Det vil muligens også bli nødvendig å utvide reguleringen samt forsterke kraftlinjen fra kraftanlegget til Kjøpsvik. De sistnevnte arbeider skal dog ikke utføres i første omgang.

Etter det vi fikk opplyst, vil antagelig bedriften være villig til å skaffe kraft til de uelektrifiserte områder i Tysfjord kommune, som naturlig kan forsynes fra bedriftens kraftanlegg. Endelig standpunkt til kraftmengde og kraftpris kunne man dog ikke ta før kraftanlegget er utbygget.»

Fylkesmannen i Nordland har i påtegning av 4. august 1950 uttalt følgende:

«Sendes med vedlegg Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen idet jeg viser til herredstyrets og Elektrisitetskontorets uttalelse. Jeg går ut fra at Hovedstyret konfererer nærmere med Nordland Portland Cementfabrik A/S' hovedkontor i Oslo i anledning av formannskapets forutsetning.»

Saken har deretter vært forelagt for ansøkeren, som i brev av 16. august d. å. har anført følgende:

«Vedlagt tilbakesendes dokumenter angående utvidelse av vår aksjekapital idet vi skal tillate oss å meddele at i våre planer for fabrikkens utvidelse inngår også utvidelse av vår kraftstasjon med et nytt aggregat på 3 000 kva. med tilhørende ny turbinrørledning. Samtidig er det tanken å stille i reserve et 30 år gammelt aggregat på 1 500 kva. Noen utvidelse av reguleringen er foreløbig ikke påtenkt. De arbeider som allerede er satt i gang ved kraftanlegget er beregnet til å koste ca. kr. 1 300 000, og altså betydelig mer enn den påtenkte utvidelse av aksjekapitalen. Vi må imidlertid gjøre oppmerksom på at vårt hovedformål er å utbygge sementfabrikken til større kapasitet og rent prinsipielt kan vi ikke akseptere noe forbehold fra kommunens side om at vi skal disponere vår kapital på annen måte enn hva vi finner riktig og forsvarlig etter sementfabrikkens eget behov. Det er på den annen side en selvfølge at vi vil søke å imøtekomme kommunens behov for elektrisk kraft så langt våre midler og det tekniske utstyr tillater.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 8. april 1921 fikk Nordland Portland Cementfabrik A/S tillatelse til på nærmere angitte vilkår å erverve og regulere Sørfjordvassdraget, som ved reguleringer kan utbringes til ca. 22 000 el.-HK.

Utvidelse av selskapets aksjekapital gjennom utstedelse av nye aksjer forutsetter tillatelse i henhold til ervervslovens § 36, 2. ledd. Den foretatte endring i selskapets statutter trenger dessuten godkjennelse av departementet i henhold til I post 1 i konsesjonen av 8. april 1921.

Selskapets aksjekapital var opprinnelig kr. 900 000, fordelt på 9 000 aksjer à kr. 100. I generalforsamling 12. november 1940 ble aksjekapitalen forhøyet med kr. 540 000 således at hver aksje ble på kr. 160. Ved skrivelse av 29. mars 1941 samtykket Arbeidsdepartementet i forhøyelsen. Dette samtykke ble under henvisning til restitusjonsanordningen § 2 ikke opp tatt til fornyet behandling.

Idet man viser til de opplysninger som selskapet har gitt om planene for fabrikkens utvidelse vil Hovedstyret anbefale at det blir gitt tillatelse til den vedtatte utvidelse av aksjekapitalen. Man finner ikke å burde foreslå tillatelsen tilknyttet noen betingelse i den av Tysfjord formannskap antydde retning, men går etter det selskapet har anført ut fra at det vil strekke seg lengst mulig med hensyn til levering av elektrisk kraft til kommunen.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 26. september 1950.»

Departementet skal bemerke:

Nordland Portland Cementfabrik A/S fikk ved kgl. resolusjon av 8. april 1921 tillatelse til erverv og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord. I henhold til § 36, annet ledd, i ervervsloven trenger således selskapet kongelig tillatelse til den besluttede forhøyelse av aksjekapitalen, idet det er på det rene at selskapets vassfall ved regulering vil kunne utbringes til mere enn 5 000 nat.-HK.

Nordland Portland Cementfabrik A/S hadde pr. 31. desember 1949 en aksjekapital, stor kr. 1 440 000 fordelt på 9 000 ordinære aksjer à kr. 160. Herav var 4 031 aksjer på utenlandske hender, hvilket er under de 45 pst. som departementet i henhold til post I, 1, 5. avsnitt i selskapets ovennevnte konsesjon kan gå med på at utlendinger eier.

Selskapet søker nå om tillatelse til utvidelse av aksjekapitalen med kr. 848 000 til kr. 2 288 000 ved tegning av 5 300 preferanseaksjer à kr. 160. Preferanseaksjene skal innløses etter 10 års forløp og gir ikke stemmerett i selskapets anlegg.

Formålet med utvidelsen er utbygging av sementfabrikken til større kapasitet, idet dog

selskapet anfører at det er en selvfølge at det vil søke å imøtekomme Tysfjord kommunes behov for elektrisk kraft så langt dets midler og tekniske utstyr tillater.

Departementet vil etter omstendighetene rå til at selskapets søknad imøtekommes, idet en med hovedstyret forutsetter at selskapet vil strekke seg lengst mulig med hensyn til levering av elektrisk kraft til kommunen.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av § 36, annet ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917 om erverv av vassfall m. v. tillates det Nordland Portland Cementfabrik A/S å utvide selskapets aksjekapital med kr. 848 000 til kr. 2 288 000 ved utstedelse av 5 300 preferanseaksjer à kr. 160.

26. Vest-Agder fylke.

(Endring av reguleringsgrensene for Langevatn i det ved kgl. reesolusjon av 26. mai 1950 fastsatte manøvreringsreglement.)

Kgl. resol. av 13. oktober 1950.

Ved kgl. resolusjon 26. mai 1950 ble det i samsvar med Stortingets vedtak 4. s. m., jfr. St. prp. nr. 17 for 1950 og Innst. S. nr. 51 for s. å., meddelt Vest-Agder fylke tillatelse til regulering og overføring av Monselva m. v. til Skjerkavassdraget, samtidig som det ble fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen.

For Langevatns vedkommende ble nedre reguleringsgrense fastsatt til 667,0 m o. h. tilsvarende lavvannstanden og øvre reguleringsgrense til 683,0 m o. h. Reguleringshøyden er 16 m.

Vest-Agder Elektrisitetsverk har i brev til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 12. september 1950 meddelt at det ved kontrollnivelement har vist seg at den nåværende lavvannstand i Langevatn ligger på kote 667,60 og ikke på 667,0 som angitt i det fastsatte manøvreringsreglement og har bedt dette rettet i manøvreringsreglementet.

Med den tillatte 16 meters regulering av

Langevatn skulle reguleringsgrensene etter dette bli:

Øvre 683,60 m o. h., nedre 667,60 m o. h.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev til departementet av 28. september 1950 anført at det anser det mest hensiktsmessig at lavvann-

stand og reguleringsgrenser betegnes med de virkelige kotehøyder og foreslår reglementet rettet på dette punkt.

Departementet er enig heri.

De i reglementets pkt. 1 anførte data vedrørende Langevatn blir da:

	Nåv. l. vannst. m o. h.	Øvre reg.grense m o. h.	Nedre reg.grense m o. h.	Reg.høyde m
Langevatn	667,60	683,60	667,60	16,0

Industridepartementet

tilrårder:

Reguleringsgrensene for Langevatn i det ved kgl. resolusjon 26. mai 1950 fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Monselva m. v. i Vest-Agder endres slik som angitt i Industridepartementets tilråding av 13. oktober 1950.

27. A/S Bremanger Kraftselskab.

(Fristforlengelse for utbygging og regulering av Svelgenvassdraget.)

Departementets avgjørelse 28. oktober 1950.

I medhold av bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946 bestemmer departementet:

Den senest ved departementets brev av 25. mars 1947 fastsatte frist for fullføring av A/S Bremanger Kraftselskabs utbygging og regulering av Svelgenvassdraget forlenges med 4 år til 23. april 1954.

28. Repvåg kraftlag A/L.

(Tillatelse til å regulere Tverrelvassdraget og Lafjordvassdraget i Kjelvik og Kistrand og Austelvvassdraget i Måsøy herred, Finnmark fylke, samt å overføre de to siste vassdrag til det første.)

Kgl. resol. av 8. desember 1950.

Ved søknad av 9. desember 1948 har Finnmark fylkes Elektrisitetsforsyning på vegne av Repvåg kraftlag A/L søkt om tillatelse til å regulere Tverrelvassdraget i Kjelvik, Lafjordvassdraget i Kjelvik og Kistrand og Austelvvassdraget i Måsøy herred, samt å overføre de to siste vassdrag til det første. Søknaden ble sendt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet til uttalelse.

Med brev av 27. november 1950 har en motatt Hovedstyrets uttalelse med en ny, revidert reguleringsplan.

Det nevnte brev fra Hovedstyret er sålydende:

«Departementet oversendte 29. desember 1948 til uttalelse søknad fra Finnmark fylkes Elektrisitetsforsyning på vegne av Repvåg kraftlag A/L om tillatelse til å regulere Tverrelvassdraget i Kjelvik, Lafjordvassdraget i Kjelvik og Kistrand og Austelvvassdraget i Måsøy herred, samt overføre de to siste vassdrag til det første. Behandlingen av søknaden ble imidlertid stillet i bero for å avvente en bebudet endring i reguleringsplanen.

Med Elektrisitetsforsyningens ekspedisjon av 16. mars 1949 innkom en ny søknad, datert 14. s. m.

Av søknaden hitsettes:

«Planen for bygging av Repvåg kraftverk går i korte trekk ut på:

1. Ved kanaler senkes Skarvatn og Langvatn til kote 173 m o. h. Skarvatns nåværende vannspeil ligger på kote 175,42 og Langvatns vannspeil ligger på kote 174,11. Ved utløpet av store Ørretvatn bygges en dam som hever vannstanden til kote 179 m o. h. Ørretvatns nåværende vannspeil ligger på kote 170,43. Videre bygges en dam ved utløpet av Holmvatn som reguleres mellom kote 203,45 og kote 206,45.

Fra Skarvatn drives en omlag 700 m lang kombinert regulerings- og driftstunnel med tverrsnitt 4 m² fram til en fordelingssjakt i åsen ovenfor Repvågstrand og herfra legges jernrøledning til kraftstasjonen nede ved fjorden. Midlere brutto fallhøyde er 175 meter.

Øvre del av Lafjordvassdraget — fram til 3. Lafjordvatn — overføres til Tverrelvassdraget ved en omlag 2 600 m lang tunnel med tverrsnitt 4 m². Ved utløpet av 3. Lafjordvatn legges en dam som hever vannstanden i dette vatn til kote 184,0.

Magasinmulighetene i Lafjordvassdraget er små og en regner derfor med å nytte Ørretvatn som hovedmagasin også for Lafjordvassdraget. Oppdemningshøyden i 3. Lafjordvatn er derfor vesentlig bestemt av hensynet til at en kan overføre den påregnelige maksimale flom i vassdraget.

2. Øvre del av Austelvvassdraget overføres til Lafjordvassdraget ved en omlag 500 m lang tunnel med tverrsnitt 4 m² fra store Bælljajavrre. Dette vatn forutsettes senket 10 meter og en oppnår da 100 pst. regulering av dette vassdraget. Ved utløpet av nedre Bælljajavrrevatn bygges en ganske liten dam med overløpsterskel på kote 285,0.

Den årlige produksjon i Repvåg kraftstasjon vil da bli omlag 15,5 millioner kWh.

En rekner med at brukstiden pr. kWh vil bli omlag 5 000 timer årlig (årsbelastnings-

faktor = 0,57), og Repvåg kraftverk vil da avgi omlag 2 100 kW. effekt årlig fra stasjonsvegg.

Installasjonen i stasjonen er bestemt til:

2 aggregater, hvert bestående av
turbin på 3 000 HK
og generator på 2 850 KVA.

De områder av Tverrelv—Lafjord og Austelvvassdragene som kommer under regulering ligger i sin helhet på statens grunn. Tverrelv, Lafjordselv og Austelv er ikke lakseelver og det er ingen som driver ervervsmessig fiske i elvene eller vannene innen de regulerte områder.

Ingen skog og intet dyrknings- eller beite-land vil lide skade ved de foreslåtte reguleringer av Ørretvatn, Langvatn, Skarvatn, Holm- vatn, 3. Lafjordvatn og Bølljåvavrre.

Repvåg kraftverk bygges for statsmidler, og kraftverket vil bli overført til Repvåg kraftlag A/L på vilkår som blir fastsatt senere. Den innvunne kraftmengde skal nyttes til alminnelig elektrisitetsforsyning for innbyggerne i Kielvik, Måsøy og Kistrand kommuner. Vi tillater oss derfor å søke om at konsesjonsavgiften til staten blir satt lågest mulig og at kraftlaget blir fritatt for spesiell avgift til de kommuner hvor anførte vassdrag ligger.

Videre søker vi om at reguleringstillatelsen blir gitt for lengst mulig tidsrom.

Samtidig med denne søknad innsendes søknad til Landbruksdepartementet om leie av vassdragene.»

Ansøkeren opplyser i brev av 7. juni 1949 at man i ugunstige år, etter at Holmevatn er tømt, må regne med en senkning av Skarvatn til kote 172,5 for å oppnå en effektiv tapping av Ørretvatn til kote 173,0.

Av det med søknaden fremlagte materiale og supplerende opplysninger fremgår at det samlede nedbørfelt er 50 km² og magasinene tilsammen 25,1 mill. m³.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at det ved manøvreringen skal has for øye at vassdragenes flømvassføring ikke økes, og at vannslipningen for øvrig kan foregå etter kraftverkets behov. Ellers inneholder forslaget de vanlige bestemmelser.

Ansøkeren opplyser at betegnelsen «nåværende vannspeil» i søknaden er identisk med alminnelig sommervannstand. Utbyggingen og reguleringen er ifølge omkostningsoverslaget planlagt gjennomført i 2 trinn.

1. byggetrinn omfatter regulering av Tverrelvvassdraget, som med sine 2 reguleringsdammer og senkningskanaler pr. 29. november 1948 er beregnet å koste kr. 410 750. Den 707 m lange driftstunnel, som også skal tjene som senkningstunnel, er beregnet å komme på ca. kr. 690 000. Byggetrinnet omfatter videre turbinrørledning, kraftstasjon med 1 turbin på 3 000 HK, 1 generator på 2 850 KVA m. m. og nærmere angitte kraftlinjer med

transformatorer. Totalsum for 1. byggetrinn kr. 4 700 000.

2. byggetrinn omfatter regulering og overføring av Lafjordvassdraget til Tverrelvvassdraget og regulering og overføring av Austelva til Lafjordvassdraget. Overførings-tunnelene får en lengde av henholdsvis 2 640 m og 500 à 600 m, dessuten må det bygges dammer ved utløpet av Bølljåvavrre og 3. Lafjordvatn. Disse arbeider er beregnet tilsammen å komme på kr. 2 620 000.

Byggetrinnet omfatter videre installasjon av et nytt maskinsett av samme størrelse som det første og nærmere angitte kraftlinjer m. v. De samlede omkostninger ved 2. byggetrinn er angitt til kr. 4 800 000.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 14. og 20. juni 1949. Den har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Kjelvik formannskap har i møte 11. april 1949 gjort slikt vedtak:

«I henhold til kommunelovens § 24 anbefaler Kjelvik formannskap søknaden etter den nye bestemmelse om overføring av 3. Lafjordvatn.»

Måsøy herredstyes vedtak vedr. saken i møte den 11. mai 1949 lyder slik:

«Herredstyret tiltrer den nye konsesjons-søknad som foreslått av Finnmark fylkes elektrisitetsforsyning, Vadsø.»

Og Kistrand herredstyes vedtak i møte den 12. mai 1949 lyder slik:

«Konsesjonssøknaden anbefales innvilget. Det forelagte utkast til manøvreringsreglement for vassdragene vedtas.»

Fylkesmannen i Finnmark har ikke noe å bemerke til søknaden, jfr. hans ekspedisjon av 10. juni 1949.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har avgitt følgende uttalelse, datert 22. februar d. å.:

«Gjennom konsulenten for ferskvannsfisket i Nord-Norge har en innhentet opplysninger fra lensmannen i Kjelvik om de vassdrag som planlegges regulert. Lensmannens skrivelse datert 3. november 1949 vedlegges.

Lafjordelva er etter de innhentede opplysninger den eneste av de berørte elver som fører laks. Ved overføringen til Tverrelvvassdraget fra 3. Lafjordvann vil Lafjordelva bli berøvet en betydelig del av sitt nedslagsdistrikt og formodentlig den del som er av særlig betydning ved utøver forsommeren å vedlikeholde Lafjordelvas vannføring ved Smeltevann. Om laksebestanden vil kunne opprettholdes under de nye forhold er tvilsomt, men en må anta at en aure- og sjørøyebestand vil kunne vedlikeholdes.

For Austelva vil forholdene bli noenlunde de samme som for Lafjordelva.

At Strandelva blir berøvet den vesentligste del av den vanntilførselen som kommer gjennom Tverrelva antas å få mindre betydning for Strandelvas fiskebestand og liten innflytelse på bestanden av sjøaure og sjørøye.

Reguleringen av de større fiskevann, særlig Store Ørretvatn som vil bli hevet ca. 8,5 m og Bølljajavrre som vil bli senket 10 m må antas å ville gå sterkt utover vannenes fiskebestand.

Etter de innhentede opplysninger drives det ikke noe næringsfiske av betydning i noen av de berørte vassdrag, men en del sportsfiske. Dette sportsfisket ville nok med tiden kunne komme til å spille en ganske betydelig rolle for den stadig voksende befolkning i Honningsvåg. Den planlagte regulering vil redusere disse muligheter i noen grad.

Av fiskerimessige hensyn er det ingen grunn til å frarå at det blir gitt Repvåg Kraftlag A/L konsesjon for regulering som omsøkt. Fiskets verdi nå og især i framtida antas imidlertid å være så betydelig at reguleringer og overføringer bør medføre visse fiskerimessige forpliktelser for Repvåg Kraftlag A/L. Jeg tillater meg derfor å foreslå at det i konsesjonsbetingelsene inntas bestemmelse om at konsesjonæren tilpliktes å sette ut yngel eller settefisk av aure, laks og røye (rør) i et antall og på slik måte som måtte bestemmes av det departementet som ferskvannsfisket til enhver tid sorterer under.

Det bør foretas fiskeriundersøkelser i vassdragene med visse mellomrom, og konsesjonæren bør tilpliktes å dekke de nødvendige utgifter ved slike undersøkelser.

Dersom reguleringen medfører skjønn, bør det av skjønnsretten oppnevnes en fiskerisakkyndig.»

Som anført i den foreliggende søknad er det samtidig innsendt søknad til Landbruksdepartementet om leie av vassdragene. — Hovedstyret har med brev til Industridepartementet av 13. februar d. å. avgitt forslag til kontrakt om bortleie til Repvåg kraftlag A/L av de rettigheter som er nødvendige for de nevnte vassdrags regulering og utbygging. Kontrakt overensstemmende med Hovedstyrets forslag er undertegnet av Finnmark Jordsalgs-kommisjon og Repvåg kraftlag A/L den 27.

juli d. å. og approbert av Landbruksdepartementet den 12. september d. å.

Ifølge kontrakten gjelder leieforholdet i 50 år fra kontraktens datum med mindre den ikke er falt bort tidligere på grunn av misligholdelse av nærmere angitte bestemmelser. Ved leieforholdets opphør har staten rett til å innløse grunnarealer og rettigheter som kraftlaget måtte ha ervervet til sitt anlegg for priser som i mangel av overenskomst fastsettes ved voldgift. Som vederlag for de leiede rettigheter og for skade på eiendomsgrunn skal kraftlaget de første 5 år betale kr. 1 500 pr. år og senere kr. 2 250 pr. år, dessuten overtar kraftlaget alt ansvar for skade eller ulempe forvoldt andre ved anleggenes utførelse og drift, og det må avfinne seg med dem som eventuelt har leiet eller forpaktet grunn ved vassdragene. Anleggene skal være fullført og drift påbegynt innen 7 år fra kontraktens datum. Som sikkerhet for oppfyllelse av kontrakten skal kraftlaget stille og til enhver tid opprettholde en av staten godkjent garanti for et beløp av kr. 5 000. Kontrakten inneholder for øvrig de vanlige bestemmelser for slike kontrakter.

Hovedstyret skal bemerke:

Repvåg kraftlag A/L har ved kgl. resolusjon av 4. juli 1947 og 7. januar 1949 fått tilsagn om inntil kr. 2 300 000 i statsstøtte til å bygge ut Tverrelvassdraget m. v. på vestsiden av Porsangerfjorden. Kraftlaget skal forsyne ca. 8 000 mennesker.

Hovedstyret gjorde i brev av 19. november 1948 Finnmark Fylkes Elektrisitetsforsyning oppmerksom på at kraftlaget måtte ha tillatelse etter vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 og ba søknad innsendt snarest mulig. Videre at det også måtte treffe en ordning med staten (Landbruksdepartementet) om leie av fallrettighetene m. v. Den først innkomne regulerings-søknad, som var datert 8. desember 1948, er som nevnt foran erstattet av en ny med revidert reguleringsplan. Den nye plan kan sammenstilles slik:

Vatn	Nåv. h. o. h.	Senkn. m	Oppd. m	Reg.h. m	Reguleringsgrenser		Magasin mill. m ³
					Øvre	Nedre	
Holmvatn	203,45	0	3,0	3,0	206,45	203,45	3,0
Skarvatn	175,42	2,92	3,58	6,5	179,00	172,50	
Langvatn	174,11	1,11	4,89	6,0	179,00	173,00	11,3
Ørretvatn	170,43	0	8,57	6,0	179,00	173,00	
Lille Ørretvatn	176,85	0,35	2,15	2,5	179,00	176,50	
3. Lafjordvatn	179,83	0,93	4,17	5,1	184,00	178,90	0,8
Bølljajavrre	284,98	10,0	0	10,0	285,00	275,00	10,0
							25,1

Med dette magasin antas å kunne påregnes en regulert vassføring på 1,36 m³/sek., hvorav 1,34 m³/sek. er økning ved regulering og

overføring. Den tilsvarende kraftytelse i kraftlagets 175 m høye bruttofall er henholdsvis 3 175 og ca. 3 125 nat.-HK.

Etter det som foreligger vil reguleringen ikke medføre skade på skog og dyrkings- eller beiteland, men den antas å ville gå sterkt ut over vatnas fiskebestand særlig i Ørretvatn og Bælljajavrre. Dessuten må man regne med at overføringen vil bevirke at laksebestanden i Lafjordelva ikke vil kunne opprettholdes, jfr. for øvrig uttalelsen fra Inspektøren for Ferskvannsfisket.

Reguleringen og overføringen vil ifølge omkostningsoverslaget komme på ca. kr. 3 722 000, hvori medregnet den kombinerte senknings- og driftstunnels kostende ca. kr. 690 000. Hertil kommer andel i utgifter til forarbeider, byggeledelse, administrasjon og uforutsett, utgifter som i alt er oppgitt til vel kr. 500 000. Regulerings- og overføringsutgiftene er således meget store, men der finnes ikke andre passende kraftkilder i distriktet.

Hovedstyret antar at betingelsene for å gi tillatelse til regulering og overføring er til stede, jfr. reguleringslovens § 8, og man anbefaler den søkte tillatelse gitt. Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstiden, jfr. post 1 i vedliggende utkast, må bli den samme som leietiden for vannfallet, altså 50 år regnet fra 27. juli 1950.

Innløsning, post 2 i utkastet.

Foruten den vanlige innløsningsrett i det 35. år må det her også tas forbehold om slik rett hvis leieforholdet mellom kraftlaget og staten skulle bli hevet eller oppsagt i henhold til leiekontrakten.

Avgifter, post 3 i utkastet.

Kraftlaget har søkt om at avgiften til staten blir satt så lavt som mulig og at det blir fritatt for avgift til de kommuner hvor vassdragene ligger.

Hovedstyret foreslår avgiftene satt til lovens minimum. Å frita konsesjonæren for å betale avgift etter reguleringslovens § 11 post 7 er det formentlig ikke adgang til, da konsesjonen ikke blir gitt til en kommune. Ettergivelse i henhold til post 6 må i tilfelle finne sted for et bestemt tidsrom. Imidlertid har både fylket og de tre kommuner det gjelder anbefalt søknaden uten forbehold, og det er vel da sannsynlig at kraftlaget vil kunne oppnå en avtale om frafallelse av kommuneavgiften.

De største av vatna er vel 1 km², og det vil da formentlig ikke kunne bli tale om godtgjørelse til staten en gang for alle, jfr. samme lovs § 13.

Opphjelp av fiske, post 11 i utkastet.

Man har her tatt opp fiskeriinspektørens forslag.

Kraftavgivelse, post 16 i utkastet, er ifølge lovens § 12 pkt. 15 betinget med inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

Sikkerhetsstillelse, post 17 i utkastet.

Som nevnt foran skal kraftlaget for oppfyllelse av leiekontrakten stille og til enhver tid opprettholde sikkerhet for et beløp på kr. 5 000. Som forholdene ligger an her foreslår Hovedstyret at denne sikkerhet utstrekkes til også å gjelde for reguleringskonsesjonen, og man har formet posten overensstemmende hermed.

De øvrige foreslåtte betingelser antar man ikke trenger nærmere begrunnelse. Da anlegget bygges i et veilstøtt terreng har man ikke funnet grunn til å stille opp den vanlige betingelse om veier m. v.

Manøvreringsreglement.

I ansøkerens forslag omfatter de anførte data for Ørretvatn også Langvatn og Skarvatn. Da Skarvatn i ugunstige år aktes senket til kote 172,50 må dette vatn oppføres for seg. Videre må Lille Ørretvatn også inngå i de for Ørretvatn anførte data. Dessuten bør forslaget tilføyes den vanlige bestemmelse om at det skal påses at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand. For øvrig har man ikke noe å bemerke til forslaget. Utkast til manøvreringsreglement vedlegges.

Sakens dokumenter følger.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Konsesjonen gjelder i 50 år fra 27. juli 1950. Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i konsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen og overføringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra 27. juli 1950 eller hvis leieforholdet mellom kraftlaget og staten blir hevet eller oppsagt i henhold til leiekontrakten

har staten rett til å innløse anleggene helt eller delvis.

Innløsningssummen blir i tilfelle å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen og overføringen skal der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK. Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av Tverrelvvassdragets lågvassføring som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etter at konsesjonen er gitt.

I fristen medregnes ikke den tid som på

grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statkassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller

pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes, eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi — regnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familie.

11.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de regulerte vatn skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

12.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene. Planene skal approberes av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

13.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen utferdiger på forhånd. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Anleggenes eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysninger om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningen økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft, vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraf-

ten i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

17.

Den i leiekontrakten av 27. juli 1950 betingede sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 skal også gjelde som sikkerhet for oppfyllelsen av de forpliktelser som ved regulerings- og overføringsanleggene eller deres drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser.

18.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

19.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til konsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

21.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

§ 1.

Reguleringsgrensene er:

a. for Skarvatn

øvre grense kote	179,00
nedre grense kote	172,50
reguleringshøyde	6,50 m

for Ørretvatn

(hvori inngår Langvatn og Lille Ørretvatn)

øvre grense kote	179,0
nedre grense kote	173,0
reguleringshøyde	6,0 m

Høydene refererer seg til F.M. nr. Ø. 10 ved dammen over Tverrelv. Dette fastmerke (jernbolt i fjell) har høyden 181,10 m o. h.

b. for Holmvatn

øvre grense kote	206,45
nedre grense kote	203,45
reguleringshøyde	3,00 m

Høydene refererer seg til F.M. nr. H 5 ved dammen. Dette fastmerke (jernbolt i fjell) har høyden 208,45 m c. h.

c. for 3. Lafjordvatn

øvre grense kote	184,00
nedre grense kote	178,90
reguleringshøyde	5,10 m

Høydene refererer seg til F.M. L II ved dammen over Lafjordelva. Dette fastmerke (jernbolt i fjell) har høyden 186,25 m o. h.

d. for Bølljajavrrre

øvre grense kote	285,00
nedre grense kote	275,00
reguleringshøyde	10,00 m

Høyden refererer seg til F. M. nr. B. 2 ved tunnelinnløpet. Dette fastmerke (jernbolt i fjell) har høyden 288,30 m o. h.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

§ 2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes. For øvrig kan vannslipningen foregå etter kraftverkets behov.

§ 3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

§ 4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Videre skal observeres og noteres — om det forlanges regnmengder og temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal — hvis det forlanges — ved hver måneds utgang sendes til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

§ 5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

§ 6.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Repvåg kraftlag A/L har ved kgl. resolusjon av 4. juli 1947 og av 7. januar 1949 fått tilsagn om inntil kr. 2 300 000 i statsstønad til å bygge ut Tverrelvvassdraget m. v. på vestsiden av Porsangerfjorden.

De områder av Tverrelv—Lafjord og Austelvvassdragene som kommer under regulering etter den foreliggende søknad ligger etter det anførte i sin helhet på statens grunn og kraftlaget har for et tidsrom av 50 år fått leie de nødvendige rettigheter ved kontrakt med Finnmark Jordsalgskommisjon, approbert av Landbruksdepartementet 12. september 1950.

Kraftytelsen i kraftlagets 175 m høye fall er anslått til 3 175 nat.-HK, hvorav ca. 3 125 nat.-HK. utgjør kraftøking, som innvinnes ved den ansøkte regulering og overføring.

Etter det anførte vil reguleringene ikke medføre skade på skog og dyrkingsland eller på beite.

Derimot antas fiskebestanden i de regulerte vatn, særlig i Ørretvatn og i Bølljajavrre å bli skadet, og man må også regne med muligheten av at overføringen vil bevirke at laksebestanden i Lafjordelva ikke vil kunne opprettholdes.

Reguleringen og overføringen — medregnet driftstunnelen for kraftstasjonen — vil ifølge omkostningsoverslaget komme på ca. kr. 3 722 000, hvortil kommer administrasjon m. v. Disse utgifter er således meget store, men der finnes ikke andre passende kraftkilder i distriktet.

Departementet antar med Hovedstyret at de i loven oppstilte forutsetninger for å gi tillatelse til regulering og overføring er til stede i det pågjeldende tilfelle, jfr. reguleringslovens § 8, og vil anbefale den søkte tillatelse gitt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonstiden er i vilkårenes post 1 satt til 50 år regnet fra 27. juli 1950, dvs. fra leiekontraktens datum, samme tid som leietiden for vannfallet.

I vilkårenes post 2 er betinget rett for staten til å innløse anleggene helt eller delvis i det 35. år og også ellers dersom leieferholdet mellom kraftlaget og Staten blir hevet eller oppsagt i henhold til leiekontrakten.

I vilkårenes post 3 er foreslått betinget avgift til staten med kr. 0,10 pr. nat.-HK. og til kommuner med kr. 0,10 pr. nat.-HK. Avgiftene er således satt til lovens minimum. Da tillatelsen ikke blir gitt til en kommune antar departementet med hovedstyret at det ikke er adgang til helt å frafalle avgiftene. Det vil imidlertid være adgang til å søke Kongen om frafallelse av avgiftene etter reguleringslovens § 11 post 6.

I post 11 er foreslått bestemmelser til opphjør av fisket i vassdragene i det vesentlige i samsvar med forslaget fra Fiskerinspektøren.

I post 16 er betinget kraftavgivelse til kommuner med inntil 10 pst. og til staten med inntil 5 pst.

I vilkårenes post 17 er fastsatt at den i leiekontrakten med staten av 27. juli 1950 betingede sikkerhet for et beløp inntil kr. 5 000 også skal gjøres gjeldende for oppfyllelsen av de forpliktelser som ved regulerings- og overføringsanleggene eller deres drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser.

Departementet antar med hovedstyret at det ikke er grunnlag for å betinge avgift til staten en gang for alle i henhold til reguleringslovens § 13.

For øvrig er vilkårene de vanlige.

En vil videre rå til at det fastsettes manøvreringens

reringsreglement for reguleringen i samsvar med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 Repvåg kraftlag A/L å regulere Tverrelvassdraget i Kjølvik, Lafjordvassdraget i Kjølvik og Kistrand og Austelvassdraget i Måsøy herred samt å overføre de to siste vassdrag til det første, alt i det vesentlige i samsvar med søknad av 14. mars 1949 fra Finnmark fylkes Elektrisitetsforsyning på vegne av Repvåg kraftlag A/L.
Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 8. desember 1950.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-
tatte utkast som gjeldende inntil videre.

29. A/S Follum Fabrikker.

(Tillatelse til å erverve gnr. 87 bnr. 14, Hofs Bruk i Norderhov.)

Kgl. resol. av 15. desember 1950.

I brev av 15. mars 1950 har høyesterettsadvokat Jens P. Heyerdahl jr. på vegne av A/S Follum Fabrikker søkt om tillatelse til å erverve gnr. 87 bnr. 14, Hofs Bruk i Norderhov.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i den anledning har gitt følgende uttalelse datert 25. november 1950:

«Departementet har 23. mars d. å. oversendt til uttalelse følgende søknad, datert 15. s. m., fra høyesterettsadvokat Jens P. Heyerdahl:

«Jeg tillater meg herved å søke om tillatelse for Aksjeselskapet Follum Fabrikker til å erverve Hofs Brug med tilliggende vannfallsrettigheter og eiendommer.

Begge bedrifter ligger i Norderhov.

Jeg vedlegger bekreftet avskrift av

Bil. 1: Kjøpekontrakt datert 20. desember 1949 mellom Follum og O. Grundt Røsholm A/S på Hofs Brug, gnr. 87, bnr. 14,

Bil. 2: Kjøpekontrakt datert s. d. mellom Follum og O. Grundt Røsholm A/S på eiendommen Hofssletta, gnr. 87, bnr. 85,

Bil. 3: Kjøpekontrakt datert s. d. mellom Follum og Rundtom A/S på eiendommene Rundtom, gnr. 87, bnr. 83, Pakhustomten gnr. 50, bnr. 9 og Hofs Brugs Oplagstomt gnr. 50, bnr. 63,

Bil. 4: Forhandlingsprotokoll 17.—18. november 1949 for Norderhov Kontrollnevnd, avdeling for faste eiendommer.

1.

Aksjeselskapet Follum Fabrikker har en aksjekapital på kr. 6 000 000, fordelt på 30 000 kumulative preferanseaksjer à kr. 100 og 30 000 ordinære aksjer à kr. 100, alle fullt innbetalt. Aksjene er fordelt i småposter på ca. 1 200 aksjonærer spredt over hele landet. Det finnes ingen dominerende gruppe.

Hele aksjekapitalen er på norske hender.

Jeg vedlegger i denne forbindelse — bil. 5 — et eksemplar av selskapets vedtekter. Etter § 3, annet ledd, skal

«Enhver eiendomsovergang av aksjer — — — godkjennes av styret for å bli gyldig. Styret har å nekte godkjennelse av eiendomsovergang til utlendinger eller til selskaper hvis grunnkapital ikke er helt norsk.»

Samtlige styremedlemmer er norske statsborgere.

Selskapets forretningskontor er i Norderhov.

Av selskapets vedtekter § 1 fremgår at selskapets formål er

«fabrikasjon og salg av tremasse og papir samt skogsdrift og hermed beslektet virksomhet.»

Selskapet har et tresliperi med kapasitet på ca. 90 000 tonn — 50 pst. våt — masse pr. år, en cellulosefabrikk med kapasitet på ca. 22 000 tonn tørrtenkt cellulose og en papirfabrikk med kapasitet på ca. 55 000 tonn avisepapir, treholdig trykkipapir og lignende kvaliteter.

Videre har bedriften et vannfall, Nedre Hofsfoss i Adalselven, med en fallhøyde på ca. 14 meter. Fallet er utbygget med 4 slipeturbiner à 1 100 HK, og i kraftstasjonen 2 elektriske aggregater à 1 250 KW.

Alle de nevnte fabrikanlegg ligger ved Nedre Hofsfoss i Norderhov. De er helt modernisert og meget rasjonelt utbygget.

A/S Follum Fabrikker eier videre A/S Aadalen Træsliberi og A/S Heen Træsliberi, ervervet i henhold til konsesjon meddelt 31. januar 1942, stadfestet 20. juli 1946.

A/S Aadalen Træsliberi og A/S Heen Træsliberi eier hver sin del av vannfallet Heensfossen i Aadalselven, beliggende nedenfor Heen st. Dette vannfall, som har en fallhøyde på ca. 24½ meter, er etter Follums overtagelse foreløbig utbygget til en kraftstasjon på 6 000 KW for levering av kraft til Follum i henhold til konsesjon meddelt av Vassdragsvesenet 5. desember 1942, senere endret ved dets konsesjon av 18. februar 1946. Et ytterligere aggregat på 8 000 KW er under montering og beregnes å kunne settes i drift i august 1950 likeledes for overføring av kraft til Follum i henhold til konsesjon av 18. februar 1946.

A/S Follum Fabrikker eier også aksjemajoriteten i A/S Bagna Træsliberi, overtatt i 1946. Konsesjonen på denne ervervelse er meddelt Follum ved kgl. resolusjon av 11. april 1947.

A/S Bagna Træsliberi eier vannfallet Svinefoss i Adalselva, mellom Heensfos og Hofsfos. Vannfallet har en fallhøyde på ca. 8 meter, og er utbygget med 5 slipeturbiner på tilsammen 1 950 HK + driftsturbin på 280 HK for en produksjon av ca. 18 000 tonn — 50 pst. våt —

tremasse. Denne tremasse pumpes gjennom rørledning ned til Follum Fabrikker og går i sin helhet inn i Follums papirproduksjon.

Jeg vedlegger som bil. 6 et oversiktskart, som viser beliggenheten av A/S Follum Fabrikkers foran nevnte bedrifter. Eiendommene er avlagt med gult.

Endelig eier A/S Follum Fabrikker ca. 30 000 mål skog i Søndre Land og Etnedal samt betydelige boligområder omkring fabrikk-anleggene.

I henhold til flerårige leiekontrakter disponerer bedriften opplagstomt for tømmer ved Randsfjord st. og kaier og lagerhus på Holmen i Drammen.

2.

Eiendommen Hofs Brug, gnr. 87, bnr. 14 i Norderhov med fabrikkbygg og vannfall ble i 1942 ervervet av O. Grundt Røsholm A/S i henhold til tillatelse meddelt 15. oktober s. å. Denne tillatelse er ikke stadfestet.

De øvrige eiendommer som tilhører bedriften, og som nå er solgt til A/S Follum Fabrikker, ble i 1944 ervervet dels av O. Grundt Røsholm A/S, dels av Rundtom A/S. Disse selskaper har de samme aksjonærer.

Til Hofs Brug hører halvparten av vannfallet Øvre Hofsfos i Adalselven, beliggende umiddelbart ovenfor Follums vannfall, Nedre Hofsfos. Øvre Hofsfos har en fallhøyde på 11,94 meter, og fallet er utbygget med 3 slipeturbiner på tilsammen 1 350 HK og en kraftstasjon med 7 elektriske aggregater på tilsammen 830 HK.

Til Hofs Brug hører videre et tresliperi med kapasitet på 10 000 tonn — 50 pst. våt — masse, og en papirfabrikk med kapasitet på ca. 5 000 tonn papir, vesentlig China Cap og andre tygne, treholdige kvaliteter samt rent sulfitt-papir.

Endelig eier bedriften ca. 200 mål grunn i direkte tilknytning til fabrikkbygget samt pakkhus, kontorbygning og boliger. Grunnen er delvis skogbevokset, men har først og fremst verdi som tomter for bedriften.

Til Hofs Brug hører også en særskilt matrikulert skogeiendom, Hønen skog, gnr. 87, bnr. 84 (merket grønt på kartet, bil. 5). Den ligger inne i bedriftens øvrige eiendommer og støter mot nord til Follums eiendom, Tømmer-tomten. For Follum var det derfor av stor betydning å overta også Hønen skog. Det har dessverre ikke lyktes, men bedriften er sikret en vidtgående leie- og disposisjonsrett.

Beliggenheten av Hofs Brugs forskjellige anlegg og eiendommer vil fremgå av bil. 5. Et mer detaljert kart i større målestokk vedlegges som bil. 7.

3.

Når A/S Follum Fabrikker har gått til kjøp av Hofs Brug, er dette hovedsakelig av følgende grunner:

1. Nødvendigheten av å sikre Follum utvidelsesmuligheter på Hofs Brugs eiendommer og den arrondering man derved oppnår av alle eiendommer langs Adalselven tilhørende Follum og datterselskaper.
2. Nødvendigheten av å skaffe Follum rent fabrikkasjonsvann.
3. Ønskeligheten av å sikre Follum vannfallet.
4. De muligheter en samdrift med Follum har for en rasjonell utnyttelse av Hofs Brugs papirfabrikk.

Ad 1.

Som det vil fremgå av vedlagte oversiktskart, bil. 6, ligger A/S Hofsfos Træsliberi og Papirfabrikk og Hofs Brug som en barriere mellom Follums meget trange fabrikkstomt og de forholdsvis store eiendommer Follum og dattereslskaper eier videre oppover langs Adalselven. Ved ervervelsen av Hofs Brug oppnår Follum for det første muligheter for utvidelse av sitt hovedanlegg og dernest å få knyttet alle selskapets eiendommer sammen.

Ad 2.

Som det likeledes vil fremgå av oversiktskartet, bil. 6, må Follum nå ta sitt fabrikkasjonsvann fra inntak nedenfor ovennevnte fabrikkers kloakkutløp. Dette medfører at frisktvannspørsmålet er blitt et av Follums store problemer, til tross for at beliggenheten i virkeligheten burde være særlig gunstig når det gjelder rent fabrikkasjonsvann. Ved ervervelsen av Hofs Brug løses dette problem radikalt, idet Follum fremtidig vil kunne ta sitt fabrikkasjonsvann fra Hofs Brugs inntak.

Ad 3.

Follums kraftforbruk er stadig stigende og ikke på langt nær dekket av de vannfall bedriften nå disponerer. Follum har derfor lenge søkt etter muligheter for å øke sin egen kraftforsyning. Ved ervervelsen av Hofs Brugs vannfall kan bedriften skaffes ytterligere ca. 3 250 KW, hvorav 2 750 KW årgangskraft, ved gjennomført regulering av vassdraget. Det er Follums hensikt å nedlegge Hofs Brugs nåværende kraftstasjon som har en meget dårlig virkningsgrad, og utbygge bedriftens andel i Øvre Hofsfos til en moderne kraftstasjon for overføring av kraft til Follum og Hofs Brug. Follum vil her søke samarbeid med A/S Hofsfos Træsliberi og Papirfabrikk som eier den annen halvdel av Øvre Hofsfos. En slik løsning vil være den for begge parter mest rasjonelle og økonomiske. Follum har allerede orientert A/S Hofsfos Træsliberi og Papirfabrikk herom og planer er under utarbeidelse.

Ad 4.

Etter Follums mening er den beste mulighet for en rasjonell utbygging av Hofs Brugs papirfabrikk å knytte denne intimt sammen med Follums egen papirfabrikk. En ny kjørebros over elven er allerede kontrahert og vil bli bygget før vårflommen i år. Denne bro vil knytte Follum og Hofs Brug sammen, og det er hensikten over denne bro å føre fram rørledninger fra Follums tresliperi og cellulosefabrikk til Hofs Brugs papirfabrikk således at råstoffene kan pumpes direkte over fra Follums sliperi og cellulosefabrikk. Det er innlysende at dette vil være en betydelig rasjonalisering, særlig at man slipper oppløsning av fremmed masse. Over samme bro er det hensikten å føre fram frisktvannsledning til Follum og dampledning for overføring av damp til Hofs Brug fra Follums elektrofyrhus som er fullt tilstrekkelig dimensjonert hertil.

Hofs Brugs tresliperi er så urasjonelt at det bør nedlegges, og Hofs Brug vil som ovenfor nevnt fremtidig få sin tremasse gjennom rørledning direkte fra Follums sliperi. Derimot er det Follums plan å øke Hofs Brugs papirfabrikks kapasitet meget vesentlig. Det er

hensikten å ombygge Hofs Brugs papirmaskin nr. 1 til en kombinert maskin for kjøring av de omslags- og pappkvaliteter som nå kjøres på en av Follums to store maskiner. Det er urasjonelt å kjøre disse kvaliteter på Follums store maskin som egner seg bedre til avis og treholdig trykk, og Hofs Brugs maskin nr. 1 vil derved få økt sin kapasitet fra ca. 1500 tonn pr. år til 6—7000 tonn pr. år. Follum har allerede kjøpt en brukt maskin fra en annen norsk fabrikk hvorved man har skaffet seg de nødvendige deler for ombygningen av Hofs Brugs maskin nr. 1, og man regner med at ombygningen skal være fullført i løpet av ca. 1 år.

Det er også hensikten å modernisere Hofs Brugs to andre maskiner, bl. a. ved overgang til elektrisk drift hvorved man håper å kunne øke også disse maskiners kapasitet vesentlig.

Utøkningen av kapasiteten ved Hofs Brug vil ikke medføre øket tømmerforbruk, idet man som råstoffer skal anvende avfall fra Follum og innkjøpt vrakpapir. Follum har således nettopp i disse dager fullført installasjon av et nytt oppløsningsanlegg for vrakpapir ved Bagna Træsliberi med en kapasitet på nærmere 10000 tonn pr. år. Det oppløste vrakpapir er det hensikten å pumpe direkte ned til Hofs Brugs ombygde papirmaskin gjennom den forhåndenværende tremasseledning til Follum som vil bli utvidet med en avgrensning over ovennevnte bro til Hofs Brug.

Den gamle sliperibygning på Hofs Brug tenkes utnyttet til en avdeling for videreføring av papirproduksjonen, bl. a. til håndklær, bordduker og servietter m. m.

Av det foranstående vil fremgå at det ikke er A/S Follum Fabrikkers hensikt å nedlegge Hofs Brug, men tvert imot å utvide fabrikkens produksjonskapasitet samt ved en gjennomgripende rasjonalisering gjøre produksjonsapparatet konkurransedyktig og levedyktig.

Hofs Brugs nåværende faste arbeidsstokk — funksjonærer og arbeidere — vil bli gitt anledning til å fortsette i sitt arbeid idet de fremtidig vil bli knyttet til Follum — dvs. den kombinerte bedrift Follum og Hofs Brug.

De arbeidere og funksjonærer som etterhvert fyller fordringene etter vedtektene for de av Follum opprettede pensjonsordninger, vil nyte godt av disse og således få sin alderdom sikret. Jeg nevner at Follum allerede har avsatt ca. 2,8 mill. kroner til Arbeiderpensjonskassen, likesom bedriftens andel av fremtidig premie for funksjonærenes pensjonsforsikring i Norske Folk er fullt innbetalt, bortsett fra enkelte etterreguleringer. Enn videre har bedriften besluttet i inneværende år å avsette kr. 750000 til et nyopprettet pensjonsfond II, som skal dekke pensjonering av samtlige som på grunn av høy alder etc. ikke kan komme i noen av de foran nevnte pensjonsanordninger, — inkl. Bagna Træsliberi og Hofs Brugs arbeidere og funksjonærer.

I denne forbindelse vedlegger jeg som bil. 8 bekreftet avskrift av A/S Follum Fabrikkers brev av 6. desember 1949 til Hofs Brugs Arbeiderforening.

Jeg har i det foregående redegjort for A/S Follum Fabrikkers og Hofs Brugs eiendommer og anlegg, for disses innbyrdes beliggenhet og for Follums hensikter med overtagelsen av Hofs Brug.

Det vil forhåpentlig fremgå av dette at en sammenslutning av de to bedrifter vil inne-

bære en betydelig rasjonalisering og være den riktige løsning som sikrer fremtiden for en bedrift som Hofs Brug.

4.

Selgerne av Hofs Brug — O. Grundt Røsholm A/S — ervervet som før nevnt (side 3 post 2) bedriften i 1942. Først ved denne ervervelse oppstod konsesjonsplikt. Konsesjonen ble meddelt ved «Ministerpresidentens» beslutning av 15. oktober 1942 i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 (konsesjonsloven) § 2 og forordning av 23. oktober 1940.

Etter restitutionslovens § 4 må som bekjent en slik konsesjon, gitt under okkupasjonen, stadfestes av vedkommende myndighet for å kunne «opprettholdes etter frigjøringen». Hvis slik stadfestelse ikke blir gitt, får det samme virkning som om konsesjon var nektet, jfr. restitutionslovens § 4, 2net ledd. Stadfestelse foregår på samme måte og er undergitt samme betingelser som gjelder for ny konsesjonsansøking.

Konsesjonen til O. Grundt Røsholm A/S er som bekjent ikke stadfestet, og selskapets søknad om stadfestelse er trukket tilbake.

Situasjonen er altså den, at selgeren — O. Grundt Røsholm A/S — ikke har lovlig konsesjon, og at det heller ikke blir spørsmål om å skaffe selgeren sådan. Etter restitutionsloven vil dette ha samme virkning som om konsesjon var nektet, og selgeren kan da bringe forholdet i orden bl. a. ved å overdra eiendommen til en ny kjøper, som kan få lovlig konsesjon. Det er det som er skjedd ved salget til A/S Follum Fabrikker.

Konsesjonsspørsmålet for Follum må derfor, så vidt jeg kan se, behandles på helt selvstendig grunnlag, uten at de betingelser som ble oppstilt for den ulovlige konsesjon kan få noen direkte betydning for den ervervstillatelse det nå søkes om. For så vidt står konsesjonsmyndighetene helt fritt. Bestemmelsen i konsesjonslovens § 2 post 22 om at erververen — ved videre overdragelse av konsesjonspliktig vannfall — må underkaste seg de i den opprinnelige konsesjon fastsatte betingelser, er uten anvendelse.

Av dette følger bl. a. at den etter konsesjonslovens § 2 post 17 fastsatte konsesjonstid for vannfallet — 50 år — må for Follums vedkommende bli å regne fra meddelelsen av den nye konsesjon. I motsatt fall ville allerede over 8 år av konsesjonstiden være gått. Dette har spesielt for Follum stor betydning i betraktning av at Hofs Brug med tilliggende vannfall jo skal inngå som en integrerende og — særlig for vannkraftens vedkommende — viktig del av Follum Fabrikker.

Nettopp av hensyn til sammenslutningen av de to bedrifter og den rasjonalisering som i den anledning skal foretas, er det maktpåliggende for Follum at konsesjonstiden settes lengst mulig.

Av samme grunn anmoder jeg om at også de øvrige betingelser må bli så lempelige som mulig. Spesielt vil jeg henstille at vedkommende kommuner gir avkall på sin rett etter konsesjonslovens § 2 post 12 til å kreve avgitt kraft. Som før nevnt er en av Follums viktigste beveggrunner for kjøpet av Hofs Brug nettopp derved å kunne sikre seg andel i Øvre Hofsfos som et nødvendig tilskudd til bedriftens kraftforsyning. Kraftbe-

hovet er stort og stigende. Folum har derfor forlenget måttet se seg om etter nye kraftkilder og har — som før fortalt — bl. a. bygget ut Heensfossen til en større kraftstasjon.

Det er sikkert også i kommunenes egen interesse at bygdens kraftkilder utnyttes mest mulig til industriell produksjon i distriktet. For så vidt er det neppe noe motsetningsforhold til stede.

Som jeg har understreket i det foregående, vil sammenslutningen av A/S Follum Fabrikker og Hofs Brug ikke bety nedleggelse av Bruket, men en omlegning og rasjonalisering av virksomheten. Ved samkjøring med Follum vil arbeiderne ved Hofs Brug faktisk oppnå vesentlig større sikkerhet for jevn beskjeftigelse enn hva de hittil har hatt, idet Hofs Brug ved tidligere anledninger flere ganger har måttet gå til stans på grunn av manglende konkurransevne. Sammenslutningen vil derfor ikke få noen uheldige virkninger for bygdens arbeidsliv — tvert imot.

Hva angår fremtidige ansettelse av arbeidere og funksjonærer vil Follum gjerne så langt det er mulig og forsvarlig, tilgodese distriktet ved fortrinnsvis å ta sine folk derfra.

Jeg vedlegger til slutt:

Bil. 9: Styrets erklæring i henhold til konsesjonslovens § 24, 2net og 3dje ledd.

Skulle Departementet ønske ytterligere opplysninger, tør jeg be meg underrettet.

Et gjennomslag av denne konsesjonsansøking med bilag er samtidig tilstillet Norderhov kommune.»

Ifølge bilagene til søknaden er kjøpesummen for Hofs Brug med fabrikkbygninger, maskiner, vannfallsrettigheter m. m. kr. 1 856 000, som fordeler seg med kr. 485 000 på den faste eiendom med fabrikkbygninger og hus for øvrig, kr. 400 000 på vannfallsrettigheter med dammer og rørledninger og kr. 971 000 på maskiner, innretninger, installasjoner og taugbaner.

Eiendommen Hofsletta består av 65 dekar skoggrunn uten bebyggelse og eiendommen Rundtom av 20 dekar park og 60 650 dekar skogbevokset grunn. Kjøpesummen for disse eiendommer er henholdsvis kr. 25 000 og kr. 60 000. Pakkhustomten og Hofs Brugs opplagstomt er tilsammen 12 dekar og kjøpesummen kr. 59 000. Total kjøpesum kr. 2 000 000.

Ifølge kjøpekontraktene er samtlige eiendommer m. v. overtatt av kjøperen den 29. desember 1949.

Hønefoss og Norderhov Kraftverk anfører i brev av 25. april d. å.:

«Når et vannfall innen kommunen og særlig når dette fall ligger i samme vassdrag og bare 2 km ovenfor kommunens eget kraftverk,

kunne kommunen være interessert i å kjøpe dette fall. Dette representerer ca. 2 500 HK. ved 40 m³/sek. vannføring, som blir vassdragsets lavvannsføring fra 1950—51.

Da imidlertid salget til A/S Follum Fabrikker i realiteten allerede er avgjort finner jeg ingen grunn til å gå nærmere inn på saken, men kan etter omstendighetene tilrå kommunen i dette tilfelle å anbefale søknaden.»

Norderhov Skogutvalg anbefaler i møte den 16. mai d. å. konsesjonen gitt på følgende betingelser:

- «1. Hofs Brug nedlegges ikke, men drives sammen med og i samme utstrekning som Follum. Bruket kan rasjonaliseres i den utstrekning det er forenlig med brukets drift.
2. Arbeidere og funksjonærer bosatt i Norderhov har fortrinnsrett til alt arbeide ved bruket, hvis habile folk kan skaffes.
3. De arbeidere ved Hofs Brug som ikke kan komme inn i Follums arbeideres pensjonsordning sikres en pensjon svarende til den Follumsarbeiderne har.»

Rådmannen i Norderhov anfører i sin innstilling av 23. mai d. å.:

«Når det gjelder sakens realitet er det etter min mening i kommunens og dermed også i arbeidernes og funksjonærenes interesse at A/S Follum får anledning til å overta denne bedrift.

Jeg ser ikke bort fra den fare det kan ligge i at et enkelt aksjeselskap får hånd over så betydelige verdier som det her er snakk om i en enkelt kommune.

På den annen side har Norderhov kommune hittil ikke hatt noen grunn til å være misfornøyd over å ha en bedrift som A/S Follum innenfor sine grenser, og jeg har vanskelig for å forstå at ervervelsen av Hofs Brug skulle forandre dette forhold.

Når det gjelder Hofs Brug har forholdet vært et både og.

Bruket har gjennomgått større økonomiske vansker og har som eldre og umoderne treforedlingsindustrier ellers vært svært avhengig av konjunkturen.

Uten å gjøre krav på å være noen ekspert på dette område, tror jeg det er riktig å si at skal Hofs Brug kunne bringes på fote når det gjelder rasjonalisering og modernisering må et kapitalsterk firma som for eksempel A/S Follum stå bak.

Ved konferansene som er holdt mellom A/S Follum Fabrikker og kommunen har en også gitt til kjenne at en ikke har noe imot at selskapet får konsesjon, men en har tatt visse forbehold som kommunen gjerne vil sette som betingelse.

Kommunen har for det første villet sikre seg mot at Hofs Brug ble nedlagt som bedrift. For det annet vil en gjerne sikre de tidligere arbeidere og funksjonærer de samme rettigheter som A/S Follums andre arbeidere har og at framtidig inntagelse av arbeidere og funksjonærer skjer innen Norderhov kommune, slik som betingelsen er ved A/S Follums øvrige konsesjoner.

Det må videre være en forutsetning at bedriften moderniseres og i tilfelle vannfallet bygges ut at kraften nyttes til industrielt behov.

A/S Follums representanter har ikke hatt noen innvendinger å gjøre i så måte og jeg finner det riktig at kommunen knytter disse betingelser til en eventuell anbefaling av konsesjonen.

Jeg har hatt saken til uttalelse hos driftsbestyreren for Norderhov elektrisitetsverk og skogutvalget. Begge instanser har anbefalt konsesjon, men skogutvalget med visse forbehold som så vidt jeg kan se er i flukt med de kommunale interesser.

Jeg finner å burde fremme følgende forslag: «Formannskapet foreslår for herredstyret:

A/S Follum Fabrikkers søknad om konsesjon på ervervelsen av gnr. 87, bnr. 14, Hofs Brug m. fl. anbefales på betingelse av at søkeren forplikter seg til følgende:

1. Opprettholde og utbygge en bedrift ved Hofs Brug med tilsvarende antall arbeidere som var beskjeftiget før søkeren overtok.
2. Arbeidere og funksjonærer bosatt i Norderhov skal ha fortrinnsrett til alt arbeide ved bruket, såfremt habile folk kan skaffes.
3. Hvis vannfallet utbygges skal kraften nyttes til industrielt behov.
4. Arbeidere og funksjonærer ved Hofs Brug oppnår samme rettigheter med hensyn til pensjonsordning som A/S Follums tidligere arbeidere har.»

Norderhov formannskap besluttet i møte den 24. mai d. å. å tilrå herredstyret å tiltre rådmannens forslag.

Herredstyret vedtok imidlertid i møte den 1. juni d. å. enstemmig å utsette saken inntil forholdet med Hofs Krudtverk og Luntefabrik ble klarlagt.

Angående dette spørsmål opplyser høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik i brev til Norderhov formannskap av 30. mai d. å. på Krudtverkets vegne, at dette har sitt anlegg på leiet grunn etter kontrakt som løper 5 år av gangen og at det i mange år uten resultat er ført forhandlinger med grunneieren, A/S Grundt Røsholm, om kjøp av grunnen eller annen forsvarlig ordning som sikret Krudtverkets fremtid.

Krudtverkets vedkommende har etter at A/S Follum Fabrikker overtok omhandlede eiendommer søkt å få forhandlinger i stand med dette selskap. Da dette heller ikke har ført til noe ber høyesterettsadvokaten kommunen om at krav om en ordning av forholdet til Krudtverket blir tatt med blant de oppstilte vilkår.

A/S Follum Fabrikker fremholder i brev til ordføreren i Norderhov av 24. august d. å. at selskapet like overfor Krudtverkets vedkommende muntlig har gitt uttrykk for, at det vil stille seg meget velvillig og ikke legge noen vanskeligheter i veien for Krudtverket med mindre det senere skulle bli nødvendig å gjøre noen endringer av hensyn til Follums og Hofs utvidelsesplaner, eller hvis det skulle vise seg at Krudtverket på grunn av sin farlige natur skulle bli til hindring for driften av

Hofs Brug eller volde unødige komplikasjoner i assuranseforholdet. Selskapet kunne av disse grunner ikke binde seg til en langsiktig kontrakt, men var villig til å inngå ny kontrakt for 5 år av gangen. Det var villig til å forsøke å stille annen tomt til disposisjon hvis flytning skulle bli nødvendig av hensyn til selskapets videre planer.

Selskapet anfører til slutt at det må være helt innlysende at det ikke av hensyn til Krudtverket, som bare beskjeftiger noen ganske få mennesker, kan risikere å stanse andre for kommunen langt betydeligere utvidelser ved Follum eller Hofs Brug. Det kan derfor ikke binde seg til en langsiktig kontrakt eller selge eiendommen, men det er villig til å la Krudtverket fortsette leieforholdet så lenge som dette kan forsvares.

Norderhov herredstyre har så i møte den 4. september d. å. enstemmig vedtatt formannskapets tilråding av 24. mai d. å.

Høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik imøtegår i brev til Norderhov formannskap av 4. september d. å. A/S Follum Fabrikkers redegjørelse i saken og fremholder at stillingen blir helt uholdbar for Krudtverket, hvis dette ikke får en langsiktig kontrakt eller kjøpt det nødvendige areal. Han henstiller igjen til herredstyret at det i forslaget til konsesjonsvilkår blir medtatt vilkår om at Follum overlater — til eie eller ved en langsiktig leiekontrakt — det nødvendige areal til tomt for Krudtverket.

Buskerud fylke har med påtegning av 12. september d. å. ekspedert saken uten kommentar.

Hovedstyret skal bemerke:

O. Grundt Røsholm A/S fikk 15. oktober 1942 tillatelse til å erverve gnr. 87, bnr. 14, Hofs Brug i Norderhov på nærmere angitte betingelser. Søknad — datert november 1945 — fra selger og kjøper om stadfesting av tillatelse ble oversendt Landbruksdepartementet den 15. februar 1946 av høyesterettsadvokat Harald Knudtzon i egenskap av oppnevnt tilsynsmann for O. Grundt Røsholm A/S. Av visse grunner, som er Departementet bekjent, trakk det ut med behandlingen av søknaden, og da A/S Follum Fabrikker den 29. desember 1949 overtok Hofs Brug ble søknaden ikke lenger aktuell.

A/S Follum Fabrikker søker nå om tillatelse til å erverve Hofs Brug og en del andre eiendommer som har tilhørt O. Grundt Røsholm A/S og Rundtom A/S. Disse andre eiendommer omfatter ikke vassfall, og det blir derfor bare ervervet av Hofs Brug Hovedstyret får å uttale seg om.

A/S Follum Fabrikker, som eier sitt vassfall Nedre Hofsfoss i Adalselva uten konsesjon, fikk ved kgl. resolusjon av 28. september 1934 tillatelse til å leie inntil 35 000 KW spillkraft fra Norderhov komm. Elektrisitetsverk, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for s. å. s. 72—75. Tillatelsen ble fornyet ved kgl. resolusjon av 4. januar 1946 til 1. januar 1956, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1946 s. 6—8. Videre fikk selskapet den 31. januar 1942 tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i Aadalens Træsliberi, som dessuten satt inne med aksjene i A/S Heen Træsliberi. Tillatelsen ble gitt på betingelse av at A/S Follum Fabrikker fra de av de to sliperier tilhørende vassfall i Begna ikke uten departementets samtykke må levere kraft til andre i konkurranse med kommunale elektrisitetsverker i Norderhov eller Hønefoss, og at utbyggingen av de nevnte vassfall måtte påbegynnes innen 2 år og fullføres innen ytterligere 5 år. Tillatelsen ble stadfestet ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for s. å. s. 50—51. Endelig fikk A/S Follum ved kgl. resolusjon av 11. april 1947 tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i Bægna Træsliberi på følgende betingelser:

«Follum forplikter seg til å opprettholde driften ved Bægna Træsliberi så lenge dette er rasjonelt forsvarlig og ikke forhold utenfor Follums kontroll gjør dette umulig.

Enn videre forplikter Follum seg til å gi arbeiderne ved Bægna Træsliberi fortrinnsrett til å få arbeide ved Follum i den utstrekning disse kan anvendes, såfremt det senere måtte vise seg rasjonelt riktigere å overføre sliperiet til Follum.

Follum vil endelig også — såfremt mulig — søke igangsatt annen industriell virksomhet i Bægna's fabrikkbygninger i forbindelse med Follums produksjon, for dermed å søke oppnådd størst mulig beskjeftigelse på Bægna.»

Jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1947 s. 53—55.

A/S Follum Fabrikker har helt norsk styre med sete i Norge og helt norsk grunnkapital, søknaden blir derfor å behandle i medhold av ervervsloven av 14. desember 1917 § 2.

Etter den stilling Norderhov kommune inn tar og etter det som ellers foreligger antar Hovedstyret at det ikke er almene hensyn til stede som taler imot konsesjon, og man anbefaler at den omsøkte tillatelse blir meddelt.

Ansøkeren hevder som det sees — at virkningen av at stadfesting ikke er gitt, er den samme som om konsesjon var nektet og at søknaden må behandles på helt selvstendig grunnlag uten hensyn til de betingelser som var fastsatt i Grundt Røsholms konsesjon, således at ervervslovens § 2 pkt. 22 ikke kan komme til anvendelse.

Restitusjonslovens § 4, 2. ledd, siste punktum lyder slik:

«Dersom søknad om stadfesting ikke er innsendt innen den fastsatte frist eller stadfesting nektes, skal den eiendom (rettighet) som konsesjonen gjelder overføres til andre eller i tilfelle selges ved tvangsauksjon i samsvar med lovgivningens regler for tilfelle av konsesjonsnektelse.»

Her er riktignok søknad innsendt i rett tid, og det foreligger intet vedtak om nektelse av stadfesting, men stadfesting har ikke funnet sted og kan det neppe heller bli tale om nå, all den stund Grundt Røsholm ikke lenger eier eiendommene.

Hovedstyret er på grunnlag herav kommet til at ansøkeren har rett i at bestemmelsene i lovens § 2 pkt. 22 ikke kommer til anvendelse her.

Tillatelse foreslås gitt for 50 år med innløsningsrett for staten etter 35 år, jfr. post 16 og 17 i vedliggende utkast til betingelser.

Etter lovens § 2 pkt. 12 er betinget inntil 10 pst. kraftavgivelse til kommuner, jfr. post 12 i utkastet. Kraftavgivelse til staten har man etter forholdene ikke funnet grunn til å kreve.

Etter samme paragraf pkt. 13 skal det pålegges konsesjonæren en årlig avgift til staten og til kommuner beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet. Hviler der årlige reguleringsavgifter på vassfallet, skal de komme til fradrag i de avgifter som pålegges i henhold til denne post, for så vidt angår den del av kraftmengden, hvorav reguleringsavgifter erlegges.

På Hofs Brugs vassfall hviler nå reguleringsavgifter vedr. Strandefjord og Øyangen med kr. 1 pr. nat.-HK. til staten og kr. 1 pr. nat.-HK. til kommuner, Voldbufjord med henholdsvis kr. 1 og kr. 2 pr. nat.-HK. og Steinbusjøen og Øyangen i Ylja med henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,10 pr. nat.-HK. Hovedstyret foreslår at avgiftene for ervervet settes til kr. 0,50 pr. nat.-HK. til staten og kr. 1 pr. nat.-HK. til kommuner, jfr. 13 i utkastet.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke noen nærmere begrunnelse. Ved utformingen av betingelsene er det tatt hensyn til at vassfallet er fullt utbygget og i drift.

Norderhov herredstyre har som det sees anbefalt søknaden bl. a. på betingelse av at A/S Follum Fabrikker opprettholder bedrift ved Hofs Brug med tilsvarende antall arbeidere som før, at arbeiderne og funksjonærene ved bruket oppnår samme rettigheter med hensyn til pensjonsordning som A/S Follums tidligere arbeidere har og at arbeidere og

funksjonærer bosatt i Norderhov skal ha fortrinnsrett til alt arbeid ved bruket, hvis habile folk kan skaffes.

I søknaden er fremholdt at det ikke er hensikten å nedlegge Hofs Brug, at dettes nåværende faste arbeidsstokk — funksjonærer og arbeidere — vil bli gitt anledning til å fortsette i sitt arbeid, idet de fremtidig vil bli knyttet til den kombinerte bedrift Follum og Hofs Brug og at de vil nyte godt av den samme pensjonsordning som Follums egne arbeidere og funksjonærer. Selskapet har i brev av 6. desember 1949 gjort Hofs Brugs Arbeiderforening oppmerksom herpå.

Etter det av Follum anførte synes forholdet til Hofs Brugs arbeidere og funksjonærer å bli løst på en tilfredsstillende måte, og man må kunne gå ut fra at omhandlede forhold ordnes overensstemmende med det som er anført herom i søknaden og selskapets brev til Hofs Brugs Arbeiderforening av 6. desember 1949 uten at det skulle være nødvendig å oppstille noe uttrykkelig vilkår herom.

Under henvisning til Norderhov kommunes forslag om at kraften, hvis vassfallet utbygges, skal nyttes til industrielt behov, foreslår Hovedstyret dessuten oppstillet som forutsetning at A/S Follum Fabrikker ikke uten Departementets samtykke må levere kraft fra Hofs Brugs vassfall til andre i konkurranse med kommunale elektrisitetsverk i Norderhov eller Hønefoss.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 24. november 1950.»

Departementet skal bemerke:

A/S Follum Fabrikker er et helt norsk selskap med en aksjekapital på kr. 6 000 000 fordelt på like mange preferanse- og ordinære aksjer à kr. 100.

Det er ikke kommet inn noen innvendinger mot at den søkte tillatelse blir meddelt, og departementet finner med hovedstyret at det ikke foreligger almene hensyn som taler mot konsesjon. En vil således rå til at den søkte konsesjon blir meddelt.

Den tillatelse som ble meddelt firmaet O. Grundt Røsholm A/S ved «Ministerpresidentens beslutning» 15. oktober 1942 til erverv av heromhandlede vannfall er ikke blitt stadfestet i henhold til restitusjonslovens § 4. Søknad herom ble innsendt, men er senere trukket tilbake. Da søknaden om stadfesting er tilbakekalt, må virkningen bli den samme som om søknad ikke var innsendt, jfr. annet ledd, siste punktum i restitusjonslovens § 4. Når det gjelder utformingen av konsesjonsvilkår for den nye erverver, A/S Follum Fabrikker, er departementet derfor enig med hovedstyret

i at ervervslovens § 2, pkt. 22, ikke kommer til anvendelse.

Departementet vil rå til at tillatelsen blir gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått. Vilkårene er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap), skal ha sitt sete her i riket og skal til en hver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets grunnkapital skal til en hver tid utgjøre minst tredjeparten av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje-(part)majoriteten i noe annet selskap som eier eller bruker eller leier kraft fra vassfall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såframt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 12 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den

tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til nyanlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Selskapet skal ved nybygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktksomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeid og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

10.

Konsesjonæren er pliktig til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (ellers kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbyggings-

arbeidene og oppførelse av kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre.

Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år.

Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraf-

ten til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver KW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 1 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

14.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging samt beskrivelse av det som er utført.

Ytterligere utbyggingsarbeid kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Ny-anlegg skal utføres på en solid måte og det hele holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse så vel som vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres,

så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10 år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse, som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for liknende formål. I mangel av minnelig overskomsst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppå i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

19.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

21.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 19 samt unnløstelse av å stille de i medhold av post 10 påbudte fond medfører i gjentagelses-tilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

22.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomsservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen to år innsende til departementet konduktørkart over eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Som det sees er tillatelsen foreslått gitt for et tidsrom av 50 år med innløsningsrett for staten etter 35 år, jfr. post 16 og 17.

Det er betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner (post 12) og i post 13 er den årlige avgift til stat og kommuner foreslått satt til henholdsvis 0,50 og kr. 1 pr. nat.-HK.

De årlige reguleringsavgifter som hviler på vassfallet skal etter ervervslovens § 2 pkt. 13 komme til fradrag i de avgifter som pålegges i henhold til denne post for så vidt angår den del av kraftmengden hvorav reguleringsavgifter erlegges.

En vil med hovedstyret foreslå fastsatt som en forutsetning for konsesjonen at A/S Follum Fabrikker ikke uten departementets samtykke må levere kraft fra Hofs Brugs vassfall til andre i konkurranse med kommunale elektrisitetsverk i Norderhov eller Hønefoss.

Idet en viser til post 1 i de vilkår som er foreslått av Norderhov herredsstyre 24. mai d. å., skal en anføre at Bransjerådet for papir-, cellulose- og tremasseindustrien i møte 4. desember d. å. ved behandlingen av Follums investeringsprogram har uttalt at dette er for stort i forhold til det samlede investeringsbudsjett for landets industri. Bransjerådet mener derfor at det ved Hofs Brug f. t. bare bør utføres reparasjoner som er nødvendige for driften og at moderniseringen av Hofs Brug bør utstå inntil videre.

Etter konferanse med Industridirektoratet vil en derfor oppstille som en forutsetning for innvilgelse av den ansøkte konsesjon at modernisering og utvidelse av Hofs Brug ikke skal iverksettes uten samtykke av Industridepartementet.

De vilkår Norderhov herredsstyre ellers har oppstilt for sin anbefaling av søknaden går en etter det som er anført i søknaden og i brev fra A/S Follum Fabrikker til Hofs Brugs Arbeiderforening av 6. desember 1949 ut fra blir løst på en for alle parter tilfredsstillende måte, og finner med hovedstyret ikke grunn til å ta med noe herom som vilkår for konsesjonen.

Etter det som er opplyst om Follums forhold til Hofs Krudtverk og Luntefabrik finner en heller ikke grunn til å oppstille noe vilkår om hvorledes det fremtidige forhold mellom disse bedrifter bør løses.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 A/S Follum Fabrikker å erverve gnr. 87, bnr. 14, Hofs Brug i Norderhov herred på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. desember 1950.

30. Flekkefjord kommunale elektrisitetsverk.

(Tillatelse til regulering av Høylandsbotn i Fedavassdraget.)

Kgl. resol. av 15. desember 1950.

Handelsdepartementet meddelte ved brev av 29. oktober 1946 Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk tillatelse til i medhold av vassdragslovens § 62 å ekspropriere grunn og rettigheter som trengs for å regulere Høylandsbotn i Fedaelv i det vesentlige overensstemmende med søknad av 24. oktober 1945 og dermed fremlagt plan. Denne tillatelse gjelder regulering av Høylandsbotn mellom kotene 76 og 73.

Ved kgl. resolusjon av 30. juni 1949 fikk elektrisitetsverket tillatelse i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 til å regulere Kumlevollvatn i samme vassdrag, jfr. meddelte Vassdragskonsesjoner for 1949 s. 130—139.

Med brev av 28. november 1950 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt søknad, datert 13. mai 1950 fra o.r.sakfører Håkon Nilsen på vegne av Flekkefjord Elektrisitetsverk om tillatelse til ytterligere regulering av Høylandsbotn i Fedavassdraget fra kote 76 til kote 77,5.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fra overrettssakfører Håkon Nilsen, Flekkefjord er innkommet følgende søknad, datert 13. mai d. å.:

«For Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk tillater jeg meg herved å søke om tillatelse til regulering av Høylandsbotn i Fedavassdraget fra kote 76 til kote 77,5.

Med skriv av 24. oktober 1945 til Hovedstyret søkte jeg om reguleringsrett for Høylandsbotn tre meter fra kote 73 til 76 (bilag 1).

I skriv av 29. oktober 1946 ga departementet Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk konsesjon på reguleringen (bilag 2).

Ekspropriasjonsskjønn i anledning reguleringen ble holdt 18. desember 1946 (bilag 3).

Erstatningen for reguleringen er utbetalt. Etter denne tid har Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk forhandlet med oppsitterne om en heving av vannstanden i Høylandsbotn 1,5 m fra kote 76 til kote 77,5. Det er oppnådd full enighet med alle interesserte. Oppsitterne rundt Høylandsbotn har derfor intet imot den søkte regulering. (Se herom bilag 4, 5, 6, 7 og 8.)

Fordelen for Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk ved oppstemning fra kote 76 til kote 77,5 fremgår av skriv av 9. mars 1950 fra driftsbestyreren til undertegnede (bilag 9). Av samme skriv fremgår det at skadevirkningen på dyrket mark og skog er ytterst liten. 1/2 dekar dyrket mark settes under vann. Se om dette på vedlagte karter (bilag 10 og 11).

Saken har vært behandlet i Flekkefjord By-

styre 15. november 1949 som har godtatt de foreliggende planer for oppdemning (bilag 12).

Jeg antar at nærværende søknad og de med søknaden vedlagte bilag skulle inneholde alle de opplysninger som kreves etter vassdragsreguleringslovens § 5. Hvis De måtte trenge ytterligere opplysninger imøtesees beskjed.

I henhold til foranstående søkes om ytterligere regulering av Høylandsbotn fra kote 76 til kote 77,5.»

Vedrørende fordeler og skadevirkninger ved reguleringen anfører driftsbestyreren for Flekkefjord Elektrisitetsverk i brev av 9. mars d. å. (bilag 9 til søknaden) følgende:

Bortsett fra avslutningsarbeider som enda ikke er utført for den noværende stem for Høylandsbotn vil påbygningen av samme til kote 77,5 bli på ca. 76 m³ etter den foreliggende plan.

Utgiftene er anslått til ..... kr. 10 000
Forskallingsmaterialer og transportbane er tilbake fra første byggeperiode.

Innløsning av reguleringsrett for 1,5 m er iorden ..... » 10 025

Sum ..... kr. 20 025

Det noværende aggregat i Høylandsfossen kan ved 53 m fall yte 1 200 KW. Aggregatet kjøres vanligvis med denne last i vintermånedene, når vannføringen er tilstrekkelig stor, mens Elektrisitetsverkets eldste kraftverk, Sagefossen, tar det meste av toppene. De to stasjoners maksimale ytelse er ca. 2 200 KW, og den overskytende del av maksimallasten må da leveres fra V.A.E. En tar for tiden ut 200 KW fast årskraft til en pris av kr. 90 pr. år, og overforbruk, begrenset til 25 pst. av årskraften, til 2,5 øre pr. KWH.

Da maksimallasten allerede har vært oppe i 2 500 KW — og stadig vil stige — vil en av ovenstående forstå at enhver økning av maskinkapasiteten har betydning selv om brukstiden for samme til å begynne med ikke vil bli så lang.

1. Ved å heve vannspeilet i Høylandsbotn fra kote 76 til kote 77,5 øker fallhøyden for kraftverket Høylandsfossen fra 53 meter til 54,5 meter. Og de nåværende aggregat vil da kunne yte 1 246 KW mot nå 1 200 KW.

Magasinet i Høylandsbotn øker med 150 000 m³ som tilsvarer ca. 17 000 KWH.

Regner en med engangs tapping av magasinet pr. år innvinnes ..... 17 000 KWH

Og hvis en regner med at de innvinne 46 KW blir brukt i 6 timer hver dag i 4 måneder av året får en ekstra ..... 33 000 »
som ellers måtte kjøpes fra V.A.E.

Ekstraproduksjon pr. år ..... 50 000 KWH
Med 2,5 øre pr. KWH blir dette kr. 1 250 pr. år. Hadde en måtte kjøpe de 46 KW fra V.A.E. som fast årskraft, ville prisen bli kr. 90,46 — kr. 4 140 pr. år. I tillegg hertil kommer verdien av de 17 000 KWH som innvinnes hvis det blir nødvendig å tappe magasinet en gang i løpet av året. Det foreligger imidlertid ikke grunnlag for beregning etter fast årspris før Kongevollvann er regulert.

I tillegg til ovennevnte årlige inntekter kan en regne med at turbinen bruker 2,8 pst. mindre vann ved alle belastninger. Dette har imidlertid bare betydning i de få periodene da vannføringen nyttes fullt ut.

Når maskinkapasiteten i framtiden blir større vil det ved samkjøring med andre verker kunne oppstå belastningsforhold som gjør det ønskelig å ha et noe større magasin. Det samme gjelder også mens senkningsarbeidet i Kongevollvann pågår.

2. Den skade som hevningen av vannstanden i Høylandsbotn på 1,5 m vil medføre for ferdselen på vannet vil ikke bli vesentlig større enn den allerede er ved noværende regulering. Det blir jo bare sjelden at ekstramagasinet blir tatt i bruk. De gamle lastebasser ble ødelagt ved første oppstemning, og Elektrisitetsverket har derfor innkjøpt nye som kan brukes etter at vannet er oppstemt til kote 77,5. En skulle tro at fisket i dette vann vil bli bedre etter at vannet er demmet ytterligere opp, men garnfisket må foregå på andre steder enn før.

3. Skade på dyrket jord, skog og beite vil ved den siste heving av vannstanden fra kote 76 til kote 77,5 bli mindre enn fra kote 74 til kote 76. Omtrent en halv dekar dyrket jord blir satt under vann. Skaden på skog blir meget liten, og på beite så godt som ingen skade.»

Av bilag 12 til søknaden fremgår at erstatningen til oppsitterne på kr. 10 025 er halvparten av den erstatning de fikk for den tidligere regulering og at Flekkefjord bystyre i møte den 15. november 1949 har godkjent Elektrisitetsverkets styres vedtak om å yte nevnte erstatning for 1,5 m ytterligere oppdemning av Høylandsbotn samt godkjent planen for påbygging av dammen. Bystyrets beslutning er godkjent av fylkesmannen i Vest Agder den 5. januar d. å.

Der vedligger videre (bilag 8 til søknaden) avskrift av erklæring av 17. mars d. å. fra samtlige rettighetshavere ved Høylandsbotn — i alt 11 — om at Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk har innløst alle rettigheter i forbindelse med oppdemning til kote 77,5.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysningsblad den 3. og 6. juni d. å. (nr. 125 og 127), og den har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

F e d a h e r r e d s t y r e har i møte den 29. juni d. å. gjort slikt vedtak:

«Feda herredstyre har ikke noe imot at Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk får tillatelse til å regulere Høylandsbotn fra kote 76 til kote 77,5.

En går ut fra at dersom denne regulering medfører at der nå ved den samlede regulering av Høylandsbotn innvinnes over 500 nat.-HK., at Feda kommune da får de rettigheter som reguleringsloven av 14. desember 1917 §§ 11,1 og 12,15 gir.»

Vest Agder fylke har ikke noe å bemerke til herredstyrets uttalelse, jfr. fylkets ekspedisjon av 18. juli d. å.

Fiskeriinspektøren har 23. november d. å. sluttet seg til følgende uttalelse, datert 1. sm., fra Fiskerikonsulenten for det Østenfjeldske:

«Jeg kjenner svært lite til fiskeriforholdene i dette vassdrag som her reguleres.

Vannet Høylandsbotn, som vil bli brukt som inntaksbasseng, vil bli berørt med hensyn til reproduksjonsmulighetene for auren. Jeg tror neppe at næringsdyrfaunaen vil bli vesentlig berørt ved reguleringen.

Det De har anført med hensyn til laks- og ålefisket i Deres skriv av 8. april 1948 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, vil også gjelde for ovennevnte regulering, da det gjelder samme vassdrag.

Konsesjonsbetingelsene med hensyn til fisket bør inneholde følgende forpliktelser:

1. Til opprettholdelse av aurebestanden i Høylandsbotn plikter konsesjonæren hvert år å utsette et antall yngel eller settefisk av aure som må bli å fastsette av det departement som ferskvannsfisket til enhver tid hører inn under.
2. Såfremt nevnte departement finner det nødvendig, plikter konsesjonæren å bygge ålyngelledere forbi dammen i Høylandsbotn.
3. Såfremt departementet finner det nødvendig, plikter konsesjonæren å utsette i Fedelva et av departementet nærmere angitt antall yngel eller settefisk av laks.

Ved skjønn eller eventuelt overskjønn bør der oppnevnes en fiskerisakkyndig.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved Handelsdepartementets bestemmelse av 29. oktober 1946, jfr. kgl. resolusjon av 28. juni s. å. fikk Flekkefjord komm. Elektrisitetsverk tillatelse til i medhold av vassdragslovens § 62 å ekspropriere grunn og rettigheter for å regulere Høylandsbotn 3,0 m ved 2,0 m oppdemning og 1,0 m senkning, jfr. Hovedstyrets brev av 16. oktober s. å. Dette magasin er å betrakte som et rent døgnreguleringsmagasin.

Ved kgl. resolusjon av 30. juni 1949 fikk elektrisitetsverket tillatelse til å regulere Kumlevollvatn i samme vassdrag ved 1,7 m senkning, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1949 s. 130—139. Påregnelig regulert vassføring — i lovens forstand — ved Høylandsfossen er ved denne regulering ansatt til 2,2 m³/sek.

Det søkes nå om tillatelse til å øke oppdemningen i Høylandsbotn med 1,5 m til kote 77,5. Den øking av magasinet som oppnåes er av helt underordnet betydning, og det må ansees tvilsomt om magasinet vil bli brukt i nevneverdig grad. (Magasinøkingen motsva-

rer en vassføringsøking på 0,03 m³/sek. eller en kraftøking i den 53 m høye Høylandsfoss på vel 20 nat.-HK. Fordelene for elektrisitetsverket består derfor først og fremst i den øking av fallhøyden som den økede oppdemning innebærer. Den herved innvunne kraft andras til ca. 175 nat.-HK.

Skadevirkningene ved den omsøkte regulering består etter det som foreligger i neddemning av ca. ½ dekar dyrket mark, litt skade på skog og så godt som ingen skade på beitemark. Bortsett fra den dyrkede mark er størrelsen av de arealer som vil bli neddemmet ikke oppgitt, men det anføres at skaden blir mindre nå enn ved forrige oppdemning, da det i alt ble neddemmet omkring 20 dekar. Ulempe for ferdselen på vatnet antas ikke å økes vesentlig, og de gamle lasteplasser som ble ødelagt ved den første oppdemning er erstattet av nye som også kan brukes etter oppdemning til kote 77,5. — Det er mulig at oppdemningen kan medføre skade eller ulempe for fisket.

Da det nå gjelder regulering av et basseng, som tidligere er regulert uten konsesjon i henhold til bestemmelsene i reguleringslovens § 3 pkt. 2, blir reguleringen ifølge samme paragrafs siste avsnitt å behandle etter reguleringsloven.

Som det fremgår av Hovedstyrets brev av 16. oktober 1946 søkte elektrisitetsverket alternativt om tillatelse til å demme 3,0 m istedenfor 2,0 m. Da samtlige grunneiere protesterte mot 3,0 m oppdemning og elektrisitetsverket mente at 2,0 m oppdemning var tilstrekkelig for en installasjon på 3 600 KW, fant man ikke å kunne anbefale det videstgående alternativ.

Etter det som foreligger nå synes ikke skadevirkningene ved den økede oppdemning å bli så store som man tidligere regnet med, og dessuten har elektrisitetsverket ordnet seg i minnelighet med samtlige grunneiere og rettighetshavere. Forholdene ligger således anderledes an nå og Hovedstyret antar at betingelsene for at tillatelse kan gis er tilstede, jfr. reguleringslovens § 8 pkt. 1. Søknaden anbefales innvilget.

Tillatelsen foreslås tilknyttet i det vesentlige samme betingelser som de der er fastsatt for reguleringen av Kumlevollvatn, bortsett fra dem som vedrører spesielle forhold ved dette vatn, jfr. vedlagte utkast. Altså ubegrenset konsesjonstid for kommuner og 50 år for private falleiere som måtte delta i reguleringen, med hjemfall til staten av disse vannfalleieres andeler i hele reguleringsanlegget ved konsesjonstidens utløp, post 1 i utkastet. Videre rett for staten til i det 35. år å innløse de private andeler i reguleringsanlegget, post 2.

Avgifter av kr. 0,50 pr. nat.-HK til staten og kr. 1,50 pr. nat.-HK til kommuner, post 3.

Kraftavgivelse er i post 20 betinget med inntil 10 pst. til kommuner, med rett for de kommuner, hvis interesser berøres, til etter 30 år under visse omstendigheter å utta mer kraft for kommunale vannfall. Staten er forbeholdt inntil 5 pst.

Manøvreringsreglement foreslås fastsatt overensstemmende med det som gjelder nå, bare med den forskjell at øvre reguleringsgrense rettes til kote 77,5 og regulerings høyden til 4,5 m. Utkast vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 24. november 1950.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri, kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringsstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eiere 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet med de i vassdraget tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som re-

presenterer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan tilstede unntagelse fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevet.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunnt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget

til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Vegger og broer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Kraftstasjon og ledningsnett skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement utføres således at anlegget kan sammen sluttes og drives under ett med andre lignende kraftanlegg.

Konsesjonæren plikter å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevet av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse om utredelse av de hermed forbundne omkostninger, treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

16.

For å opprettholde aurebestanden i vassdraget plikter konsesjonæren årlig å utsette et antall yngel eller settefisk av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet forlanger det plikter konsesjonæren dessuten å utsette i Fedeelva et antall yngel eller settefisk av laks, og å bygge åleyngelledere forbi dammen i Høylandsbotn.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer inntil 10 pst, av den for hvert vannfall innvunne øking av kraften (beregnet

som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens datum kan de kommuner, hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etterhvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5 år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såframt

sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning dette i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten etter post 1 eller innløses av staten.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag, hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	77,5
Nedre »	73
Reguleringshøyde	4,5 m

Høydene refererer seg til middelvannstanden, som er betegnet med kote 74 og avmerket med bolter i fjellet ved utløpet.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Der avgis vann til den alminnelige fløting overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte bestemmelser.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige lågvassføring nedenfor Høylandsfossen kraftstasjon ikke forminskes til skade for andre rettigheter. For øvrig kan vannslippingen foregå etter Flekkefjord komm. Elektrisitetsverks behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godkjennes av vedkommende departement.

5.

Det føres protokoll over uttappingen fra magasinet og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes, hvis det forlanges, avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Departementet antar med hovedstyret at da det her gjelder regulering av et basseng som tidligere er regulert uten konsesjon i henhold til reguleringslovens § 3, pkt. 2, må søknaden bli å behandle etter reguleringsloven, jfr. bestemmelsens siste avsnitt.

Fordelen ved den omsøkte ytterligere regulering av Høylandsbotn er en øket kraftinnvinning i Høylandsfoss på ca. 175 nat.-HK.

Skadevirkningen ved den økte oppdemning antas ikke å bli av særlig betydning. Det regnes med neddemning av ca. ½ dekar dyrket mark, litt skade på skog og beitemark. Heller ikke ulempen for ferdselen i vatnet vil økes vesentlig. De gamle lasteplasser som ble ødelagt ved den første oppdemning er erstattet med nye, som også kan brukes etter den ytterligere oppdemning til kote 77,5. Det er dog mulig at denne oppdemning vil medføre noe øket skade eller ulempe for fisket.

Det er oppnådd minnelig ordning med samtlige grunneiere og rettighetshavere rundt vatnet.

Utgiftene ved reguleringen er anslått til kr. 20 025, hvori er inkludert erstatninger til grunneierne.

Departementet antar at betingelsene etter reguleringslovens § 8 pkt. 1 er tilstede for å meddele den søkte tillatelse, og vil anbefale tillatelse gitt og på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Disse betingelser er i det vesentlige de samme som er fastsatt ved kgl. resolusjon av 30. juni 1949 i tillatelse for Flekkefjord Elektrisitetsverk til regulering av Kumlevollvatn i Fedavassdraget, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1949 s. 130—139.

Enkelte betingelser, som vedrører spesielle forhold ved Kumlevollvatn, er sløyfet i dette tilfelle.

I post 16 er foreslått bestemmelser av hensyn til fisket i samsvar med Fiskeriinspektørens forslag.

Departementet vil henstille til konsesjonæren å dra omsorg for at det til skjønn og eventuelt overskjønn blir oppnevnt en fiskerisakkyndig eller en skjønnsmann med kjennskap til fiske.

En vil foreslå at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk å foreta en regulering av Høylandsbotn i Fedavassdraget i det vesentlige i samsvar med søknad av 13. mai 1950 og dermed fremlagt plan og på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. desember 1950.
2. Det fastsettes som gjeldende inntil videre manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast.

31. A/S Norsk Blikkvalseverk.

(Tillatelse til å leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 15. desember 1950.

Ved kgl. resolusjon av 14. mars 1930 fikk A/S Norsk Blikkvalseverk tillatelse i samhøve med lov av 14. desember 1917 nr. 16 kap. IV til å leie inntil 3 200 kW elektrisk energi fra Bergens Elektrisitetsverk. En viser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1930 side 51 fig. Tillatelsen er senere fornyet ved kgl. resolusjon av 5. mai 1939 og 5. oktober 1945, og ved den siste fornyelse gjort gjeldende til 1. januar 1951.

Ved vedtak av Stortinget 18. juli 1949 ble styret i A/S Norsk Jernverk bemyndiget til å inngå kontrakt med A/S Norsk Blikkvalseverk om overtakelse av Blikkvalseverkets anlegg og

eiendeler samtidig som Stortinget samtykket i at det ble stiftet et underselskap under A/S Norsk Jernverk for fortsettelse av Blikkvalseverkets virksomhet.

Det nye selskap som har beholdt navnet A/S Norsk Blikkvalseverk, søkte 26. oktober 1949 om tillatelse til forstatt å leie 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk på samme vilkår som det tidligere selskap hadde for sin konsesjon.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 27. november 1950:

«Med Industridepartementets påtegnning av 10. november 1949 mottok hovedstyret til uttalelse en søknad av 26. oktober 1949 fra A/S Norsk Blikkvalseverk, Simonsvik pr. Bergen om konsesjon på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss med dette å søke om konsesjon på leie av inntil 3 200 kW elektrisk kraft fra Bergens Elektrisitetsverk på samme vilkår som det tidligere A/S Norsk Blikkvalseverk hadde for tilsvarende konsesjon. Denne ble siste gang fornyet 5. oktober 1945 med gyldighet til 1. januar 1951.

A/S Norsk Blikkvalseverk ble stiftet som et datterselskap av A/S Norsk Jernverk for å overta det gamle A/S Norsk Blikkvalseverks eiendommer og fortsette driften uforandret.

Vi vedlegger avskrift av konsesjonspapirene for det gamle selskap.»

I brev av 13. juni 1950 til hovedstyret har selskapet gitt følgende supplerende opplysninger:

«Driftsforholdene ved det nye A/S Norsk Blikkvalseverk er i alt vesentlig de samme nå som ved den siste fornyelse av konsesjonen i 1945. Verket drives således etter de samme metoder som tidligere uten at der har funnet sted noen modernisering eller vesentlige nyan-skaffelser av maskineri og utstyr. Den elektriske kraft brukes som erstatning for kull forsåvidt som store deler av verkets fabrikkasjonsprosess, som tidligere var basert på gassfyring, nå er basert på elektrisk oppheiting. Gassen fremstilles av kull ved eget generatoranlegg. Som eksempel kan nevnes verkets elektriske glødeovner som har avløst den tidligere gassfyrte kanalovn og fortinneriet, som likeledes tidligere var gassfyrte.

Vi finner det riktig å gjøre oppmerksom på at av det kontraktmessige kvantum på 2 300 kW leveres der for tiden en faktisk kraftmengde på 2 200 kW pr. år. Av det nevnte kvantum anvendes ca. halvparten til «erstatning» som ovenfor nevnt, resten til motordrift og liknende.

Vi vedlegger til orientering originalbrev fra Bergens Elektrisitetsverk av 21. oktober 1949 hvori samtykkes i at det nye selskap trer inn i det gamle selskaps kraftleiekontrakt.

Vi finner det rimelig at konsesjon meddeles på tilsvarende vilkår som tidligere, uten avgift.»

Laksevåg herredstyre har i møte den 2. februar 1950 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland fylker har i påtegning av 7. februar 1950 til hovedstyret anbefalt søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Norsk Blikkvalseverk er som nevnt et underselskap av A/S Norsk Jernverk. Det nye selskaps aksjekapital er på 5 mill. kroner fordelt på aksjer à kr. 1 000. 4 998 aksjer eies av A/S Norsk Jernverk mens de resterende 2 aksjer innehas av to privatpersoner med en aksje på hver. Selskapet har overtatt det tidligere A/S Norsk Blikkvalseverks fabrikkbygg i Simonsvik for produksjon av tynnplater til bl. a. hermetikkindustrien. (Jfr. St. prp. nr. 64 for 1949 om A/S Norsk Jernverks overtagelse av A/S Norsk Blikkvalseverk.) Forandringen i firmanavnet er som det vil bemerkes endret derhen at det nye selskap nå benytter to k-er i stavemåten.

Det opprinnelige selskap A/S Norsk Blikkvalseverk ble stiftet i 1916 for å oppta produksjon av fortinnede og sorterte tynnplater, og Staten ytte i den anledning garanti. Garantien ble effektiv. I 1925 ble verket reorganisert i samarbeide med Christiania Spigerverk som investerte betydelige beløp i selskapet. Forholdsvis store beløp ble også anvendt til utbygging og modernisering av verket.

Ved kgl. resolusjon av 14. mars 1930 fikk det reorganiserte selskapet konsesjon på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk. Tillatelsen som gjaldt til 1. januar 1935 var meddelt på betingelse om fattigfond (konsesjonsvilkårenes post 9) og for øvrig på vanlige betingelser men uten betingelser om avgift, idet det var av stor samfunnsmessig interesse at denne bedrift søktes holdt i gang. Kraftleiekonsesjonen er senere fornyet, siste gang ved kgl. resolusjon av 5. oktober 1945 og gjort gjeldende til 1. januar 1951 på uforandrede betingelser, med de endringer i redaksjonen som senere praksis hadde medført.

Det nye A/S Norsk Blikkvalseverk søker nå om konsesjon på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk, tilsvarende bedriftens tidligere kraftleie. Konsesjonen søkes for et tidsrom av 5 år frem til 1. januar 1955 (jfr. A/S Norsk Blikkvalseverks brev av 4. januar 1950 til Industridepartementet).

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen meddeles for den tid A/S Norsk Blikkvalseverk måtte leie inntil 3 200

kW fra Bergens Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. januar 1955.

Hovedstyret vil foreslå at det pålegges en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom den kraft som anvendes til erstatning for kull for fremstilling av fyringsgass.

Hovedstyret vil for øvrig rå til at tillatelsen meddeles på de samme betingelser som fastsatt for A/S Norsk Blikkvalseverks konsesjon (kgl. resolusjon) av 5. oktober 1945, slik at vilkårene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Da den gjeldende kraftleiekonsesjon først utløper den 1. januar 1951 går en ut fra at den bortfaller hvis den heromhandlede nye kraftleiekonsesjon blir meddelt før den annen utløper.

Behandlet i hovedstyremøte den 24. november 1950.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Norsk Blikkvalseverk måtte leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1955.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer skal til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle fortas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-

vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Fattigfond.

Selskapet er forpliktet til å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er selskapet forpliktet til, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved anleggets utførelse og senere utvidelser beskjeftigede arbeidere og disses familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler

av landet felles fond, som fortrinsvis skal tjene til sikring for kommunene, men også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir.

På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

10. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom den kraft som anvendes til erstatning for kull for fremstilling av fyringsgass, erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

11. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av departementet.

12. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 11 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at A/S Norsk Blikkvalseverk blir meddelt tillatelse til å leie inntil 3 200 kW elektrisk energi fra Bergens Elektrisitetsverk for tidsrommet inntil 1. januar 1955, idet den tillatelse som ble meddelt det tidligere Blikkvalseverk blir å anse som bortfalt.

Tillatelsen foreslås gitt på vilkår som foreslått av hovedstyret, altså på samme vilkår som fastsatt for A/S Norsk Blikkvalseverks konsesjon av 5. oktober 1945, idet en dog med hovedstyret vil foreslå at det overensstemmende med praksis blir tatt med en betingelse om avgift til staten av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom den kraft som anvendes til erstatning for kull for fremstilling av fyringsgass.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det A/S Norsk Blik-

valseverk å leie inntil 3 200 kW elektrisk energi fra Bergens Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. desember 1950.

32. Nøsted Bruk A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 22. desember 1950.

Ved kgl. resolusjon av 29. september 1939 fikk Nøsted Bruk A/S konsesjon på leie av inntil 600 kW fra Drammens Elektrisitetsverk, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1939 s. 56.

Ved beslutning av 12. mars 1942 fikk Nøsted Bruk A/S konsesjon på leie av inntil 1 155 kW, (heri medregnet ovenfor nevnte 600 kW) fra Drammens Elektrisitetsverk i henhold til ny kontrakt av 15. august 1941. Konsesjonen er ikke stadfestet.

Nøsted Bruk A/S har 7. juni 1950 søkt om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har 27. november 1950 gitt følgende uttalelse:

«I brev av 7. juni 1950 til Hovedstyret har Nøsted Bruk A/S i Skoger søkt om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW prima kraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi kommer tilbake til vårt brev av 12. januar d. å. og tillater oss herved å søke om stadfesting av konsesjon for det samlede kraftkvantum som vi leier av Drammens Elektrisitetsverk.

I den anledning vedlegger vi gjenparter av den siste kraftleiekontrakt og spillkraftkontrakt, erklæring fra styret samt gjenpart av firmaets vedtekter.

Som De vil bemerke er kraftleiekontrakten, som er undertegnet 26. februar 1948, på 3 000 kW. Vi bruker for tiden ca. 2 500 kW til drift av fabrikken — se vedlagte oppgave med fordeling av kraftforbruket, og ca. 2 200 kW spillkraft på vår kjele.

Nøsted Bruk omfatter et stort sagbruk og høvleri, samt wallboardfabrikk. Den porøse wallboardfabrikk ble bygget før krigen og den hårde wallboardfabrikk etter krigen. Vi har for tiden en kapasitet i wallboardfabrikken på ca. 20 000 tonn pr. år som representerer en verdi av ca. 13 mill. kroner. Wallboard anvendes i bygningsindustrien og går til gjenreisningen i inn- og utland og skaffer meget valuta til landet.

Vi håper på stadfesting av ovennevnte kraftkontrakter.»

Det nevnte brev av 12. januar 1950 er en kort underretning fra selskapet om at det vil komme tilbake med søknad om ny konsesjon så snart det har mottatt kontrakten om spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk. Den videre sammenheng er for øvrig som følger:

Ved kgl. resolusjon av 29. september 1939 ble Nøsted Bruk A/S meddelt konsesjon på leie av inntil 600 kW fra Drammens Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjaldt så lenge den fremlagte kraftleiekontrakt mellom Nøsted Bruk A/S og Drammens Elektrisitetsverk stod ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1964. Konsesjonen er for øvrig meddelt på vanlige vilkår uten bestemmelser om avgift da det her gjaldt et forholdsvis lite kraftkvantum for en ny bedrift. Den 15. august 1941 inngikk imidlertid selskapet en ny kontrakt med Drammens Elektrisitetsverk om leie av inntil 1 155 kW. Ved «ministerpresidentens» beslutning av 12. mars 1942 ble så Nøsted Bruk A/S meddelt konsesjon på denne kraftleie på de samme vilkår som ble stillet for den tidligere kraftleiekonsesjon av 29. september 1939. Da kraftleiekonsesjonen av 12. mars 1942 er gitt under okkupasjonen har selskapet i brev av 6. februar 1947 søkt om stadfesting etter å ha vært minnet om det ved rundskriv av 10. oktober 1945 og brev av 31. oktober 1946 fra Hovedstyret.

Imidlertid har en merket seg at selskapet inngikk ny kontrakt om leie av inntil 2 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk den 4. august 1944 (jfr. Nøsted Bruks brev av 8. november 1950 til Hovedstyret med gjenpart av kraftleiekontrakten). Denne kraftleiekontrakt er så senere avløst av de nå foreliggende kontrakter med Drammens Elektrisitetsverk av 7. februar—26. februar 1948 og 30. desember 1949—24. februar 1950 om selskapets leie av henholdsvis inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft.

Da selskapets kraftleiekonsesjon av 12. mars 1942 (gitt under okkupasjonen) etter inngåelse av de nevnte nye kontrakter er bortfalt, faller også spørsmålet om stadfesting av denne konsesjon bort. Den senere inngåtte kraftleie av 4. august 1944 på inntil 2 000 kW har selskapet ikke søkt konsesjon på, men først nå ved foran nevnte brev av 7. juni 1950 er konsesjonsspørsmålet i sin helhet søkt ordnet. Søknaden er herfra forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Skoger herredsstyre har i møte den 5. juli 1950 vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning av 31. juli 1950 til Hovedstyret meddelt at han ingen merknader har å gjøre

til at A/S Nøsted Bruk får fornyet sin konsesjon på leie av kraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Hovedstyret vil rå til at Nøsted Bruk A/S gis konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft etter de nå foreliggende kraftleiekontrakter med Drammens Elektrisitetsverk av henholdsvis 7. februar—26. februar 1948 og 30. desember 1949—24. februar 1950 og at tillatelsen gjøres gjeldende inntil 1. juli 1959.

En vil foreslå at det nå betinges en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den prima kraft som gjennomsnittlig benyttes og at avgiften oppkreves fra og med året 1949.

Da spillkraften etter kontrakten herom skal nyttes til drift av selskapets 4 000 kW elektrodekjel til fremstilling av damp og følgelig til erstatning for kull eller annet brensel blir det etter den nå vanlige praksis ikke å betinge avgift når spillkraften nyttes til dette formål.

For øvrig vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 24. november 1950.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge Nøsted Bruk A/S måtte leie inntil 3 000 kW prima kraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk i henhold til de fremlagte kraftleiekontrakter av henholdsvis 7. februar—26. februar 1948 og 30. desember 1949—24. februar 1950, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1959.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter formelen

$$\frac{\text{kWh.}}{8\ 760}$$

Avgiften erlegges fra og med året 1949. Avgiften forfaller til betaling ved årets ut-

gang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Utgiften med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet finner med Hovedstyret at Nøsted Bruks brev av 7. juni 1950 må

bli å behandle som en søknad om ny konsesjon på kraftleie. En er videre enig med hovedstyret i at spørsmålet om stadfesting i henhold til restitusjonsloven av 15. november 1946 § 4 på den under okkupasjonen den 12. mars 1942 meddelte kraftleiekonsesjon må ansees bortfalt etter de senere inngåtte kontrakter.

Departementet vil rå til at de søkte tillatelser blir meddelt i samsvar med hovedstyrets forslag, og på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Nøsted Bruk A/S å leie inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 22. desember 1950.